

MIGUEL
DE
CERVANTES

DON QUIJOTE

MIGUEL DE CERVANTES

CAPITOLUL I

UNDE ÎNCEPE ISTORIA MINORULUI CAVALER DON QUIJOTE DIN LA MANCHA SI
SF. ARATA FIREA ȘI TRAIUL LUI

Trăia de muli în Spania, într-un săculeț pierdut, din ținutul La Mancha, un boiernaș de țară. un hidalgo cam bătrîn și ciudat la fire, nici prea avut nici de tot sărac, dar mîndru de neamul vechi din care se trăgea și cu capul plin de gîrgăuni din cei mari. Il chema, dacă îmi lue bine amînte. Quicsada sau. mai curînd Quina. cum s-ar zice pe românește Cavalerul ilbă. sau altfel... Dar numele pe care il purta j prea are multă însemnătate. Cit era ziulica : lungă, ba adesea și toată noaptea, pînă la re-irsațul zorilor, el își trecea vremea citind po- istiri cavalerești. Se prăpădea după vitejiile lui madis de Gaula, cel tare de virtute, și nu se ai sătura răsfoind întimplările înflăcărare ale a vaiерului spadei și ale bravului Palmerin de nglia. Cit privește isprăvile faimosului Don odrig de Ruy Díaz,

zis «CiduU, el le ştia pe de ist, aşa cum şi faptele lui Roland fără de teamă, cel care purta iarba fiarelor la dinsul, de nici o spadă nu-l putea atinge sau tăia, toţi oşteni bravi, a căror memorie legendară se păstrase în cîntecele din popor şi prin cărţile de basme ale vremii.

Ultimul gologan şi-l lua dc la gură boiernaşul nostru pentru a cumpăra astfel de ceasloave mîncate de molii, cu care să-şi omoare timpul. Ba, de la o bucată de vreme, se scrintisc dc-a bi- nelca, de atîta citit, ajungînd să se creadă el însuşi un cavaler rătăcitor fără prihană, coborît cu hirzobul din paginile îngălbenite.

Îl se părea că el însuşi a fost hărăzit să facă fapte minunate, al căror răsunet să colinde ţările. Şi într-o albă dimineaţă, se hotărî aşa, tam-nisam, să plece lainic în lume, ca să-i sprijine pe cei slabi şi sărmani împotriva celor puternici, scut să fie copiilor fără apărare, pe bă- trîni să-i ocrotească şi pe văduve şi pe fecioare să le scoată din prinsoarea cruzilor uriaşi, de felul lui Morgante Maggiore, aşa cum citise că făceau cavalerii dc odinioară.

Nici bătrîna lui îngrijitoare, chelăreasa care îi ţinea gospodăria, o femeie casnică şi la locul ei, nici tinăra lui nepoată, în vîrstă dc numai 18 ani, nu izbutiră să-i schimbe hotărîrea dc a-şi lăsa ocina părintească, pentru a merge în lume, în căutarea gloriei.

Se plictisise de atitea cărţi. Era decis să le arunce pe foc. La naiba cu romanele de aventuri de pină aici şi cu eroii lor, îşi zicea. De acum încolo, el însuşi trebuia să fie eroul vestit, cavalerul fără teamă şi fără păcat, despre care să se pomenească şi a cărei amintire neveştejită să trăiască prin strălucirea faptelor lui.

Smulse din panoplie armura cea veche, scutul şi lancea, coiful de tablă ruginită, ale strămoşului său, şi începu să le curăţe cu grijă. Apoi, cînd sfîrşi de lustruit toate aceste unelte de luptă, care mai că înverziseră, uitate în cui vreme de o sută şi mai bine de ani, se înarmă din cap pină în picioare cu ele şi se uită în oglindă, să vadă cum arăta îmbrăcat. Îl se potriveau de minune. Veni în sfîrşit rîndul calului, pe care îl scoase binişor de căpăstru din grajd şi îl ţesălă bine. Nu se putea închipui un cavaler fără cal! Este adevărat că «ducipalul» pe care se pregătea să încalece nu mai era

decît o mîrtoagă prăpădită și flămîndă, slabă de-i numărăi coastele, numai piele și os. Dar ce însemnătate putea să aibă înfățișarea ci jalnică, dacă mîrtoaga asta necăjită avea să poarte în spinarea ei pe cel mai viteaz dintre viteji, dacă ea era sortită să fie calul celui mai brav dintre toți cavalerii rătăcitori din cîți au existat vreodată pe pămînt.

Un animal vestit, ca și stăpinul lui, și al cărui nume trebuia să răsună plin de noblete, așa cum se cuvenea unui cal din romanele cavaleriești, pe care boiernașul nostru le citise pînă albise.

Îi va schimba deci numele pe care îl purtase pînă acum. De azi înainte îi va spune Rosinante, care înseamnă de fapt, tot mîrtoagă, dar vezi dumneata, o mîrtoagă de neam mare, o mîrtoagă cilibie, un fel de gloabă de soi, cum numai un cavaler, adică un hidalgo, putea să aibă.

În ceea ce îl privește pe eroul nostru, el însuși trebuia să poarte un nume răsunător, cu care să se poată făli prin lume și care să dureze veacuri în memoria oamenilor. Hotărî așadar să-și spuie de acum încolo Don Quijote. Era ca și cum și-ar fi zis Cavalerul Platoșă, sau Pan Lorică de fier. Nu nume foarte frumos, care suna a vitejie de la o poștă.

Și fiindcă provincia în care văzuse lumina zilei se numea La Mancha, el își luă numele de Don Quijote de la Mancha, pentru ca o dată cu isprăvile, să i se cinstească și pămîntul de obîrșie, care dăduse naștere unui atît de mare luptător.

Să mai poftască acum cineva să-l înfrunte! Își spunea el, îmbrăcat cum se alia în haine de tablă și cu chivără străbunului pe cap, legată bine cu panglici, ca să nu-i cadă. Arăta cum nu se poate mai chipeș! Lumea avea ce privi și, incințat de sine, se plimba cu pași rari, mîndru și împodobit ca un păun din cei arătoși. La toate se gîndise eroul nostru. Dar uitase totuși ceva. Unde se mai pomenise un cavaler fără iubită, adică fără o domniță în fața căreia să-și plece genunchiul, o domniță pentru care să lupte și să învingă, o domniță care să-i dea binecuvîntarea ori de cîte ori va trebui să meargă la război și care mai ales să se roage pentru viața lui, cînd s-o afla în primejdie? Unde s-a mai pomenit un cavaler rătăcitor fără o stăpină a inimii și a gîndurilor? Or. Don Quijote știa că în satul vecin se găsește o lată frumoasă ca un bujor, de felul ei din Toboso, un pui de țărancă, cam din topor ca. dar rumenă în obraji și cu pielea feței ca petalele florilor. O chema Aldonza Lorenzo și cavalerul nostru tomnatec pusese ochii pe dînsa de mult timp.

Se hotărî dar s-o aleagă pe ea. Să-i fie în veci stăpină, chiar dacă pentru aceasta va trebui să-i schimbe și ei numele de sateancă într-unui vrednic de o domniță din neam ales. Se hotărî deci după numele cătunului din care i se trăgea spița.

Și cu aceasta, pregătirile fiind terminate, nu-i mai rămînea lui Don Quijote decît să plece la drum. Așa cum se va arăta în capitolul ce urmează.

CAPITOLUL II

AICI SE VEDE CUM VITAEZUL NOSTRU PLEACĂ

DE ACASĂ PENTRU A SĂVÎRȘI FAPTE MARI

Astfel stînd lucrurile, după o scurtă zăbavă, într-o dimineată călduroasă de iulie, pe la cîntatul cocoșilor, amintindu-și Don Quijote că lumea îl așteaptă nerăbdătoare s-o mîntuie de nedreptăți și de tirani, îmbracă armura de fier, își puse coiful strălucitor pe cap, își luă într-o mină scutul și în cealaltă sulita, încălecă pe nobilul său Rocinante și ieși pe nesimțite din ogradă, purtîndu-și calul la pas, fără a se vesti cu trimbițe, ca alți cavaleri, pentru ca nimeni să nu-i ia seama ce face și încotro apucă.

Și cum mergea într-o doară, cam fără țintă, străbătînd cîmpia Montinel, se tot gîndea în sinea lui ce vor spune oamenii despre dînsul. Într-o zi, peste sute și sute de ani. și cum se vor minuna de faptele lui, citindu-i-le prin cărți și pîrindu-li-se de necrezut.

Îi venea în minte chipul frumoasei țărânci din Toboso, Aldonza, și, ca și cînd ar fi vorbit cu dînsa, murmura neauzit de nimeni: «<0, Dulcinee, domniță cu ochi frumoși, supus îți sini ca un rob, și mai credincioasă decît un ciine bate inima cavalerului tău pentru tine. Îndură-te de suferințele mele și aruncă-ți spre mine privirea ta, căci pentru tine sînt gata să pătinesc de acum încolo cele mai crunte încercări».

Și lăsînd calul slobod, să-l poarte unde o vrea el, și tot vorbind în gînd cu draga inimii lui, niți nu băgă de seamă cînd îl prinse amurgul, și călareț și gloabă se pomeniră dintr-o dată lihnîți de foame și de osteneală, de le venea să se întindă pe jos ca leșinați, de flămînzi și obosiți ce erau.

Noroc că în depărtare se zărea un han sărăcăcios, pe care însă viteazul nostru cavaler, veșnic cu capul în nori, îl luă drept un castel semeț, iar porcarul satului, care suna din corn să-și strângă rimătorii, i se păru a fi un mîndru crainic ce se prăhen să-i anunțe sosirea.

În ușa hanului așteptau flcărînd două vesele podărese, pe care eroul nostru, care vedea totdeauna altceva decît era, le socoti a fi două doamne de neam mare.

Îndreptîndu-și atunci spre ele calul și, cum cumetrele, înspăimîntaie de arătare, o luară la luga, suflecîndu-și rochiile, cavalerul nostru Ic strigă să se întoarcă:

— De ce fugiți speriate, dinaintea mea. ca niște lăstuni, preacinstite cucoane? le vorbi el. Nu vă temeți. Sîni cavalerul Don Quijote de la Mancha și cavalerii rătăcitori din tagma mea n-au făcut niciodată vreun rău unor persoane atît de nobile cum sinteți măriile voastre!

La care cuvinte, hîtrele femeii, întorcîndu-se să-l mai privească o dată cit arăta de caraghios, încotoșmănat în carapacea lui de fier, pe o arșiță de cuptor și auzîndu-l vorbindu-lc atît de ciudat, cum niciodată om nu lă vorbise, îl luară, de bună seamă, drept nebun și se porniră iarăși pe ris, de nu se mai puteau opri. Ceca ce îl cam supără pe bunul nostru cavaler, care însă le dojeni cu blîndțe.

Tocmai în clipa aceea, auzind vorbă, ieși pe prispă hangiu cel gras, în care Don Quijote văzu un respectabil castelan, și pe care îl salută după cuviință. Acesta, ghicind din capul locului cu cine avea de a face, dar nădăjduind un câștig, îl ajută de îndată să descalece și apoi să-și dea jos greaua armură în care părea ferecat, după care îi puse dinainte, pe masă, băutură și de-ale gurii, pește sărat și alte asemenea bunătăți de post, pentru a se ospăta.

Cum însă cavalerul nostru refuzase cu încăpăținare să-și scoată chivără cu vizieră de metal de pe cap, n-ar fi putut nici minea și nici bea, dacă cele două «domnițe» miloase nu i-ar fi venit în ajutor și nu s-ar fi apucat să-i bage în gură cite un dumaticat, printre vergelele coifului. Ba îi dădură și nițeluș de băut, picurându-i vinarsul printr-o trestie golită de măduvă, să nu piară bietul om cu totul, de sete. După care faptă, ca să le arate recunoștința sa, Don Quijote se grăbi să le recite niscai versuri învățate pe de rost, de prin cărțile citite odinioară, versuri care sunau cam așa:

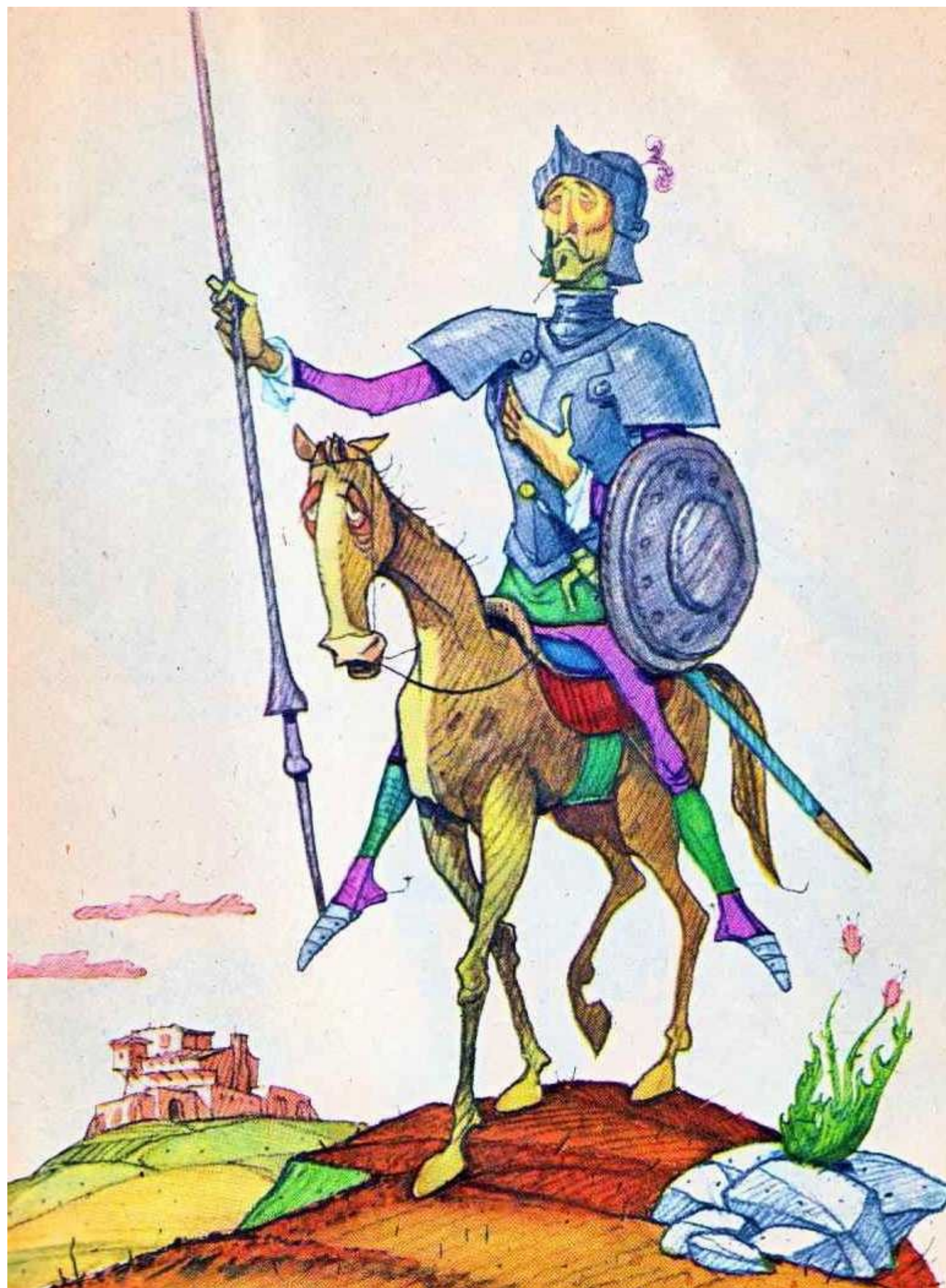
Nicicînd un cavaler ră ideii tor

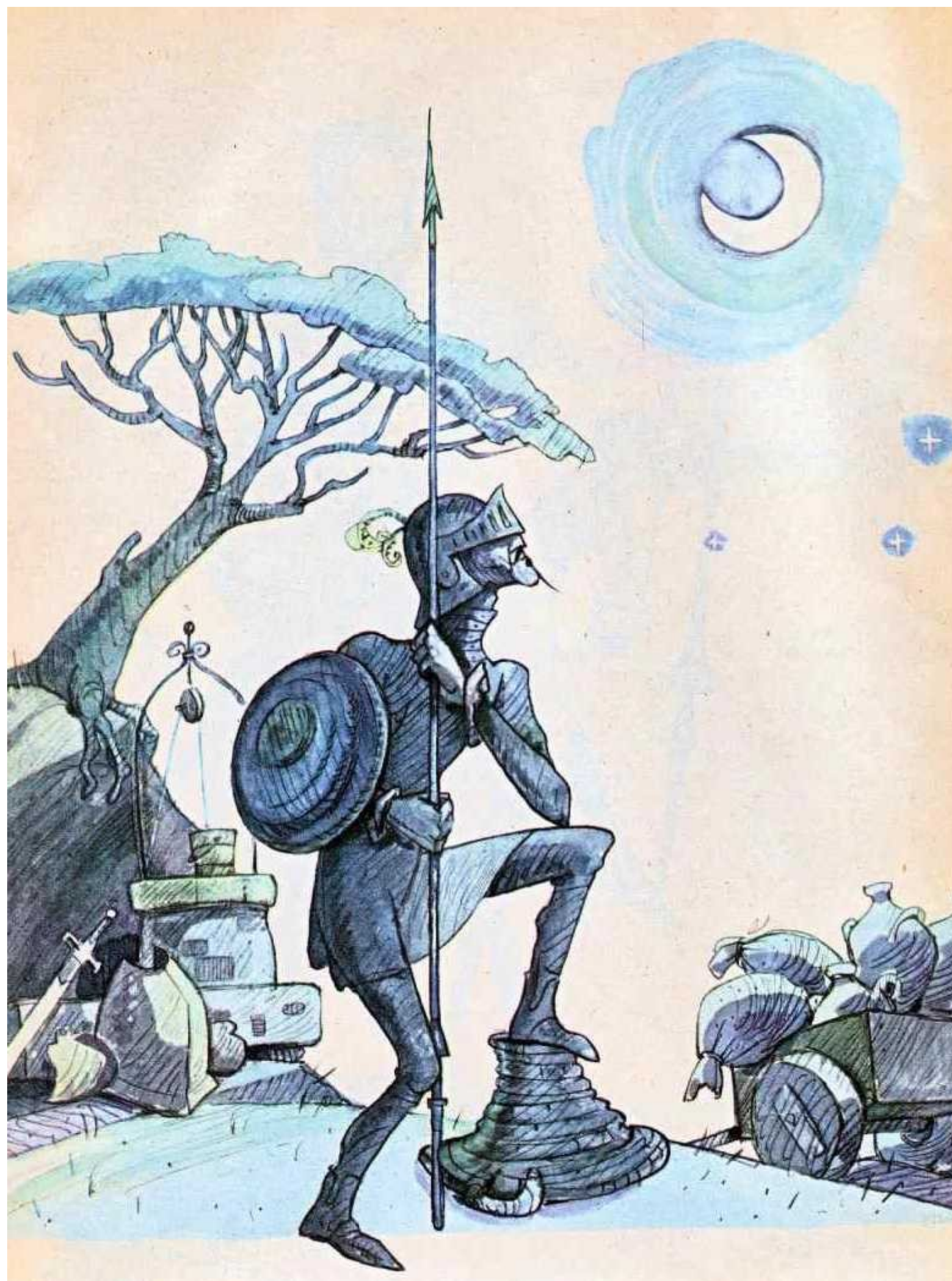
N-a fost înconjurat cu mai mult dor.

CM castelana ca/u-i adăpa.

Printre domnițe el se ospăta...

Și alte asemenea stihuri galante le declamă el pentru a le răsplăti osteneala și bunătatea.

CAPITOLUL III

IN CARE SE POVESTEȘTE CUM A FOST FĂCUT CAVALER DON QUIJOTE, DE CĂTRE
HANGIUL CEL VICLEAN

în sfârșit. după ce se hrăni, cu mult chin și amar. eroul nostru merse la
grajd împreună cu stăpinul hanului și, încredințat fiind în mintea lui rătăcită
că se afla cu adevărat în fața unui nobil de neam. și nu a unui hangiu de

rînd, înger, anche înaintea acelu pe care îl considera de

u foarte veche viță și îi imploră să-i dea acolada de cavaler:

— Nu mă voi ridica de la picioarele înălțimii voastre până ce nu mă veți investi cavaler, îi spuse Don Quijote.

La care hangiuul, părînd a înțelege cum să se poarte cu un asemenea om. descurcăreț cum era de felul lui, se hotărî să-i facă pe voe și-i vorbi astfel:

— Și eu în tinerețea mea am năzuit la frumoase lucruri asemenea, deși n-am disprețuit nici chiolhanele, nici dragostea și nici vinul bun de Malaga. Cit privește capela castelului, în care după uzul legilor cavaleresti, așa cum spui, ar trebui să-ți petreci întreaga noapte, păzindu-ți armele, am fost silit s-o dărim, pentru a clădi o alta nouă, îi spuse el, rizind în sinea lui de minciună. Dar veghea o vei putea împlini tot atît de bine și în ogradă, ori stînd de strajă în cerdac, adăugă hangiuul.

După care cuvinte de îmbărbătare îl întrebă la ureche dacă nu i se intimplau și niscai bani în pungă, pentru a-și plăti masa. Don Quijote rămase foarte mirat și îi răspunse că, după vrednica pildă a tuturor cavalerilor rătăcitori despre care citise prin cărți, nici el nu-și luase nici un gologan la plecare, negîndindu-se că va avea nevoie de așa ceva, în aventurile care îl așteptau...

La auzul acestor vorbe, dar fără a-și arăta dezamăgirea, hangiuul se văzu nevoii să-i dea cî-teva sfaturi folositoare:

— Cinstite cavaler, îi spuse el, ascultă-mă pe mine. nici banii, cit de mulți, și nici rufele curate nu se cade să-ți lipsească la un drum atît de lung... Chiar dacă, prin cărțile citite, nu se spun astfel de lucruri, ele se înțeleg de la sine!

După care, cum noaptea se lăsase peste sat, Don Quijote își rezemă armele de jgheabul unei fîntîni din ograda hanului și se așeză pe o piatră, în apropiere, pentru a le veghea.

Așa petrecu el preț de citcva ceasuri, fără să aștească, cînd deodată zări o umbră ca o matahală, care se apropia de fîntină, ducînd de căpăstru un animal. Odată ajunsă la fîntină, aceasta îi luă armele de curele și i le trînti cit colo departe de jgheab, apoi se pregăti să aplece cumpăna pentru a-și umple găleata cu apă. Ați ghicit, desigur, că umbra ivită în noapte nu era decît un căraș pașnic, ce sosise să-și adape cati-rii. și nimic mai mult.

Cum însă întinericul se lăsase destul de gros peste sat, Don Quijote, zărindu-l, îl luă drept un înverșunat dușman, iar gestul lui îl consideră pe dată drept o insultă ce nu putea fi trecută cu vederea.

— îndrăznețule care cutezi să te atingi de armele celui mai viteaz cavaler, îi strigă el cu glas tunător... Ia seama ce faci, ori ți s-a urît cu viața!

Și cum cărașul păru să nu se sinchisească de vorbele lui, ba poate că nici nu-l auzise. Don Quijote își ridică pe dată lancea și, invocînd în ajutorul lui pe frumoasa Dulcinee, se repezi la nepoftitul care îi tulburase veghea și îl lovi în cap cu atîta putere, încît omul nostru căzu lat la pămînt și nu mai mișcă.

După care vrednică și vitează ispravă, cavalerul, așezîndu-și armele la loc, rezemate de jgheab, se găti să-și reia veghea de noapte, ca și cînd nimic nu s-ar fi intimplat.

Nu trecu mult și un alt căraș, nebănuind ce soartă îl așteaptă, se îndreptă și el spre fîntină, tirînd după dînsul catirii pentru a le da de băut. Ca și cel dinții căraș și acesta lepădă cit colo armele de pe jgheab, și, tocmai cînd se pregătea să afunde găleata. Don Quijote se repezi ca un vultur furios cu lancea ridicată, și, fără a-i mai spune nimic, îl blagoslovi în moalele capului, de j-l culcă la pămînt, dintr-o singură lovitură.

Auzînd gemetele răniților, ieșiră din han mulțime de oameni cu felinare în mină, în frunte cu hangiuul și cînd pricepură ce se intimplase, și cînd văzură pe cavaler, care se pregătea să-i atace cu lancea într-o mină și scutul într-alta, se apucară să arunce cu pietre și cu tot ce năme-reau într-insul, încît, dacă n-ar fi intervenit hangiuul pentru a-i dumiri că bătaiosul, cavaler nu era în toate mințile, nu știu ce s-ar fi putut în-tîmpla.

Înțelegîndu-i însă vorbele și bănuindu-f pe hangiu că el ar fi îngăduit o asemenea batjocură. Don Quijote se minie și mai tare:

— Afurișiți să fiți, netrebnicilor. împreună cu castelanul vostru, care v-a așmuțit asupra-mi, călcînd în picioare legile onoarei cavaleresti și ale ospetiei. O să vă ucid pe toți ca pe niște po-tăi!

Oamenii din ograda hanului erau acum furioși și lupta nu s-ar fi sfîrșit bine pentru eroul nostru, dacă, așa cum spuneam, hangiuul nu le-ar fi strigat să se potolească:

— Opriți-vă, dragii mei, în numele cerului! Nu vedeți că domnul cavaler e cam țicnit? Dacă nu-i dați pace o să vă spargă capetele, cum a făcut ortacilor voștri, fără a putea* fi pedepsit!

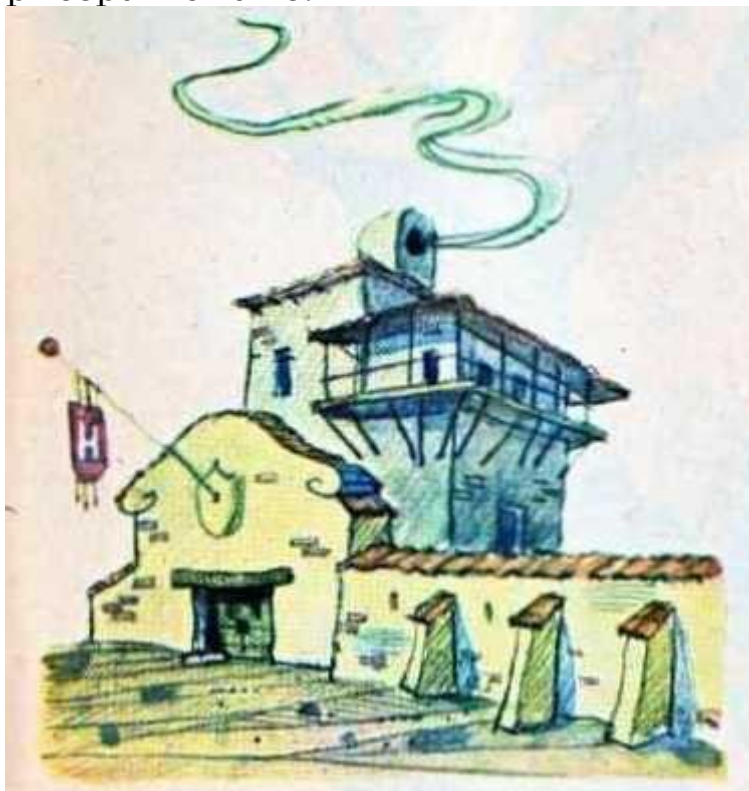
în sfârșit, zarva se domoli și căraușii începură să se împrăstie care încotro, iar hangiul, pentru ca să-și împace oaspetele și să scape astfel mai curînd de un client atît de zurbagiu, se apropie de Don Quijote și îi ceru cu umilință iertare pentru purtarea neciopliților cărauși.

Apoi se oferî să-i îndeplinească dorința și să-l investească pe loc cu titlul de cavaler, avînd în vedere că veghea armelor fusese împlinită.

Nerăbdător de a se vedea odată un cavaler și încrezîndu-se în vorbele hangiului, Don Quijote se arătă gata să se supună hotărîrii. Cele două «nobile domnițe» fură chemate în grabă, hangiul aduse de pe tejghea catastiful cel mare de cheltuieli. ținîndu-l în mină ca pe o carte sfîntă. și. la

lumina unei luminări, după ce eroul nostru inge- nunche dinainte-i, și după ce cîrciumarul șiret mormăi popește cîteva vorbe, prcfăcîndu-se a citi din ceaslov, apucă spada lui Don Quijote și îl lovi zdravăn cu latul ei pe umăr, de trei ori.

Hazlia ceremonie odată isprăvită, șiretul «cas- • telan» U declară cavaler și una dintre cele două așa zise «domnițe» îi încinse spada la brîu, hiri- tisîndu-l cum se pricepu mai bine.

După care proaspătul cavaler încălecă pe bravul său Rocinante și plecă în lume să înfăptuiască alte viteii.

CAPITOLUL IV

DON QUIJOTE SALVEAZĂ UN BĂIETAN DE HARAPNICUL STĂPÎNULUI SĂU

Se iveau zorile cînd Don Quijote părăsi hanul, apjcind-o spre satul natal, în dorința de a-și clsi un bun scutier, printre argații locului.

Dar abia făcu cîteva poște că. dintr-un luminiș de codru, auzi vaiete.

— E desigur un om care suferă. își spuse el și dădu pîteni calului într-acolo. într-adevăr. nu se înșelase. Un băietan. legat fedeleş de trunchiul unui copac, era bătut de către stăpînul său pentru vina de a-i fi rătăcit oile.

— îndurâ-te, stăpine, se jeluiă ciobanul. Voi fi cu băgare de seamă de acum încolo! Dar loviturile cădeau neîndurătoare pe spinarea bietului copil.

— Cavaler fără inimă ce ești! Cum poți lovi cu atîta cruzime o ființă fără apărare? Dezlea- gă-l îndată că. de nu, te voi face să simți virful lancei melc pe propria-ți piele! îi strigă Don Quijote oprîndu-și calul în dreptul lui.

Întimidat de apariția unui om îmbrăcat tot în fier, care parcă venea de pe altă lume, stăpînul cel hain se supuse într-o clipă poruncii lui Don Quijote, iar băietanul, scăpai acum de legăturile care-l țineau lipit de copac, simțîndu-se la adăpost de primejdie, căpătă curaj și începu să se plîngă cavalerului salvator de bătăile pe care lc lua mai în toate zilele de la stăpînul lui și de faptul că nu își mai primise simbria de nouă luni încheiate, o sumă de bani care acum se ridica la 63 de reali.

— îi vei plăti pină într-un ban întreaga datorie! porunci Don Quijote nemilostivului, amc- nințîndu-l cu lancea.

— Îi voi plăti, măria voastră, tot ce-i datorez, o jur pe legea onoarei cavalierești, se prefăcu vicleanul stăpîn a-i da ascultare. Dar pentru asta va trebui să mă însoțească pînă acasă, fiindcă nu am atîția bani în buzunarele hainelor melc.

— Nu-l crede, măria ta! interveni ciobanul care își cunoștea bine stăpînul. Jurămîntul lui nu face două parale. Îndată ce o să te vadă plecat, mă va speti în bătaie și n-o să-mi mai capăt simbria în vecii vecilor!

— Fii fără grijă, copilul meu! De va îndrăzni să facă una ca asta, nimeni pe lume nu-l va mai scăpa de pedeapsa care îl așteaptă, îi răspunse Don Quijote, căutînd să potolească temerile băiatului.

Și, spunînd aceasta, se depărtă liniștit, lăsînd pe cioban în plata stăpînului său. Dar nu făcu nici o leghe de drum cavalerul nostru, că hainul și începu să-i care pe spinare cu harapnicul bietului copil:

— Ține, băiatule! Să-ți dau tot ce-ți datorez, cum a poruncit domnul cavaler! Îi striga el, în batjocură, după fiecare lovitură. Nu vreau să-ți mai rămîn dator nici o para, de acum încolo!

•

În vremea asta, Don Quijote de la Mancha mergea legănat în treapădul calului, mulțumit în cugetul său că făcuse dreptate, închinînd și această faptă bună tot frumoasei Dulcineea del

Toboso, stăpina inimii și a gândurilor lui, pentru a cărei cinstire și faimă se hotărîse să lupte neabătut tot restul vieții sale.

Și, fiindcă în cale îi apărură niște negustori de mătase din Toledo, care mergeau la Murcia împreună cu slugile lor, urmați fiind de catârii plini de poveri. Don Quijote, purtînd în inimă chipul mindrei pe care o iubea, se înfipse cu calul în mijlocul drumului și Ic strigă:

— Nici unul dintre voi nu va trece mai departe. dacă nu veți mărturisi că Dulcineea

del Toboso este într-adevăr cea mai mindră prințesă din lume!

— Habar n-avem de frumoasa de care pomești, cavalerie! Și nu am putea mărturisi acest lucru pe care ni-l ceri decât dacă am vedea-o la față. Arată-ne dar portretul ei și, chiar dacă va fi hidă la înfățișare sau chioară, noi tot mindră coză vom mărturisi că este. ca să fim pe placul domniei voastre.

— Nemernic ce ești! Cum poți rosti o asemenea ocară la adresa neasemuitei ei frumuseți? Îmi vei plăti scump cutezanța ta!

Și rostind aceste cuvinte, dădu pirteni calului și cu lancea întinsă se năpusti să pedepsească pe îndrăzneț.

Dar, vai, bietul Rocinante, flămînd și ostenit cum era. abia făcu doi pași. că se poiicni. prăvălindu-se la pămînt cu călăreț cu tot.

Ceea ce îngădui astfel negustorilor să-și continue drumul netulburați, urmăriți fiind de ocările cavalerului care zăcea acum răsturnat în praful drumului. încercînd zadarnic să se scoale de jos. din pricina armurii și a scutului care îi îngreuiau trupul.

Întimplarea ar fi trecut, desigur, fără alte ur-

mări. dacă una dintre slugile negustorilor, în ciudată de insultele pe care le tot arunca în seama lor Don Quijote, nu s-ar fi oprit din cale și nu i-ar fi dat pe spinare eroului nostru citeva lovituri. cu propria lui lance, pe care i-o și frînse în bucăți, ca să-l învețe minte.

CAPITOLUL V

UNDE URMĂRIM ȘI ALTE ÎNTÎMPLĂRI FĂRĂ NOROC ALE EROULUI NOSTRU

Ce mai putea face Don Quijote în halul în care se găsea, întins la pămînt și cu spinarea tărbăcită de lovituri? De ridicat singur nu se putea ridica. Pentru ca să-și găsească mîngîierca, se apucă să depene în gînd din cărțile pe care le citise odinioară. îi veni astfel în minte istoria

Marchizului de Mantua și cuvintele pe care Cavalerul Pădurii le rostise undeva în paginile cărții: «Nobile marchiz de Mantua, unchi și stăpin al vieții mele!» începu el să recite cu glas tare, ca și cum s-ar fi adresat aievea personajului din povestire.

Tocmai atunci trecea pe acolo un țăran din La Mancha, un biet plugar care îl cunoștea bine pe cavaler. Și mare îi fu mirarea cînd îl zări zăcînd în pulbere cu capul spart și plin de țărlnă pe față. Se apropie de el și îl cercetă cu milă, în- trebîndu-1 cărei întimplări îi datorează starea lui nenorocită, iar cavalerului nostru i se năzări dintr-o dată că săteanul acela n-ar putea să fie decât marchizul de Mantua în persoană.

Fără să ia scama la toate vorbele fără rost pe care le rostea și înțelegînd că senior Quijana (cum îl chema de fapt pe cavaler) e rău bolnav și aiurează, țăranul milostiv îl ridică binișor de jos și îl ajută să încalece pe măgarul său, luînd apoi drumul spre casă.

În vremea aceasta, Don Quijote îi tot da zor cu scornelile sale, continuînd să confunde pe bietul plugar cu cite unul dintre eroii cărților citite, zicîndu-i cînd Don

Rodrigo ce Naivacz, cînd Baldovinos, cînd Pedro Alonso, cînd Marchiz de Mantua.

Zădarnic încerca țăranul cel cumsecade să-l facă să-și vie în fire, arătîndu-i adevărul adevărat, că el e un om sărman și nicidecum un marchiz. Don Quijote o ținea morțiș cu personajele lui din cărți și cu năstrușniciile lui.

Ceea ce, văzînd țăranul, om de irimă. îl lăsa în plata lui pînă sosiră acasă și, odată ajuns în fața porții, strigă cît putu de tare, ca să-i facă plăcere:

— Deschideți larg porțile, că vine rănit din luptă seniorul de Mantua urmat de senior Baldovinos!

La care strigăte, se grăbiră să iasă afară ca să-l primească și bătrina lui îngrijitoare, și nepoata lui, și prietenii care-l tot așteptau și care, recunoscîndu-l. îl duseră repede în casă să-l oblojească.

— Chemați pe înțeleaptă Urganda ca să-mi vindece rănile pe care le-am căpătat în lupta cu cei zece uriași! se văita Don Quijote, purtat pe brațe și așezat în așternut de grijulia lui chclă-rcasă și de tînăra lui nepoată.

— Vom ști și noi să te îngrijim, stăpine, fără să mai umblăm după vrăjitoarele de care pomești! îi întoarseră ele vorba, neînțelegînd bine despre ce bazaconie din cărți i se mai năzărea.

v— Blestemate să Fie ceasloavele pe care le-ai citit și care ți-au zăpăcit mințile cu minciunile lor. zise preotul satului, care se așezase la căpă- tiul rănitului. Jurămint fac să le dau pradă focului chiar miinc, fiindcă numai astfel voi izbuti să alung nebunia pierzătoare de suflete din paginile lor!

CAPITOLUL VI

CUM AU DAT IAMA PRIN BUCOAVNELE EROULUI NOSTRU BUNII SĂI PRIETENI DIN SAT

Chiar a doua zi de dimineată, pînă a nu se fi trezit din somn iscusitul hidalgo, preotul și jupî- nul Niçolae, bărbierul satului, se și înființară acasă la Don Quijote, ceniră cheile de la camera cu cărți și scoaseră pe furis în curte toate bucoavnele pe care le aflară acolo, cam vreo sută la număr, toate pline cu basme și întîmplări cavaleriești, în stare să rătăcească și mintea și cugetul omului încrezător în ele, mai rău decît vinurile cele tari.

Una cite una trecură prin mîinile lor toate ceasloavele acelea, și mai mari și mai mici, unele fără scoarte, altele în scoarte tari, legale cu grijă, care desfătaseră singurătatea cavalerului nostru vreme de mulți ani.

Așa se aflau printre ele și unele cărți meșteșugit scrise, de care îți era mai mare mila să le vezi arzînd, ca Amadis de Gaula și ca Don Alivante de Laura, ca Palmerin de Englitera sau ca Istoria vestitului Cavaler Tirante cel Alb și de asemenea cărți de poezii ca Diana de Monte-Major și Lăcrămile Anglicăi, care nu puteau face nici un rău nimănui și pe care socotiră cu cale să le cruțe și să nu le zvirle la gunoi sau în flăcările rugului.

Dar pe celelalte hotărîră toți într-un cuget să le jertfească, fiind pline mai mult de minciuni decît de lucruri frumoase ori folositoare de suflet.

CAPITOLUL VII

UNDE SE ARATA CUM NEÎNFRICATUL CAVALER DON QUIJOTE DIN LA MANCHA ÎȘI ADUNA PUTERILE ȘI PLEACA IAR LA DRUM, ÎN CĂUTARE DE AVENTURI VITEJEȘTI

Dar în vreme ce bărbierul satului și cu preotul se tirguiau care din cărțile cavaleriești ar fi mai vrednice de pus pe foc, Don Quijote se trezi

de-a binelea și începu iar să aiureze, cum îi era firea.

I se părea acum că e Reinald de Montalban în persoană, că trebuia să se avînta ncîntirziat într-o luptă de turnir și că omul care îi zdrobise oasele cu lancea, citeva zile mai înainte, nu putea fi decît vestitul Roland, în carne și oase, cavaler coborît și el din poveste.

Și cite altele nu-i treceau prin cap și nu dospeau în mintea lui Don Quijote, spre ciuda și uimirea celor din jur, care se tot minunau cum de niște istorii închipuite ca acelea puteau fi socotite de cavalerul nostru drept fapte adevărate.

Spre seară, rănitul nostru adormi, iar prietenii săi plecară pe la casele lor, lăsînd chelăresei grija de a arde cărțile vinovate, ceea ce ca și făcu, bucuroasă, chiar în acea noapte, punînd pe foc toate bucoaynele găsite, bune și rele, fără alegere.

Și, pentru ca stăpînul ei, cînd se va trezi din somn, să nu mai afle ușor cămăra unde își păstra cărțile, prietenii lui puseră să se zidească ușa cu pricina, pentru a șterge orice urmă de odaie și orice amintire despre cărți, învoindu-se să-i spuie cavalerului, dacă vor fi întrebați, că în lipsa lui un vrăjitor rău îi răpise ceasloavele.

Două săptămîni mai tirziu Don Quijote, apucat iar de nebunia lui cavалerească, hotărî să plece din nou la drum și începu să-și caute un scutier, așa precum aveau toți cavalerii despre care citise prin cărți. Îl află în persoana unui țăran sărac, Sancho Panza, care, slab de minte, aplecînd urechea la cile năzbitii îndruga cavalerul nostru, ajunsese să le creadă și adevărate, închipuindu-și că într-o zi el însuși va putea să se înavuțească, ba chiar să devină guvernatorul unui ostrov ori și ceva mai mult.

Îi făgădui dar să-l urmeze credincios în călătoriile lui pline de primejdii, se arătă gata

a-și lăsa casa, femeia și copiii, și fără a-și lua altceva cu sine, în afară de un măgar încărcat cu o pereche de dăsași, se pregăti de drum.

. Cit privește pe Don Quijote, eroul nostru, acesta, după ce își vîndu unele lucruri din casă, pentru a-și face rost de bani de drum, împrumută din vecini o pavăză nouă, își cirpi cum se pricepu coiful spart de loviturile primite și, fără să mai sufle nimănui ce gânduri avea, porni însoțit de Sancho, întocmai ca pe vremuri cavalerii rătăcitori.

— Un lucru nu-mi poate intra în cap, măria ta! îi spuse scutierul cel credincios, călărindu-și la paș măgarul în urma stăpînului său. Cum i-ar sta oare femeii melc, Juanita, șleampătă cum o știi, dacă ar purta pe creștetul ci o diademă de aur, diademă ce s-ar cuveni să poarte într-o zi, dacă mie însumi mi-ar fi scris să devin cumva rege? Contesă, ar mai merge, nu zic ba, dar regină, eu unul. în ruptul capului, nu o văd pe femeia mea!

CAPITOLUL VIII

CUM A IEȘIT BIRUITOR VITEAZUL DON QUIJOTE ÎN LUPTA LUI CU MORILE DE VÎNT

Și cum mergeau așa, cam într-o doară. Don Quijote și Sancho Panza, călărind alături și mai vorbind între ei de una, de alta, deodată în fața ochilor li se arată o cimpie pe care erau presărate din loc în loc cam la vreo treizeci-patruzeci de mori de vînt.

— Privește, Sancho, într-acolo! Ne așin calea cei mai uriași dintre uriași. Uită-te numai ce lungi brațe mai au. Mă voi bate cu ci, dragul meu scutier, și am nădejdea că-i voi învinge și că ne vom alege cu o bogată pradă. De mult doream să-mi măsoar puterile cu asemenea dușmani ai pămîntului și să le sting neamul și sămînța!

— Stăpînc. ia seama! îi răspunse Sancho Panza. Aceea ce spui că vezi nu sîni uriași, ci niște mori de vînt, toată ziua. Așa să crezi.

— Degeaba încerci a mă opri, Sancho, îi replică Don Quijote. Nu te pricepi în lupte cavaleriești și pace. Și rostind aceste cuvinte și chemînd în ajutorul lui chipul frumoasei Dulcinee, dădu pîteni mirtoagei leșinate și se repezi ca un uragan cu lancea în mină către primele mori care își roteau aripile.

— Ia scama ce faci, stăpine! Oprește-te! Sint mori de vînt, stăpine! îi strigă din răspuțeri Sancho Panza, căutînd să-i stîmpere clanul și să-l întoarcă din drum. Dar strigătele lui rămaseră zadarnice. Din galopul calului. Don Quijote nu-și mai opri lancea decît într-una din aripile morii, care tocmai se ridicau minate de vînt, ti-rind după ele în sus și cal și călăreț, pentru ca apoi să-i zvîrlc la pămînt și pe unul și pe altul, ca pe niște saci.

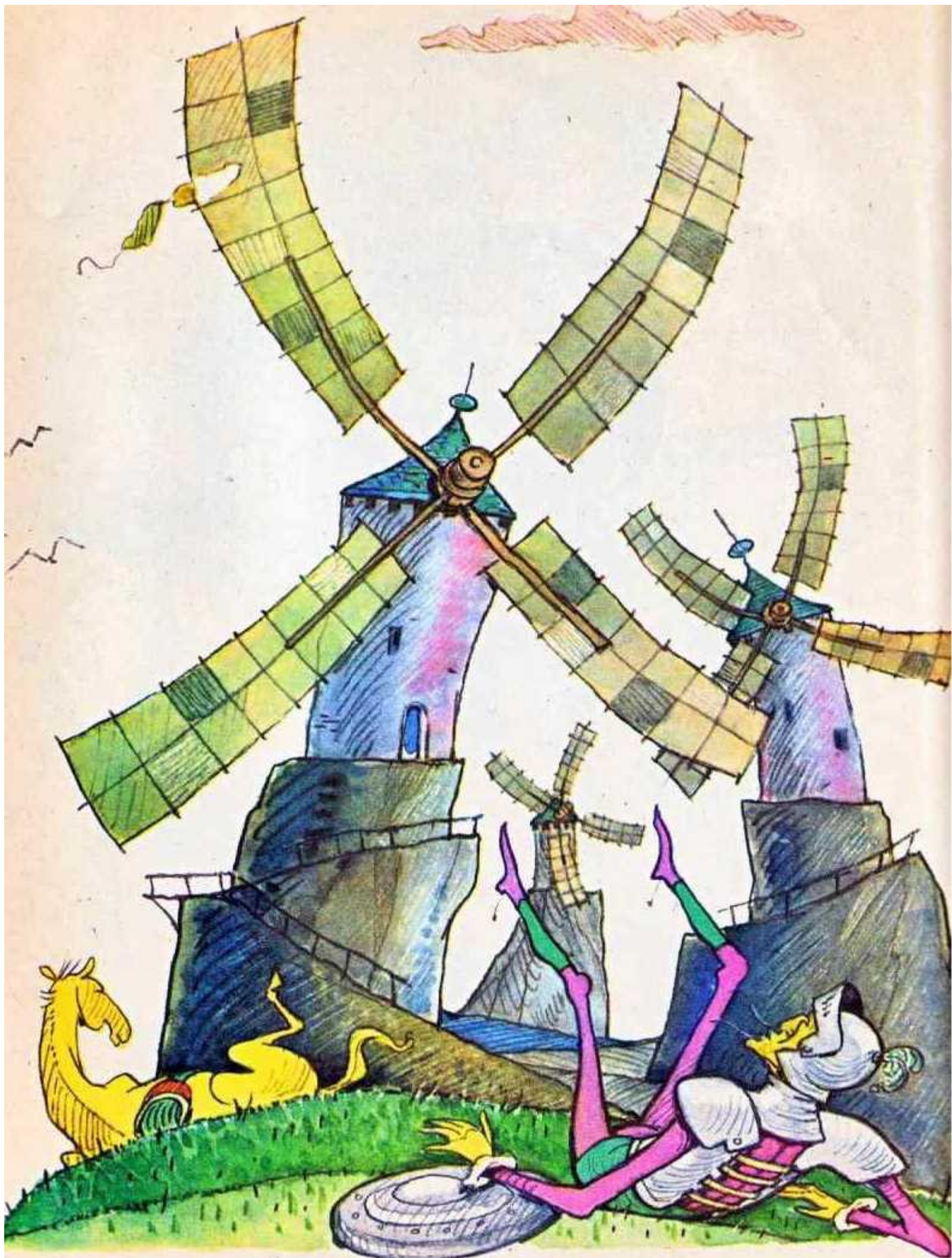
Cînd Sancho ajunse aproape și descălccă de pe măgar pentru a vedea ce se alesese de ei, găsi pe cavaler zăcînd fără suflare, întins pe iarba, alături de Rocinante, care și el zăcea pe spate, amețit de neprevăzuta cădere. .

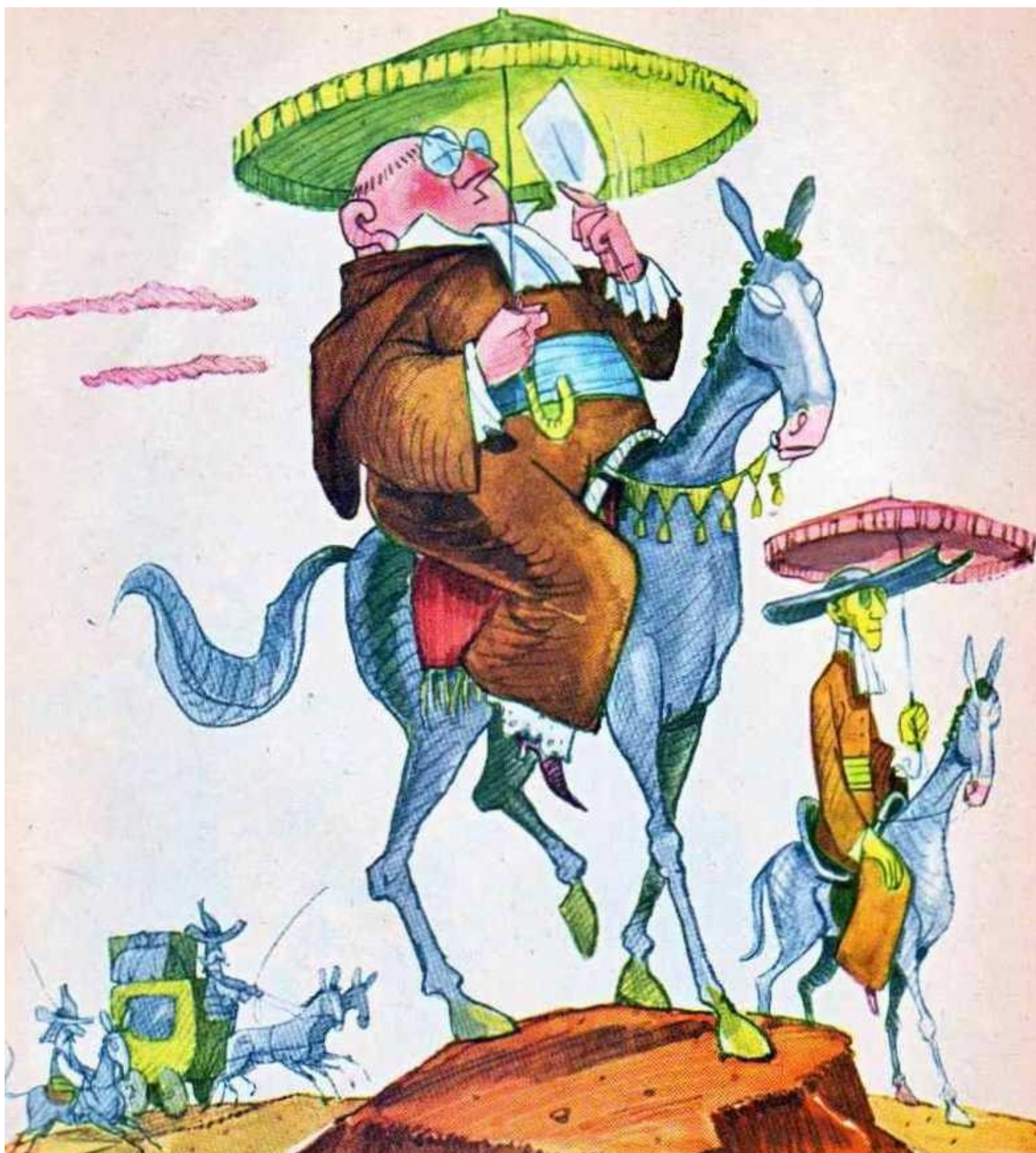
— Numai Freston. blestematul vrăjitor care mi-a furat cărțile, a putut să preschimbe uriașii în mori de vînt, îngăimă cavalerul Don Quijote, cînd își veni în fire, abia mai vorbind de fărîmat ce era. Dar să n-ai grijă, le voi veni curînd de hac. Lupta nu s-a sfîrșit aici. M-au cam dat de pămînt blestemele astea de mori, dar nu mă plîng de durere. Un adevărat cavaler rătăcitor nu se vaită ca o femeie. Și lancea încă mi s-a frînt în luptă, dar voi face așa cum am citit cîndva că a făcut cavalerul spaniol poreclit Măciuca, don Diego Pérez, care, rămas fără spadă, a smuls din primul copac intilnit o creangă mai groasă și a ucis cu ea o mulțime de mauri.

Acestea fiind spuse, cum era vremea prînzului și cum, după atîtea aventuri, lui Sancho i se făcuse grozav de foame, el aminti stăpînului său că era tocmai timpul de masă. Și fiindcă lui Don Quijote, după o asemenea cădere numai de masă nu-i ardea, scutierul nostru se apucă să înfulece singur din merindea ce-și adusese în traistă, mai dînd pe git cite o dușcă de Malaga din plosca pe care o luase la drum. În noaptea aceea. Sancho Panza dormi neîntors, de ghiftuit ce era, în mijlocul copacilor, din crengile cărora Don Quijote își făuri o lance nouă. Dar cum era cu stomacul gol. mai mult șezu de veghe decît dormi, vișînd cu ochii deschiși la frumoasa lui Dulcinee și la isprăvile minunate pe care nu le făptuise încă, dar care îl așteptau a doua zi.

Odată ivite zorile, cei doi se porniră la drum spre Puerta Lapice și meraseră așa, sporovăînd vrute și ncvrutc. pînă cînd li se iviră în cale doi călugări benedictini, călărînd pe cite un catir fiecare și adăpostîndu-se de soare sub obișnuitele lor umbrele. După ei veneau slugile și, la mică distanță, îi urma o caretă înconjurată de cîțiva oameni călări și de doi argași.

În caretă se afla o cucoană care mergea la soțul ei. Nu era nici o legătură, firește, între caretă și călugării benedictini, dar îndată ce zări cortegiul, în mîntea născocitoare a cavalerului nostru se și născu gîndul că cei doi călugări (sub sutana cărora Don Quijote bănuia niște bandiți care răpiseră o domniță) ar putea să fie doi răufăcători

care asupresc o ființă lipsită de apărare. Și gin-
dul acesta al nedreptății nu-l putea
indura. Degeaba Sancho încercă să-l întoarcă din drum: — Luminăția ta, oamenii aceștia
nu sînt răufăcători, ci călugări!

Don Quijote nu-i dădu ascultare și ieșindu-le
în calc, le strigă amenințător:

— Bandiți ce sînteți! Dacă nu liberați îndată pe Domnița pe care o purtați în caretă, vă
așteaptă moartea cea mai cumplită pentru faptele
voastre!

— Preaonorate cavaler, binevoiți a cunoaște

că noi nu sîntem răufăcători, ci fețe bisericești și nu avem știre despre nici o domniță captivă! Încercă să-i domolească pornirea unul dintre monahi.

— încerci să mă înșeli cu vorbe mincinoase, tâlharule! Dar n-o să-ți meargă! ii

strigă furios Don Quijote și, fără a mai aștepta vreun răspuns, dădu pîteni calului și se năpusti cu lancea în mină să-i nimicească pe aceia pe care îi socotea niște nelegiuți.

Noroc că monahul se azvirli de pe catir la vreme. Altfel lancea cavalerului i-ar fi străpuns pieptul într-o clipită. În ceea ce îl privește pe celălalt călugăr, acesta o luă la sănătoasă, înțele- gînd că unui om ca Don Quijote nu-i arde de șagă.

La vederea călugărului ce se aruncase în Jă- rină, Sancho Panza, încredințat fiind, că stăpinul său îi biruise în luptă, și nu altcumva, se repezi să-l dezbrace pentru a-i lua hainele ca pradă... Dar în același moment, slugile cucerniciei sale, care veneau din urmă, se apropiară de scutier și vîrtzînd ce gînduri necurate are, îl trîntiră pe Sancho la pămînt și-l bătură pînă osteniră, ca să-l >ature de chilipir. În vremea aceasta, Don Quijote spunea vorbe măgulitoare cocoanei din ca-

reta, pe care o luase drept domniță răpită de tîl- hari. asigurînd-o de protecția lui și rugînd-o, de se va întîlni în drum cu cea mai mindră femeie din lume, cu Dulcineea del Toboso, să-i povestească și ci despre vitejiile Cavalerului de la Mancha.

*

Isprăvind răfuiala cu Sancho Panza, unul dintre însoțitorii caretei se apropie acum amenințător de Don Quijote și, fără a-i asculta pălăvrăgelile, îl pofti să se dea în lături drn calea trăsorii, dacă nu vrea să aibă de-a face cu el.

La auzul acestei obrăznicii, Don Quijote își înalță scutul, trase spada din teacă și se repezi la el să-l pedepsească. Dar acesta din urmă, om iute, de felul lui din Biscaia, smulse din caretă o pernă pentru a se apăra, scoase și el sabia și între cei doi se încinse o luptă înverșunată pe viață și pe moarte, spre groaza cucoanei și îngrijitoarei ei, care asistau neputincioase la pâruială.

Prima lovitură zdravănă de spadă o primi Don Quijote peste umăr și de n-ar fi avut scutul care să-l apere, însoțitorul caretei ar fi făcut, desigur, doi din el, fără multă vorbă.

Întăritat de lovitură și setos de răzbunare, iscusitul hidalgo se aruncă asupra adversarului său, gata să-l despică.

Speriat de înfățișarea fioroasă a eroului nostru, însoțitorul caretei încremeni cu spada în mină, călare pe măgar, așa cum se găsea, și apă- rîndu-se doar cu perna de ferocele său dușman, încerca să-l mai pălească o dată la mir.

Dar arma cea cruntă alunecă pe lingă acesta, brăzdind aerul și atingînd doar în treacăt armura de tablă groasă a cavalerului.

Atunci, apucîndu-și spada cu amîndouă mîi- nile, Don Quijote se pregăti să-i dea lovitură de grație pentru a termina cu el, dar, spre norocul omului din Biscaia, teribila lovitură, ce-i fusese sortită, scăpă mai mult în pernă decît în cap, . de-ajuns însă pentru a-i atinge fața.

Zguduit de strășnicia loviturii, măgarul slujitorului o luă razna, trîntindu-și stăpînul la pă- mînt. Don Quijote se apropie de el, punîndu-i ascuțișul săbiei în beregată și somîndu-l să se dea bătut, după uzul legilor cavaleresti.

Nu știu zău cum s-ar fi sfîrșit pină la urmă îngrozitoarea luptă, dacă n-ar fi intervenit cocoana din caretă și slujitoarea ci, rugîndu-se de cavaler să cruțe viața omului care avusese îndrăzneala să-l înfrunte și, cum femeilor nu li se poate refuza nici o rugămințe, Don Quijote, de dragul «domnițelor*», consimți să-i dăruiască viața adversarului său, cu singura condiție ca însoțitorul din Biscaia să meargă în pelerinaj la Dulcineea del Toboso, să ingenunche la picioarele ei. povestindu-i întîmplarea și să aștepte să hotărască ea de soarta lui. cum o va lăsa inima.

CAPITOLUL IX

UNDE SE ARATĂ DESPRE CÎTE AU VORBIT ÎNTRE EI ȘI AU PUS LA CALE, DUPĂ ACEEA, SANCHE PANZA ȘI DON QUIJOTE

Se vede treaba însă că în inima lui Sancho, odată cu gustul aventurii.se trezise acum și pofta de mărire. Că, abia se depărtase «carea» cu «domnița*», și el căzu la picioarele stăpînului său, cerîndu-i să-i dăruiască ostrovul făgăduit.

— în lupta asta n-am dobîndit nici un ostrov, Sancho. Ne-am ales doar cu vinătăi, cucuie și oase înmuiate. Dar ne mai așteaptă multe întîm- plări, 1 liniști cavalerul, și într-o zi vei ajunge guvernator de insulă, așa cum îți dorești.

Mare fu bucuria și recunoștința scutierului nostru, cînd auzi din chiar gura stăpînului său asemenea promisiune. îi venea să salte de bucurie. Dar fericirea, oricît de mare, nu-i umbri cu totul și înțelepciunea:

— Ar trebui să fim mai cu băgare de seamă și să ocolim drumurile prea umblate, măria ta. Dacă slujitorul pe care l-ai burdușit se va plînge cumva judecătorului, bine n-o să ne meargă. I-ai spart capul și duelurile sînt interzise. O să neme- rim sigur la gherlă!

— Dacă ți-e teamă, Sancho, cu îți spun să fii fără grijă. Cu sabia pe care o port la sold te voi scoate din price închisoare, oricît de neagră ar fi. Mai văzut-ai cumva vreun cavaler, viteaz și iscusit în lupte, care să putrezească în temniță?

— Drept e că n-am mai văzut, luminația voastră, și nici n-am mai slujit unui asemenea cavaler. Dar iată văd că din urechea pe care ți-a pălit-o netrebnicul acela a început să-ți curgă sînge. Descalecă să te oblojesc, stăpine, și-apoi ne-om urma calea mai departe!

— Nici o oblojeală sau alifie nu mi-ar fi trebuit acum, Sancho, de aș fi luat cu mine o picătură numai din elixirul lui Fierabrás, care lipește oasele între ele, ba chiar și trupurile despicate în două le întregește la loc, cum au fost dinții, această minunată licoare, mai abîntir decît apa vie.

— Păi dacă știi să pregătești un asemenea leac vindecător, stăpine, dă-mi rețeta fierturii și o voi prepara fără întîrziere. Un balsam ca ăsta o să se vîndă ca pîinea caldă și vom lua pe el un preț bun.

— Te voi învăța încă și mai multe, numai răbdare să ai, credinciosul meu scutier, îi spuse Don Quijote.

Apoi, privind-și coiful de tablă, făcut har- cea-parcea în luptă, zise cu glas solemn:

— Jur să nu cunosc odihna și nici desfătarea, pînă nu voi întilni un cavaler vrăjmaș și nu-l voi

dobori In luptă și nu-i voi lua coiful de pe cap, răzbunându-mă astfel pentru ciopirtirca coifului meu. așa cum s-a răzbunat odinioară și viteazul marchiz de Mantua pentru moartea nepotului său Baldovinos; la care cuvinte Sancho se în- tristă adine, gîndindu-se că ar mai putea trece săptămîni. luni și chiar ani pînă ce stăpinul lui să mai întilnească un cavaler purtător de coif. pe care să-l doboare, pe aceste drumuri pline la tot pasul doar de călători pașnici, de negustori, călugări și femei.

— Fii liniștit, bravul meu Sancho, îi spuse Don Quijote, ghicindu-i mîhnirea care îi întuneca fața lui bucalată. Nu va trece mult și vom da peste o mulțime de oameni înarmați cu care mă voi bate. Și dacă nu vom cucerii nici un ostrov, vom lua regatul Danemarcii și în pagubă n-o să rămii defel! Pînă una alta. caută în desagă. dacă ți-a mai rămas ceva de îmbucat, că m-a prins rău foamea

— Nu am. măria ta. decît o țiră de pîine uscată și o fărimă de brînă, un prin/ prea sărac pentru un nobil ca luminăția voastră, răspunse scutierul.

— Adă-le încoa'! Este tocmai prinzul modest al unui cavaler rătăcitor, așa cum um citit eu prin cărți.

Și zicînd acestea. Don Quijote începu să îmbuce. întocmai ca un om de jos. spre uimirea lui Sancho, care nu pierdu prilejul să-i spuic:

— IX' acum înainte voi avea grijă să-mi căptușesc dăragii numai cu posmagi pentru măria voastră, iar pentru mine. care nu-s cavaler, tot cu bâlci de carne și cu pui fripți.

CAPITOLUL X

DON QUIJOTE ÎNTILNÎNKȘTK ÎN DRUM NIȘTE. PASTORI M CAPRE ȘI OSPĂTEAZĂ CU EI LA MASA

Doritori să găsească un adăpost, să poată înnopta. ei încălecară apoi și porniră din nou la drum. Și merșeră calc bună pînă întilniră niște păstori de capre, strinși în jurul unui foc bun. pe care fierbea o oală cu carne proaspătă de ied.

Mirosul ciorbei le gîdila plăcut nările și. cînd fiertura fu gata și păstorii îi poftiră să se așeze la masă cu dînșii. cîci doi călători înfometați nu mai așteptară să li se spună de două ori. ci prin- *eră să se imioape, după cum le cerca burdihanul. Dar. cum Sancho Panza rămăsese să mî-

nince în picioare, stăpinul său îl invită să se așeze alături de dînsul:

— Așază-te lîngă mine. Sancho! ti îmbie Don Quijote binevoitor. Deși ești numai scutierul meu și om de jos, cu înțeleg să te cinstesc după cum se cuvine, ca pe un prieten.

— Îți mulțumesc, măria ta. pentru cinste. În ceea ce mă privește, eu unul sînt bucuros să am ce minea. De rest. nu mai îmi pasă. Ba. la drept vorbind, mai bine m-aș simți să mîninc în voie de unul singur, așa cum știu eu înfuleca, țărănește. fără fașoane, decît să trebuiască să-mi măsoar fiece cu vînt și bucățica pe care o bag în gură, în tovarășia unor fețe simandicoase. Dar de așezat tot se așeză pînă la urmă. mai cu voie, mai fără voie, ca să-i facă pe plac cavalerului său. care înghițea hâlci întregi de carne și bea vinul din burduf, dintr-un corn de vită. ca în vremurile vechi.

— Ferice timpuri au mai trăit strămoșii noștri în vîrsta de aur a omenirii, rosti Don Quijote. în auzul celor de față. rechemînd în memorie viața celor fără griji de odinioară, a oamenilor care se îmbrăcau în piei de animale, ca să se acopere, și era de ajuns să întindă mina ca să culeagă roadele copacilor.

Nu existau pe atunci nici stăpîni. nici slugi, nici făcători de rele, nici judecăți, toți erau deopotrivă și trăiau în bună înțelegere. Păstorițele își mînau turmele de la munte la șes, purtîndu-și cozile bălaie pe umeri, în bătaia vîntului, fără teamă de furi.

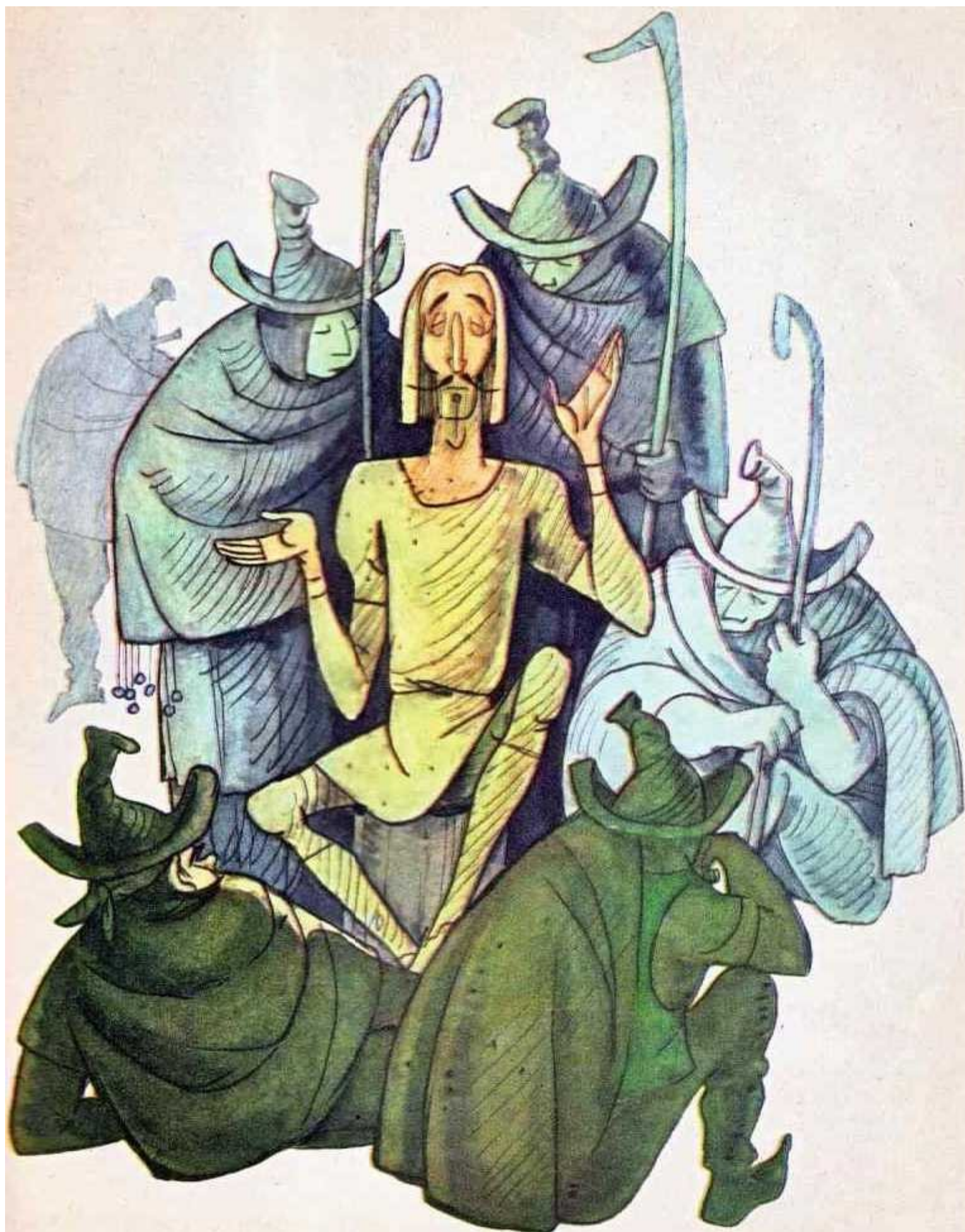
Apoi, mai dînd pe git o dușcă de vinars, mulțumi păstorilor pentru ospetie și bucate, iar aceștia, ca să-l satisfacă deplin, chemară pe un ortac de al lor, un băietan cu numele Antonio, care știa să zică din lăută, și acesta îi trase o cîntare de dragoste, de care cavalerul nostru se arătă foarte satisfăcut.

Apoi adormiră cu toții acolo în pădure, la poalele copacilor, sau frunzar, ca în vremurile de demult.

CAPITOLUL XI

DESPRE PĂȚANIA CAVALERULUI DON QUIJOTE CU NIȘTE PAZNICI DE HERGHELIE DIN SEGOVIA

A doua zi de dimineață. Don Quijote și Sancho Panza se treziră din somn și după ce își luară rămas bun de la gazdele lor. mulțumindu-le încă o dată pentru adăpost și ospăt, porniră mai

departe prin codru. Și merseră așa fără țintă, pină dădură de o pajiște întinsă. Se așezară la umbra unui copac, slobozind animalele să pască în voie. Dar se vede că lui Rocinante, care simțise dc departe herghelia de iepe, îi ardea ca niciodată de zburdat, că părăsindu-și stăpînul o luă la fugă cu frîul în dinți și nu se opri dccit în mijlocul lor. Iepelor nu le ardea de hirjoană și îl lovira zdravăn cu picioarele de dindărăt. Mai veniră apoi și paznicii hergheliei care, pentru a-l alunga, îl zmintiră în bătaie cu ciomegele, făcîndu-i șira spinării chisăliță, în așa fel că bietul cal, aproape să-și dea duhul, se prăbuși în iarbă mai mult mort decit viu.

La vederea acestei scene, Don Quijote sări ca ars de pe locul unde ședea și, cu spada în mină, urmat fiind de Sancho, se grăbi într-acolo, pentru a pedepsi cum se cuvine sălbăticia acestor oameni din Segovia.

— Paznicii ăștia nu sint cavaleri, Sancho. Vei putea, așadar, să mă ajuți și tu de data asta. să răzbun ofensa pe care mi-au adus-o.

— Nu sint cavaleri, luminăția ta, dar sint mulți, după cum vezi. peste douăzeci la număr, și noi sintern mai puțin decit noi.

— Eu singur prețuiesc cit o sută, răcni cu mindrie Don Quijote și, fără să mai aștepte răspuns, se aruncă asupra paznicilor, urmat dc-a-proapc de scutierul său, care. îmbărbătai de curajul nobileiului cavaler, se hotărise și el să lupte.

Ce a urmat, c lesne de închipuit... Și unul și altul fură puși la pămînt în citeva clipe de bitele segovienilor, care nu prea știau ce c gluma.

După care paznicii, mîinîndu-și dobitoacele, se grăbiră să schimbe locul dc pășune, lăsîndu-i pe cei doi viteji întinși la pămînt, cu trupurile bine schilodite.

— Vai de spinarea mea, stăpine, sc jelui într-un tirziu Sancho. De-aș avea acum un strop numai din licoarea lui Fierabrás, tare bine mi-ar prinde. Că nu știu, zău, cînd mă voi mai putea ridica de jos, așa bătucit cum sint.

— Îmi merit soarta, bravul meu Sancho, pentru vina de a fi luptat împotriva unor țopirlani, ce nu cunosc legile cavaleresti. De aici ni se trage tot răul. Altă dată, cînd vom avea de înfruntat oameni de acest soi. poate te voi lăsa pe tine să mă răzbuni.

— Păcatele mele, stăpine, tocmai pe mine m-ai găsit, om pașnic? Dar să știu de bine că m-ar face de batjocură oricare ar fi ei, om dc rînd sau cavaler, și mină pe sabie n-aș pune-o. Sint obișnuit cu ocara și cu sudalma.

— Vorbești ca un netrebnic, Sancho! Tu, care ai vrea într-o zi să domnești peste ostroave... Apoi. mutră dc guvernator ai avea tu, să înduri toate nemerniciile și nedreptățile fără să miști un deget, fără să știi să lovești și să te aperi?

— Luminăția ta, îi răspunse Sancho. Nu știu ce ne așteaptă în viitor. Dar după numai două

întîlniri ca aceea de astăzi, cred eu. cu mintea mea cea proastă, că n-am mai avea nevoie dc o a treia.

— Ia aminte, Sancho, la cele ce-ți spun! Viața cavalerilor rătăcitori e o viață plină de primejdii. Dar și frumoasă răsplată iau pentru faptele și pentru vrednicia lor, puțin ajunge nu o dată și

guvernatori și regi chiar. Și mai află ceva de la mine: după legile onoarei cavaleresti, nu trebuie să te simți jignit dacă niște oameni de rind, de seama eărăușilor și geambașilor din Segovia, te-au mîngiat cu bitele lor. Numai sabia, într-o luplă dreaptă și vitejească, te poate răni cu adevărat. Ori, nici unul din acești oameni nu purta la cîngătoarea lui vreo spadă!

Așa îi vorbi Don Quijote

La care cuvinte, Sancho Panza îi răspunse, ca un om simplu ce era și fără prea multă înțelegere:

— Nu-mi pot da seama bine. luminăția voastră, dacă acești oameni proști rr.-au jignit cumva cu bitele lor. Ceea ce știu însă limpede este că mi-au făcut capul chisăliță, mi-au fărîmat oasele și mi-au îndoit spinarea, de nu mă mai pot mișca.

Și zicînd acestea, continuă să se vâiete, ținîndu-se de șale.

CAPITOLUL XII

CUM AU MERS EROII NOȘTRI LA L N HAN ȘI CUM A FOST DAT ÎN TĂRBACĂ BI M L SCUTIER
SANCHO PANZA

#

Dar toate trec și se uită în lumea asta a noastră trecătoare și uitucă, așa cum găsuiește o veche zicală și cum obișnuia adesea să spună chiar și viteazul cavalier Don Quijote.

Veni astfel o zi în care și durerile de șale și vî-nătăilc de pe spinarea bunului Sancho se șterseră, ca și cînd n-ar fi fost.

Nu puțin ajutase și balsamul lui Fierabrás, pe care iscusitul hidalgo din La Mancha îl pregătise din buruieni deseîntate, balsam care îi făcu să asude zdravăn pe amîndoi și

care lui Sancho ii întoarse chiar mâtele pe dos, de minunată licoare ce era.

Și iată-i acum din nou la drum pe cei doi. călărind pe ducipalii jor și arătînd la făptură cum mai potrivești și mai chipeși nici că se putea, de ți-era mai mare dragul să-i privești.

Și ar fi călărit ei mult și bine, fără să se oprească, dacă foamea și osteneala nu i-ar fi îndemnat să tragă la un han pe inserat.

Toate bune pînă aici, o să ziceți. Numai că, așa cum și dumneavoastră veți fi luat seama, circiumile și fâgădăurile, și hanurile, cărora toată lumea, de cînd este lumea, le-au spus cîr- - urni. fâgădăuri și hanuri, pentru Don Quijote trau castele. Și ce castele! Castele ca în Spania! br hangiii și circiumarii erau ditamai castelani, și alcazi, și principii, oameni nobili de veche stirpă, viteji căliți în războaie.

Degeaba Sancho Panza, care așa puțințel la minte cum era, și tot vedea mai bine cum stau lucrurile, îi atrăgea atenția stăpînului său, încer- cînd să-l ferească de greșeală. în ruptul capului Don Quijote n-ar fi voit să creadă că toate acele case cu ogradă și prispă, unde rămîneau și ospătau și beau vin din ulcele și căni, și unde își puneau capul jos să se odihnească, erau hanuri și nu castele.

Avea omul nostru un chip al lui de a polei toate lucrurile și ființele cu pulbere de aur curat, așa fel că din cea mai hidă și mai tuciurie femeie el făcea o domniță sau o jupineasă bălaie de toată frumusețea și din oricare țaran necăjit și din oricare cărauș cu straiță pe umeri el scornea tot nobili cavaleri îmbrăcați în zale.

Așa i se întîmplă și acuma bravului nostru Don Quijote, care își purta mintea prin văzduh și prin norii cărților citite, și nu pe pămînt, printre oameni, ca toți oamenii.

Ei traseră la un han, mineară și băură și apoi se culcară biruiți de oboseală și dormiră neîn- torși, pînă la revărsatul zorilor, Don Quijote încredințat fiind că se adăposteau sub acoperișul unui castel.

Iar cînd se făcu ziuă, dădură să plece așa cum veniseră, mulțumind hangiiului (pe care Don Quijote îl socotea un nobil castelan), pentru găzduire și ospăț și asigurîndu-l în frumoase cuvinte de recunoștința și ajutorul lor la caz de nevoie.

Cum însă hangiii au mai multă nevoie de bani decît de vorbe meșteșugite, acesta se grăbi să-i oprească la poartă, spunîndu-lc pe șleau că uitaseră să plătească și că ar fi mai bucuros de banii pe care ii datorau decît să-l incinte cu vorbe goale. Le mai arată că el nu este conte și nici castelan, așa cum îl considera greșit cavalerul nostru și cite și mai cite ca acestea. îndrăzneală pe care Don Quijote o lua drept grosolanie, se supără foc pe hangiu și îl bruftui ca pe un crîș- inar de rînd, auzind că-i cere bani pentru masă și adăpost, lucru nemaiîntîlnit de el prin cărțile pe care le citise și în care cavalerii rătăcitori nu plăteau niciodată patul pe care dormeau și bucatele ce li se hărăzeau drept tain.

Abia acum înțelese eroul nostru că și de data aceasta se înșelase, fiind fermecat de vrăjitorul cel rău, același vrăjitor care îi ascunsese și cărțile și care îl amăgea mereu de la o vreme încoace.

Dar de plătit tot nu vru să plătească nici o lețcaie și ieși pe poartă în trapul calului, tot atît de mîndru precum intrase.

în ceea ce îl privește pe credinciosul Sancho Panza, el procedă la fel, urmînd și aici exemplul stăpînului său și refuzînd să dea hangiiului vreun ban pentru găzduire.

Cum însă scutierul cavalerului nu era defel inarmat și nu inspira nici o teamă, citiva glumeți negustori din Cordoba, vrînd să sî veselească, puseră mina pe el. îl dădură jos de pe măgar și tîmpingîndu-l pe o cergă foarte lată și îndeajuns de lungă, pe care o țineau bine de capete. începură să-l salte cit era de gras ca pe o minge, spre hazul altor călători, femei și cărauși, care sc aflau atunci în ogradă.

Fură zadarnice toată împotrivirea și strigătele bietului Sancho, Don Quijote nu-i mai putea veni în ajutor, fiind poarta bine zăvorîtă.

Și jocul continuă astfel pînă cînd negustorii noștri osteniră de rîs și de săltat. După care, așa ameiit cum era de zburături, îl siliră iarăși pe măgar și-i dădură drumul pe poartă, nu mai înainte însă ca hangiiul, fără ca Sancho să bage de seamă, să-i oprească desagii cu merinde, pentru a se despăgubi de mesele rămase neplătite.

CAPITOLUL XIII

MCI și: ARATA CE AU VORBIT DUPA ACF.EA DON OI IJOTK CU SANCHOPANZA ȘI INCĂ ALTE IMI.MPI.ARI MINUNATE DE CARE S-AU ÎNVREDNICIT CEI DOI VITEJI

Dar oricum ar fi scăpat din mîinile acestor zurbagii, Sancho s-ar fi socotit norocos, cu atît mai mult cu cit scăpase fără să plătească. Nu departe de han îl aștepta Don Quijote, care abia ii vă/u și se grăbi să-i spună:

— N-am nici o îndoială acum. bunul meu Sancho, că hanul ăsta a fost vrăjit >i că duhurile necurate tc-au scuturat în cergă, așa cum te-au st ut urat.

— Să nu crezi asta. luminăția ta, îi răspunse hotărît scutierul. Niciodată vedeniile nu scutură pe oameni așa tare și nici nu obișnuiesc să poarte nume ca toți muritorii. Ori pe cei care¹ și-au făcut ris de mine îi chema ca pe noi omeneste: pe unul Pedro, pe altul Juan, pe altul Tenorio. învățătura de minte pe care am tras-o și din această împlinire fără noroc că pățaniile pe care le pătim și trintele pe care le luăm de la o vreme încoace^{*} nu vin niciodată din cer senin, ci noi le căutăm cu lumina. Și bine ar fi, stă- pinc. să ne întoarcem pe la casele noastre, ca să MU pătimim încă și mai rău în zilele care vor urma.

- Iot nepriceput ai rămas, bunul meu prieten!

— Ii luă vorba din gură Don Quijote. Ai uitat, pesemne, ce aventuri și ce bogății ne așteaptă. Și ce poate fi mai frumos decît să-ți înfringi adversarii în luptă și să aduni trofee și biruinți fără număr?

— Nu zic bă. stăpine. ferească sfîntul. Numai că pînă acum avurăm parte mai mult de rețevie pe spinare, decît de biruinți și trofee.

— Va veni și vremea noastră. Sancho, vremea în care numele meu și al tău vor sta scrise cu litere de aur în cărțile vitejiilor cavaleresti.

— Și e mai aproape decît crezi ziua aceea. Iată, privește în zare. Nu vezi nimic? Și zicînd aceasta, Don Quijote făcu semn scutierului său să privească drept înainte, la orizont, acolo unde cerul părea să se unească cu pămîntul. Doi nori mari de praf. ca stirniți de copitele unor cai. a sute și mii de cai. se iveau dintr-acolo. apăsîndu-se de cei doi eroi.

— Privește. Sancho. Un pilc de cavaleri înarmați pînă în dinți se apropie de noi.

— Sîni două pilcuri, măria ta. fiindcă, după cit pot să observ, sîni două virtejuri de praf, pe care. desigur, le stirnesc caii în galopul lor.

— Nu mai încipe îndoială. Sancho! Unul dintre ele este oastea împăratului Aii Fanfaron, iar celălalt pile trebuie să fie armata regelui Pen- tapolin. stăpînitorul Garamanților. de a cărui fiică s-a îndrăgostit păgînul Aii, așa cum stă scris în cărțile mele. Să-l ajutăm, Sancho, pe regele Garamanților. pe cel mai slab dintre ei. și să apărăm cauza lui dreaptă. Vei lupta alături de mine și faima noastră va străbate vremurile, chiar dacă n-ai fost niciodată uns cavaler.

— Uti singur lucru mă neliniștește, stăpine. Nu știu unde aş putea să-mi adăpostesc măgarul. pînă va trece urgia... Fiindcă dacă voi lupta călare pe un asemenea Ducele, IUI voi avea nici- cînd sorți de izbîndă.

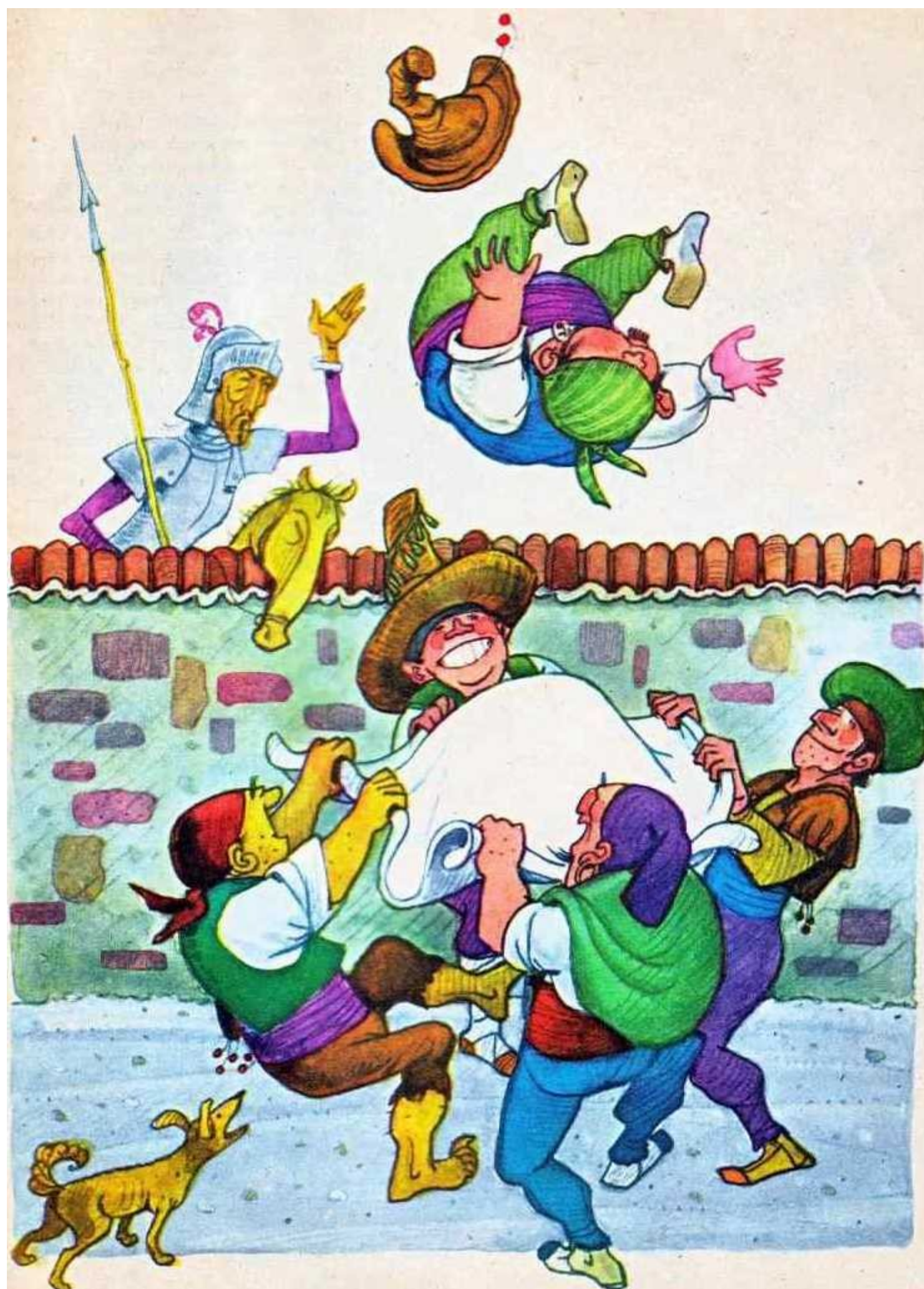
— Auzi nechezatul cailor care se apropie. Sancho? strigă în urechile scutierului său Don Quijote, transportat. O bătălie teribilă ne așteaptă. Să ne urcăm pe dealul din față. ca să vedem mai bine!

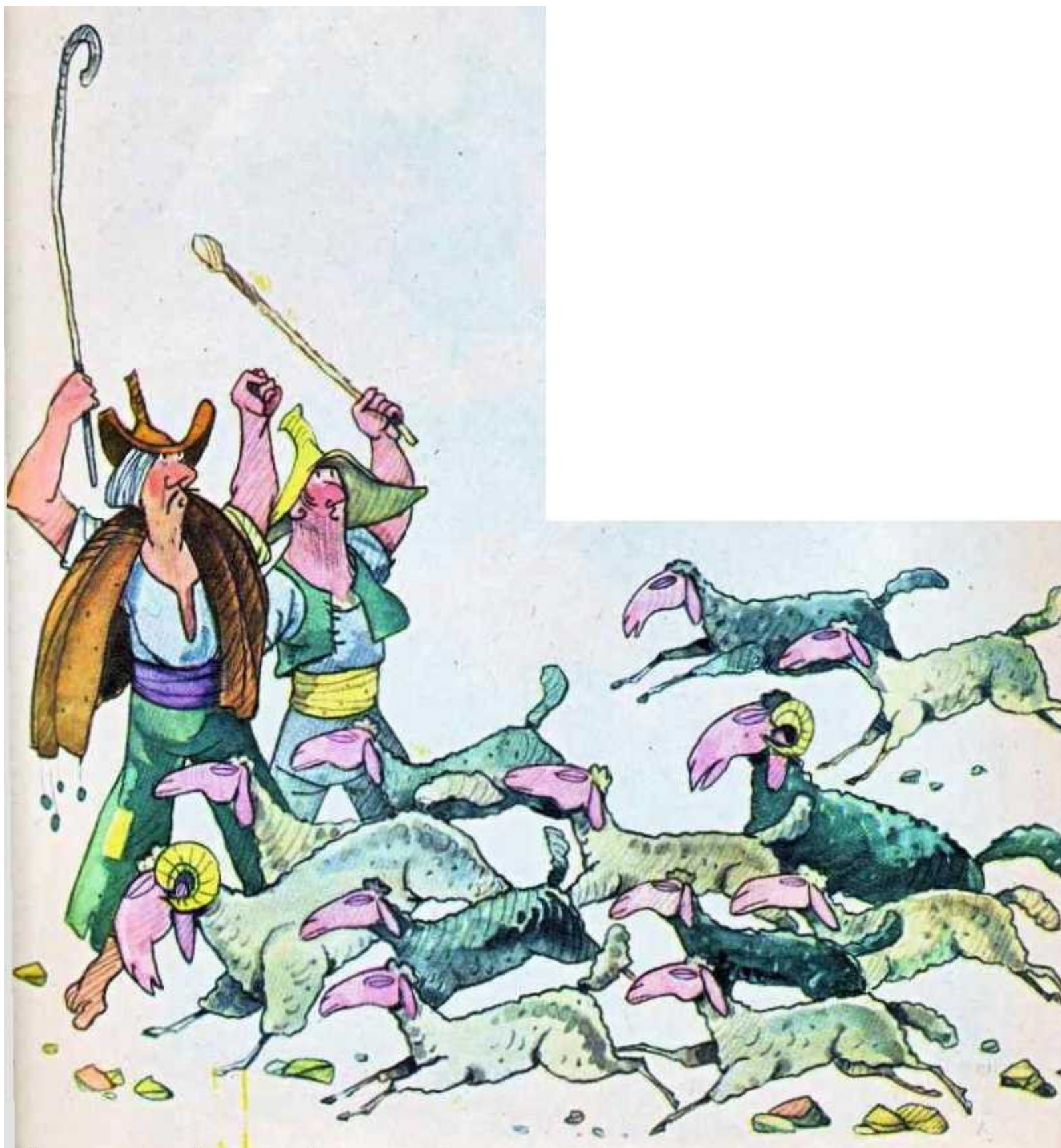
Ochii lui Sancho se opriră iarăși pe norii de pulbere care se apropiau și abia acum băgă el de seamă că virtuț do praf, pe care îl socotise a fi două armate de cavaleri, era stîrnit de niște biete turme de oi și berbeci.

— Stăpine, nechezatul pe care ți se pare că îl auzi aduce mai mult a behăit decît oaie... Și oștile care spui că se apropie sînt doar turme de mioare și berbeci.

Dar Don Quijote n-avea timp acum să-l mai asculte. Cu închipuirea înflăcărată de glîndul încăierării. dădu pîntenii blîndului Rocinante, care abia se ținea pe picioare și se avîntă cu lancea pregătită de atac spre turmele care se apropiau vîzînd cu ochii.

— În numele cerului, stăpine. vină-ți în fire și oprește-te! Sînt berbeci, nu cavaleri, cum crede

măria ia, îi strigă din urmă credinciosul Sancho.

Dar eroul nostru nu-l auzea. În galopul lui Rocinante, Don Quijote intra în mijlocul turmei, lovind și înțepând cu sulița pașnicile oi, ca și când ar fi voit să-și puie în frigare dușmanii.

Văzându-i faptele, ciobanii care însoțeau turmele încercară să-l oprească, strigându-i să se as- timpere și să nu le ucidă animalele. Dar price- pind că nu aveau să se înțeleagă cu el, începură să-l izbească cu pietre și bolovani, culeși de prin țarină și de pe marginea drumului, ba chiar și cu praștia. Pietrele, bine ținute, începură să curgă asupra cavalerului, nimcrindu-l în cap și în coaste, până când niște pietroaie mai acătării îl ajunseră drept în scăfârlie, făcându-l să vadă stele verzi și să-și piardă trei dinți. Don Quijote căzu jos de pe cal și rămase nemișcat în praful drumului. Crezând că l-au omorât.

păștorii se înfricoșară și ureînd în spinare oile uçise ca și pe cele vătămăte, o luară la sănătoasa, în urma turmelor. lășînd pe cavaler să zacă mai departe fără simțiri, Abia atunci Sancho Panza îndrăzni să coboare de pe colină și să se apropie de stă-pînul său, care abia dacă mai sufla.

— Vai de noi și de noi, luminăția ta. De ce nu m-ai ascultat? se jelea el, văzînd în ce hal era bunul său stăpin.

— Vai mic, Sancho, seinei Don Quijote deș- teptîndu-sc ca dintr-un somn adine. Rău m-a - amăgit vrăjitorul, și de astă dată! Numai el a prefăcut oile în cavaleri și păștorii în regi și împărați cu coroană pe cap. Dar, aibi răbdare, vor veni și pentru noi vremuri bune, cînd ne vom putea bucura de binefăcerile vieții și biruințele vor curge gîrlă.

— Așa o fi, măriă ta, precum spui! Pină una altă însă, luminăția voastră și-a pierdut astăzi toți dinții iar pe mine, păștorii ăia m-au scuturat ieri ca toți dracii și pe deasupra mi-au oprit și desagii cu de-alc gurii.

— Așadar, Sancho, după atîtca rele abătute asupra noastră, nu mai avem nici merindă? se vaită Don Quijote, încercînd să se ridice sprijinit de credinciosul său scutier.

— De unde să mai avem. dacă s-au dus desagii? Măriă ta însă va minea ierburi crude și buruieni și scoartă de copac, la nevoie, că doar e cavaler rătăcitor și știi bine că toți cavalerii rătăcitori nu se dau înapoi de la ospete.

— Este prea adevărat ce ți-am spus, Sancho! Și îmi pare bine că n-ai uitat. Aceasta e viața cavalerilor rătăcitori. Dar nu-i mai puțin adevărat că în clipa asta bucuros aș fi de o bucată de piine proaspătă și de vreo scrumbie, două.

Și înghițînd amîndoi în sec, în dorul bucatelor alese, încălecară și plecară din locul acela des- cîntat de vrăjitoare, pentru a căuta un adăpost mai bun pentru noapte.

CAPITOLUL XIV

AICI SE POVESTESTE UIMITOAREA ȘI PLINA DE GROAZA INTIMPLARE, DIN (ARE DON QUIJOTE ȘI SANCHE PANZA, PRIN VITEJIA LOR FĂRĂ SEAMĂ, AU IEȘIT BIRUITORI ȘI NEVĂTĂMAȚI

, Călăușiți mereu de steaua lor zăbătoare, tot peste viroage și coclauri, peste câmpii și coline, eroii noștri ajunseră într-o noapte, osteniți și însetați, la marginea unui crîng.

Să fi fost după cîntatul cocoșilor. Luna se ascunsese adine în nori. Era o beznă grea, de nu-ți zăreai nasul și vitejii noștri fură siliți să descabece și să-și poarte bidiviii la pas, ținându-i de frîu, cu multă băgare de scamă. Din depărtare li se părea că aud un vîjîit misterios de ape, ca și cînd șuvoaiele ar fi căzut din înaltul unor stînci cu vîiet mare. Și tot mergînd într-acolo, bijbiind prin întuneric și fiind în mare primejdie să dea în cine știe ce groapă, deodată la urechile lor ajunse un zgomot încă și mai pătrunzător, un zgomot surd, ca o izbitură de ciocan uriaș, care se tot repeta și se adăuga mereu cu altele, umplîndu-le sufletul de spaimă.

Și cum să nu se înfricoșeze cineva de un asemenea vîiet asurzitor, care mai că-ți spargea timpanul, pe un întuneric atît de negru ca acela, cum să nu se tulbure pînă în măduva oaselor la auzul lui, cînd izbiturile acestea neînțelese, puternice ca bubuitul trăsnetului, păreau că vin de-a dreptul din iad? S-ar fi înspăimîntat cugetele celor mai viteji oameni.

La toate acestea, se adăuga, firește, și freamătul misterios al frunzelor care foșneau în bătaia vîntului, pîlînd a șopti în cor vorbe tainice, nemaiauzite de urechea omenească, ceea ce făcea și mai cumplită spaima; ca și cînd toate duhurile necurate s-ar fi strîns să urzească pieirea lumii.

Iată de ce lui Sancho, bunul și credinciosul scutier, începu să-i tremure mai întîi picioarele, apoi frica începu să-i scuture întreg trupul dolofan, de parcă era o gelatină cuprinsă de friguri. Și așa dîrdîind din tot corpul, clătănînd din dinți, se ghemui lîngă stăpînul său, ca lîngă singurul sprijin.

La rîndul lui, acesta, deși își cam simțea glasul stingîndu-i-se și curajul părăsindu-l, se înțepeni bine în șa și stînd cîlare pe Rocinante, glăsui astfel:

— Află, Sancho, că vitejii la vremuri grele se dovedesc și că eu pentru primejdii am fost hărăzit. Și cu cit amenințarea va fi mai mare, cu atît mai îndrîjit și mai pornit spre luptă va fi sufletul meu. Rămîi sănătos, dacă ți-e frică, eu plec să mă bat cu monștrii. Stringe bine chingile calului meu și pregătește-te să mă aștepti trei zile. Dacă, după trecerea lor, nu voi fi revenit, atunci să știi că am pierit în luptă. Te vei duce la Toboso, la stăpîna inimii mele. frumoasa Dulcineea, și-i vei spune că robul ei a murit ca un viteaz.

Auzînd aceste vorbe, lui Sancho îi dădură lacrimile și începu să plîngă cu sughituri, nu știm din care pricină, mai cu foc: sau de mila lui, că rămînea singur și fără apărare, sau de mila cavalerului, care pleca să înfrunte balaurii nopții.

— Stăpîne, să nu faci una ca asta! Îi rugă el. Mai bine să ne întoarcem din calc și să fugim de primejdia care ne amenință. Fuga e rușinoasă, dar prinde bine. Să ne întoarcem, stăpîne! Mă așteaptă acasă copiii și muierea. Pentru mărișta ta i-am lăsat și pentru ostroavele cele blestемate, pe care mi le-ai făgăduit, mi-am părăsit ocina, îndură-te și nu pleca. Nu mai e mult pînă la ziuă. Așteaptă să se lumineze și apoi vei face ce-ți poruncește inima.

Dar cu Don Quijote, cavalerul fără teamă, nu se putea vorbi.

— Niciodată, Sancho, nu se va spune despre mine că am fugit în fața primejdiei. Stringe bine chingile calului și așteaptă-mă aici, orice s-ar în-împla.

Văzînd că n-o scoate la capăt cu încăpățînatul său stăpîn, Sancho își desfăcu pe întuneric cureaua care-i ținea nădragii și se aplecă și, prefăcîndu-se că strînge chinga lui Rocinante, îi legă bine picioarele din spate, în așa fel că Rocinante nu și le mai mișca. Așa încît, atunci cînd cavalerul, mai hotărît ca niciodată, dădu pînteni calului ca să pornească la drum. Rocinante nu se mai putu urni din loc decît sărînd ca berbecii doi pași înainte și nu mai mult. atît de țeapăn îi legase picioarele dinapoi brîcinarul lui Sancho.

Fără să înțeleagă ce se petrecuse cu dînsul, viteazul cavaler mai încercă o dată și încă o dată. Dar degeaba. Apoi văzînd că ducipalul său nu se poate urni din loc, înțelese că nu e lucru curat aici.

— E semn de sus, stăpîne, semn rău, care te oprește să pleci, ca să te ferească de picire. Cerul mi-a ascultat rugămintea. Nu mai c mult pînă la ivirea zorilor.

Don Quijote mai că turba de necaz, dar fu silit să se supună unui semn pe care i-l trimitea cerul.

— Voi aștepta pînă la ziuă. așa cum spui, Sancho, deși fiecare clipă de intîrziere mă face să înnebunesc de ciudă.

Auzînd acestea, Sancho, căruia nemaiavînd curea îi căzuseră nădragii în vine, se mai liniști puțin, fără să scape cu totul de spaima care îl scuturase. Se apucă să tăifăsuiască

de una, de alta, ca să le treacă mai ușor vremea. Și tot vorbind, nici nu simțiră cum intra alba-n sat.

Printre copaci începu să pătrundă tiptil, tiptil lumina dimineții. Atunci se apucă Sancho, fără să fie văzut de stăpînul său, și dezlegă picioarele calului, legîndu-și nădragii !a ioc. în așa lei ca Don Quijote să nu observe s *1 nu înțeleagă nimic din păcăleala pe care - trăsese sluga lui credincioasă.

Dar cînd Rocinante, simțîndu-și picioarele slobozite, începu să se miște în .oie, scoțînd un nechezat vesel, Don Quijote **ir. telese** că interzicerea venită de sus încetase și sr regăti și el de plecare, luîndu-și rămas bun de ia blindul său scutier, fără să uite a-i spune ca de va pieri în bătălie, acesta avea să-și încaseze toată simbria pe timpul cit îi slujise cu credință, lucru pe care cavalerul îl înscrisese în diau i-x±tă acasă, la plecarea din sat.

Care veste făcu să stoarcă ^ră>i lacrimi de duiosie din ochii bunului Sancho, care nu se mai potoli multă vreme din **piins**. hotărîndu-se acum să-și urmeze stăpînul piră-r pinzele albe. oricît de mult l-ar costa aceasta și cu orice preț ar trebui să plătească într-o bună c hotărîrea luată.

Porniră așadar împreună. Den Quijote înainte, Sancho Panza după ei. ca să înfrunte di- hăniile, spre locul de unde veneau pocnetele înfundate și vîjiitul asurzitor al apelor, care se auzeau acum din ce în ce mai puternic, mai deslușit. Dar nici unul dintre ci nu se putea încă dumiri ce putea fi una ca asta.

Abia după ce ajunseră în apropierea caselor, înțelesesă ce-i ținuse pironiți toată noaptea și îi cutremurase de spaimă. Erau șase maiuri de pivă care pocneau întruna și nimic mai mult.

— Aoleo, măriă ta, că urit și-au mai bătut joc de noi maiurile și pivele astea blestemate! strigă cel dinții scutierul Sancho, izbucnind în rîs. Și luminăția ta, care îmi tot spuneai că ești născut pentru a înfrunta primejdiile și îmi lăsaî simbria cu limbă de moarte și mă trimiteai întîns la Toboso, la Dulcineea, să-î spun că ai murit ca un viteaz.

Și zîcînd acestea, mai că se tăvălea pe jos de rîs, de nu se mai putea opri. ca un găgăuță. acum că îi venise inima la loc din sperietură.

Numai lui Don Quijote nu-i prea dădea inima ghes să rîdă și nici că-i prea venea la îndemînă să tacă. văzîndu-se batjocorit de sluga sa si mai că ar fi poftit să-i treacă lancea pr.n burtă, de necaz ce-i făcea cu glumele lui.

Se mulțumi însă doar să-l pălească de două ori zdravăn pe spinare cu sulița, ca să-i mai treacă cheful nătingului. și-i vorbi astfel:

— Geaba rizi ca un mocofan și ca un prost ce te afli! Crezi oare tu, atît cit mă cunoști, că și de n-ar fi fost vorba de niște biete pive de apă. ci de șase zmei sau de șase căpcauni, mi-ar fi fost mie teamă să mă iau la trîntă cu ci și să ^i dau frumos dc-a berbeleacul?

— Iartă-mi șaga, măria ta, și nu-mi lua în seamă. Știu prea bine că luminăția ta nu cunoaște frica. Dar n-am să uit niciodată spaima pe care am tras-o în noaptea asta, de-mi căzuseră și nădragii în vine și nu mai știam pe ce lume sînt.

— Bine ar fi, Sancho, să-ți mai măsoți cuvîntele de acum încolo, și să nu uiți niciodată respectul pe care îl datorează o slugă stăpinului său, ii mai spuse după aceea Don Quijote și, ui-tîndu-și necazul, dădu pîtenii bravului său Rocinante, în vreme ce Sancho, încălecînd pocăit măgarul, se grăbi să-și urmeze la drum cavalerul, /icindu-și în sine că o cam făcuse de oaie cu glumele lui.

CAPITOLUL XV

UNDE SE ARATĂ MINUNATA AVENTURA A LUI DON QUIJOTE. ÎN CARE A IZBUTIT SĂ DOBÎNDF.ASCA VESTITUL COIF DE AUR AL LUI MAMBRÎN, PRECUM ȘI ALTE ÎNTÎMPLARI NU MAI PUȚIN VREDNICE DE ÎNTERES

Se pornise o ploaie mărunță și rece, tocmai cînd eroii noștri erau pe drum. Cerneau de sus picuri mari și deși. La moara cu maiurile nu se mai puteau întoarce spre a se adăposti. Prea era proaspătă amintirea nopții de groază pe care o petrecuseră. Își continuară așadar calea și poate spre norocul lor. Căci nu făcuseră o mic de pași și Don Quijote zări în depărtare un călăreț pur- tind pe capul lui ceva strălucitor.

— întoarce-ți fața, Sancho, și privește într-acolo, la cavalerul ce călărește un cal rotat și poartă pe capul său o chivără de aur.

— Ferească sfîntul, măria ta. E un om ca toți oamenii călare pe un măgar cenușiu, nițcluș mai arătos decît măgarul meu! Pe cap parcă ar avea ceva ce aduce cu o pălărie lucitoare, dar nu e nici coif și nici de aur nu poate fi, ci mai degrabă o farfurie de aramă.

— Ești un nătărău și un nepriceput, Sancho. Pun prinsoare că e tocmai coiful de aur al lui Mambrin, pe care m-am legat cu jurămint să-l dobîndcsc în luptă, pentru a

răzbuna ciopirtirea coifului meu.

— Stăpînc, nu te iuți să vezi lucrurile cum nu sînt! Ne ajungă pățaniile de pină acum și trînteale luate! Omul acesta nu e cavaler, cum nu sînt eu popă, și pe cap nu poartă nici un coif de aur, ci doar ceva nedeslușit, ca o farfurie, care lucește.

— în lături din calea mea. înșelătorul și mincinosule! Geaba încerci să mă întorci din drum. Nimeni pe lume nu va putea să mă oprească să-mi măsoar puterile cu acest cavaler necunoscut, spre a dobîndi coiful pe care îl poartă. Și zicînd aceste vorbe, Don Quijote se avîntă pe urmele omului, care de fapt nu era de- cît un bărbier pașnic ce călătorea prin ploaie, cu ligheanul lui de bărbierit pe cap, în loc de pălărie, pînă la cătunul cel mai apropiat, unde îl așteptau bolnavii, să le puie lipitori și oamenii sănătoși. să le radă bărbile.

Dar cu Don Quijote nu te puneai. Cu lancea întinsă, el se repezi din fuga calului gata să stră- pungă într-o clipă pe așa-zisul cavaler.

— în gardă, nătărăule! Sau, de nu vrei să primești lupta, dă-mi de bună voie coiful pe care îl porți!

Speriat din calc alară de momia călare, im-

brațată în fier. care se prăvălea spre el. amenin- țîndu-l cu sulita, pașnicul bărbier abia dacă avu vreme să-și dea drumul de pe măgar jos și să o ia la sănătoasa, de-l sliriiu călciile fugind, fără să se mai uite în urmă.

De pe cap îi căzu cil colo ligheanul de bărbierit. pe care Sancho fu irimis să-l ridice și. dacă mai punem la socoteală și măgarul rămas în drum fără stăpîn, vom conveni ușor că prada nu era de lepădat, mai ales că lupta se încheiase fără pierderi în morți și răniți, din vreo parte sau alta.

Intrat în posesia coifului, pe care încă îl mai credea de aur, Don Quijote avu grijă să și-l potrivească pe cap. Și, cum acesta nu-i ședea — ligheanului de aramă lipsindu-i,

după cum vă dați seama, partea care se reazemă pe git — cavalerul nostru își zise că vreun om lacom l-o fi ciuntit și spart în trecut, văzînd că c din metal nobil, pentru a vinde mai ușor o bucată din el.

— Spune-mi. Sancho, ce zici de acest coif. pe care l-am cîștigat fără luptă? îl întrebă Don Quijote pe scutierul său. încercînd să-și potrivească pe cap închipuita chivără și neștiînd cum să și-o așeze mai bine.

— Dacă luminăția ta îmi îngăduie să spun ce

gîndesc, cu zic că ligheanul acesta de bărbierit, pe care îl numești coif. prețuiește, fără doar și poate, pe puțin zece parale. Cit privește calul (care mie mi se pare măgar curat) pe care bărbierul (cel fugit de frica miniei tale) l-a lăsat în urmă. el c cu mult mai chipeș deck bietul meu măgar obosit. Și dacă măria ta n-a' avea nimic împotriva, bucuos l-aș schimba chiar acum cu al meu, luîndu-l cum se zice pe acesta ca «pradă de război».

— Nu este în obiceiul cavalerilor rătăcitori să-și despoaie învinșii, luîndu-le caii, decît numai dacă aceștia i-au pierdut în luptă dreaptă! Și apoi cel fugit s-ar putea întoarce curînd după plecarea noastră, îi răspunse hotărît Don Quijote.

— Atunci, măria ta, dacă asprele reguli ale vieții cavaleresti nu permit aceste lucruri, poate că îmi îngădui să iau măcar samarul și căpăstrul?

La care cerere, Don Quijote, nemaștiînd cum era datina cavaleriei într-o asemenea împrejurare, nu mai zise. nimic și Sancho își împodobi animalul cum nu se putea mai frumos, de-ți era drag să te uiți acum la el. cit de mindru arăta, așa gătit.

— Fală goală, traistă ușoară, măria ta. e și cavaleria asta a noastră.' la o adică! spuse într-un tirziu Sancho Panza, care prinsese chipurile chef de vorbă. De cînd umblăm razna prin lume, înfruntînd primejdiile, ziua și noaptea, nc-am ales mai mult cu ciomege pe spinare și cu bogată pagubă în buzunare, decît cu niscai foloase sau cu vreo cînste.

Altfel ar fi fost dacă am fi intrai în slujba vreunui cap încoronat, și dacă măria ta ai lupta sub flamurile lui și ai birui pe vrăjmaș, arătîndu-ți în bătălie vitejia și priceperea. Atunci să vezi cum ar curge lauda și răsplata și simbria! Și faptele măriei talc ar*fi și ele pomenite prin cărți, la curtea acelor fericiți domni și voievozi. Și poate că și isprăvile umilului^ tău scutier n-ar rămîne nici ele cu totul uitate.

— Ai vorbit drept, Sancho, așa este. Numai că, pentru a merita să slujești la domni și înipă-. rați vestiți ca aceia, trebuie mai întîi să-ți dobindești tu însuți faima, umblînd prin lume și făcînd vitejii, incît toți oamenii, pîna la cei mai de rînd să te cunoască, să te arate cu degetul pe uliță și să zică: *lata-l pe neîntrecutul cavaler al Șarpelui', sau al Soarelui, învingătorul Novacilor. cel care a răpus în luptă dreaptă pe cutare tiran sau a dezrobit, cu vitejia lui, din cătușele farmecelor pe împăratul mamclucilor...» Atunci oricare suveran ar fi mîndru să te primească la curtea lui, printre vitejii săi. pe tine, lloarea cavalerilor. și viteazul între viteji. Cu regele și cu regina ai ospăta la masă și ai ieși învingător la toate întrecerile și nici o încercare nu ar fi prea grea pentru puterile tale.

Ba. într-o zi. însăși frumoasa fiică a regelui ;1 va îndrăgi pe cavaler și nu va mai putea trăi fără el. Și, ce mai vorbă lungă, mai la urmă cavalerul o va răpi pe fiica regelui și apoi se va urca pe tron ca ales al infantei, și se va încorona rege. Și, odată ce va fi rege. nu-și va uita nici scutierul, răsplătîndu-l așa cum se cuvine: făcîndu-l conte și dîndu-i de soție pe tinăra fiică a celui mai bogat dregător de la curtea lui.

D» cuvintele acestea, Sancho nu-și mai putu stăpîni bucuria. Se aruncă la picioarele lui Don Quijote și spuse:

— Iată ce mi-aș dori mai mult decît orice pe lume, stăpînc! Sînt sigur că toate aceste

lucruri se vor întâmpla într-o zi, aievea, măriei talc. Și toată lumea va recunoaște în măria ta pe Cavalerul Tristei Figuri, cel mai viteaz dintre cavalerii pământului. Vei ajunge rege, iar eu voi fi ridicat la rangul de Conte, pe lângă măria ta. Și să n-ai grijă. Voi ști să mă port cum se cuvine, potrivit cinului, că doar și eu sînt de viță destul de veche.

CAPITOLUL XVI

UNDE SF. ARATĂ CUM VITEAZUL DON QUIJOTE A ELIBERAT DIN LANȚURI UN CONVOI DE OSINDIȚI LA ȚALERE

Și, cum pâlăvrăgeau așa, Don Quijote și Sancho Panza, făcînd planuri, iată că dau cu ochii de un șir de oameni, purtînd cătușe la mîini și lanțuri lungi la picioare.

Era un șir de vreo doisprezece răufăcători, păziți de ostași înarmați cu arbalete, cu spade și archbuze.

— Sînt osîndiții regelui la muncă silnică pe galere, îi spuse Sancho stăpînului său.

— Ctore poate regele să facă silnicie unor oameni?

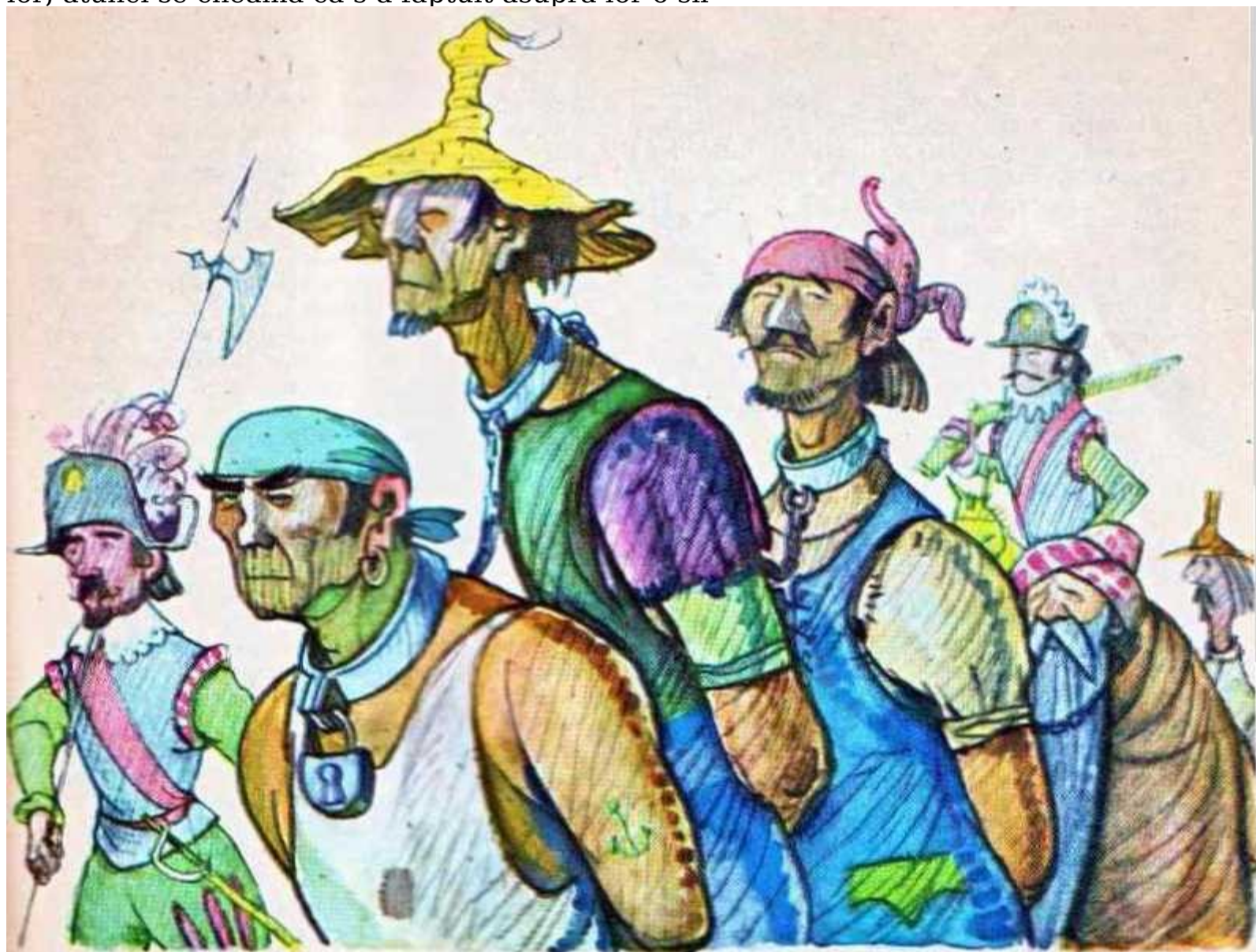
— Pe bună dreptate, măria ta, oamenii aceștia s-au făcut vinovați de fapte rele și au fost osîndiți la muncă silnică pe galere, cum spune și cîntecul:

Rob la turci pe Marea Alba,

Trage ziua la catargă.

Trage ca larga pe uscat Și noaptea cu- fier legat...

— Dacă acești oameni merg în silă să vîs- lească pe corăbiile regelui, și nu de voia lor, atunci se cheamă că s-a făptuit asupra lor o sil-

nicic și un cavaler al dreptății arc datoria să sprijine pe cei slabi și să împiedice silniciile

— Baga de seamă, măria ta, îi spuse Sancho, că regele i-a osîndit pentru fărădelegile lor și regii au totdeauna dreptate. Nu trebuie să ne amestecăm.

— Asta rămîne de văzut. Sancho, dacă c într-adevăr așa cum spui tu, răspunse Don Quijote și, dînd pîteni calului, le ieși în intîmpi- narc:

— Bună vreme, oameni buni. le spuse el ostașilor care păzeau pe ocnași. Dar pentru care fapte au fost osîndiți nefericiții aceștia?

— Dacă aceasta vă este dorința, să știți, n-a- veți decit să-i întrebați pe ei și de vor fi în toane bune au să vă spună.

Ceca ce Don Quijote se grăbi să și facă.

Primul dintre condamnați îi răspunse, mai în șagă, mai în serios, că fusese osîndit la trei ani de catargă pentru că iubise prea mult.

— Să fie oare dragostea pricină pentru o atît de cruntă pedeapsă? se miră Don Quijote. •\tuncî eu cel dinții aș merita să port lanțurile cele mai grele!

— Numai că vezi. măria ta. îi răspunse tină- rul rizind. cu m-am îndrăgostit într-o zi de fringhie plină de rufe și oamenii stăpînirii m-au prins tocmai cînd o stringeam mai cu foc în brațe și fugeam. •

— Dar tu, pentru ce pricină ești aici? întrebă Don Quijote, pe următorul ocnaș.

— Pentru o nimica toată! A ciripit prea mult. luminația voastră, răspunse altul în locul celui întrebă. Că dacă n-ar fi deschis gura. cînd îl căzneau să spuie cîți cai orfani luase de suflet, azi ar fi fost un geambaș liber și un hoț cinstit. Dar toată pasărea pe limba ei piere.

Mai era acolo și un fost învățacel, știutor de slove latinești și un hoț de buzunare, înrăit în deprinderile lui. un fel de Șterpelescu înveterat. ce mai fusese o dată osîndit, dar nu se învățase minte. Nu era prost deloc. Îl chema Gines de Pasamonte și, tot trăind mai mult în temniță de- cît pe afară, ajunsese să-și scrie și viaja în timpul șederii lui între patru ziduri de închisoare.

Don Quijote îi cercetă pe toți. Pentru toți află în sufletul lui milă și înțelegere. Nu erau ci chiar ații de vinovați cum păreau, își spunea el în sinea lui. Poate și magistrații se vor fi înșelați asupra unor. Poate avocații prost plătiți nu-și dăduseră osteneala să-și scoată pe alții basma curată.

Pînă la urmă cavalerul nostru încercă să-i convingă pe paznici să le dea drumul osîndiților. cu atît mai mult cu cît nu lor le greșiseră. îi asigură că el însuși îl va fi mulțumitor.

Nu obișnuia să ceară, nici să roage pe nimeni. O făcu acum pentru binele acestor nefericiți, care s-ar fi întors poate pe calea cea bună. Dacă însă paznicii vor rămîne surzi la cererea lui de a elibera pe condamnați, atunci. Îl spuse cavalerul, el se va vedea silit să facă uz de spadă și de lance, pentru a obține eliberarea prizonierilor.

Cînd auziră cîc gînduri are, paznicii se necăjiră foc pe Don Quijote și-l poftiră să-și vadă de drum, arătîndu-i că-i o prostie ceea ce spunea, pentru că osîndiții nu sînt ai lor, ci ai regelui, și că ei n-ar avea dreptul să le dea drumul.

— Du-te cît mai degrabă, seniore, de aici, și lasă-ne în pace! Piei din calea noastră, dacă nu ți s-a urît cu binele! Și nu uita să-ți mai îndrepti castronul acela caraghios pe care îl porți pe cap. îi spuse șeful paznicilor și ostașilor.

Lui Don Quijote nu-i trebui să audă și alte cuvinte de batjocură. Mînios, el se repezi asupra îndrăznețului care îl insultase și îl dădu jos de pe cal, răbindu-l cu lancea.

Atunci, paznicii care pentru o clipă rămaseră descumpăniți de întorsătura lucrurilor se repeziră cu toții asupra cavalerului și l-ar fi făcut praf. dacă ocnașii ar fi stat cu mina- n sin. aștep- tind să se sfîrșască lupta. Dar și ci, în frunte cu Gines de Pasamonte. marele pungaș, se porniră la asalt, dczarmînd pe paznici de spade și arbaletе. doborîndu-i și luîndu-și apoi zborul cît mai departe de acel loc, care cum nimerea și unde vedea cu ochii mai repede, după cîc-și dcsfăcu- seră lanțurile care îi împiedicau la mers.

Dar, mai înainte ca vreunul să-și poată aduce la îndeplinire intențiile, după ce paznicii și ostașii fură alungați, Don Quijote aținu calea osîndi- ților și le vorbi așa:

— Oricine ați fi și oricîte rele veți fi făcut în viața voastră, o binefacere nu se uită niciodată. Și libertatea voastră prin mine ați dobîndit-o.

Mi-ați rămas datori. Și eu vă cer să mergeți la Toboso și s-o căutați pe cea mai mindră fată din partea locului, pe cea mai frumoasă din toate. Ea răspunde la numele de Dulcineea. Veți ingenunchea înainte-i și-i veți spune că robul ei. Cavalerul Tristei Figuri. Don Quijote din La Mancha a fost acela care v-a dăruit libertatea. Apoi sînteți liberi s-o apucați fiecare pe unde veți vrea.

— Măria ta, îi răspunse, în numele condamnaților la galere, marele hoț Gines de Pasamonte, ceea cîc preținzi este cu neputință de înfăptuit. Ostașii regelui ne vor urmări pas cu pas de acum încolo și va trebui să mergem tot pe drumuri lăturalnice și ascunse, unul într-o parte, altul într-alta. nicidecum doi pe aceeași cărare. Mai curînd ne-am lega să spunem trei-patru rugăciuni seara înainte de culcare, tot restul vieții noastre, dacă asta ți-e voia, decît să ne ducem grămadă la frumoasa aceea din Toboso.

— Dacă-i vorba pe așa, tîlharulc, strigă la el Don Quijote. înfuriat, te voi face să

mergi de-a bușelea pînă acolo, cu lanțurile de picioare.

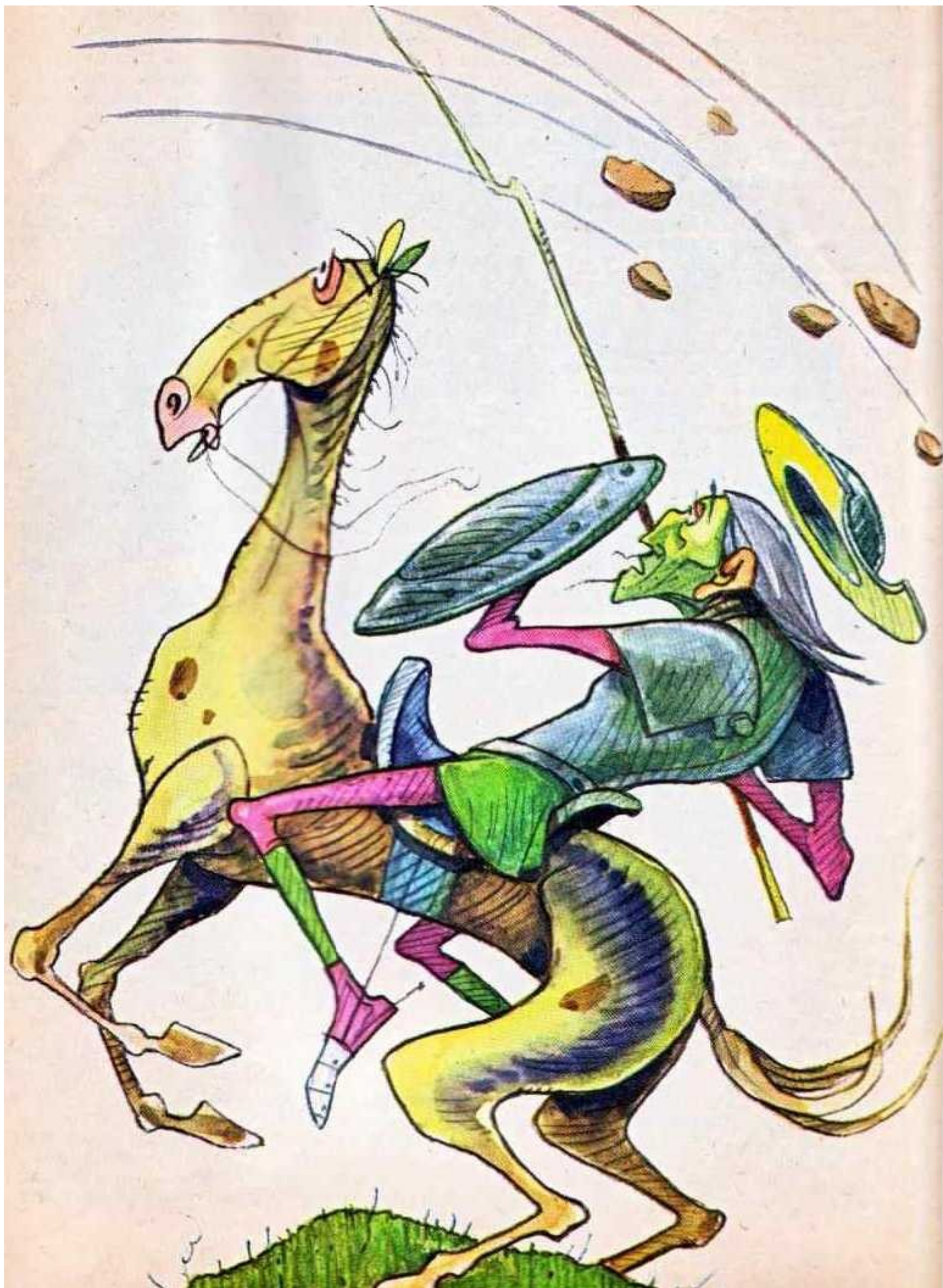
Dar nu apucă să sfîrșească bine vorba, că la un semn de al lui Gines. osîndiții începură să arunce cu pietre în viteazul cavaler și în scutierul său, care se grăbi să se ascundă după măgar, pentru a se feri de lovituri, în cîtva clipe. Rocinante și nobilul lui stăpin zăceau la pămînt, iar osîndiții se înghesuiau care mai de care să-l dezbrace pe cavaler de puținele haine ceri acopereau trupul. Cît despre lighenașul care îi ținea loc de coif, unul mai pornit dintre condamnați nu se lăsă pînă nu îl călcă în picioare.

Lui Sancho nu avură ce-i lua mai mult decît sumanul de pe el. După care faptă, osîndiții se făcură nevăzuți, lăsîndu-i pe Don Quijote și pe Sancho Panza să mediteze în singurătate la deșertăciunea sentimentelor lumii și la netrăinicia recunoștinței omenеști.

CAPITOLUL XVII

DESPRE AVENTURILE CELOR DOI ÎN SIERA MORENA, DESPRE ALTE CUVINTE ROSTITE DE EROI ȘI DESPRE ALTE FAPTE DE SEAMA ÎNI ÎMPLETE LUI DON QUIJOTE ȘI LUI SANCHE PANZA, DUPĂ ACEEA

— Ai văzut, măria ta. ce ne-a mai lost dat să tragem? După cit se pare niciodată n-o să te le- cuiești de vechile năravuri viteze, pe care eu unul nu dau doi bani. Nu ne mai rămîne acum

decit să ne furișăm prin codrii de frica ostașilor regali.*

— Ai graț înțelept. Sancho, și, dacă te-aș fi ascultat la vreme, n-am fi ajuns astăzi. în acest hal, abia să ne mișcăm mădulele, bătuti cu pietre tocmai de cei pe care i-am ajutat, spuse Cavalerul Tristei Figuri, ridieindu-se cu greu de jos. Cît privește teama de care pomenești, de cc ne-am teme de arcașii regelui? Un cavaler rătăcitor nu fuge niciodată din fața primejdiei și nu cunoaște frica.

— Să părăsim vorbele goale și să ne grăbim, măria ta. spre desişul pădurii, că nu-i mai bună și mai tainică ascunzătoare decit printre copaci.

•

Sc lăsa noaptea cînd cei doi pătrunseră în munți. în inima codrilor de stejari din Sicra Morena. unde aveau să mîie pînă în zori, la adăpostul frunzelor și trunchiurilor dese.

Dar. cum trage așa adesea pe oameni spre păcat, făcînd să curgă belelele pe capul celor necăjiți. tot astfel spre codri, în puterea nopții, soarta îl îndreptă acum și pe Gines de Pasa- monte. cel vrednic de spînzurătoare. Și, tot orbecăind Gines printre pomi, dădu peste cei doi, care dormeau virtos. în scorbura unui arbore falnic.

Cum însă urcușul pe jos era greu unei mlădițe de neam. ca vestitul Gines, acesta se gîndi că n-ar fi rău să „împrumute” în acest scop măgarul scutierului Sancho.

Ceea cc și făcu, fără prea multă mustrare de cuget. Îl dezlegă de copac, încâlecă pe el și pe-aci țî-e drumul. N-avca timp de pierdut.

Neînchipuit de mare fu jalea pe care o încercă bietul scutier cînd, trezinau-se din somn, băgă de seamă că i sc furase măgarul.

Mai multă pagubă nici că se putea.

Îl căina și-l bocea cu lacrimi, ca pe un copij pierdut, cu ajutorul căruia, el, om sărman. își mai ușurase greul gospodăriei atît amar de ani.

Pînă cînd Don Quijote, înțelegîndu-i durerea și pentru ca să nu-1 mai audă plîngînd, îi făgădui trei măgari în loc de unul. la întoarcerea lor acasă, numai și numai ca să-i curme odată plinsul.

Trebuie s-o spunem însă, ca să nu mai lungim povestea, că n-a mai fost nevoie de cei trei măgari făgăduiți de cavaler, pentru că a doua zi chiar, umblind teleleu prin deasa pădure Siéra Morena cu stăpînul său, Sancho Panza sc lovi nas în nas, ziua-n amiaza mare. tocmai cu Gines de Pasamonte. pungașul, care rătăcise drumul tot călărind pe măgarul furat. Și, recunoscîndu-și dragul animal, pe care atîta j1 plinsese, puse pe fugă hoțul, cu cîtva bîte pe spinare.

Nu vom mai descrie aici bucuria fără margini de care se simți cuprins bravul nostru scutier cînd își revăzu măgarul, pe care îl socotea pierdut pentru totdeauna și nici mulțimea de întîm- plări mărunte și de pățanii încurcate, ale celor doi nedespărțiți tovarăși de drum.

Și aceasta pentru a-i lăsa să ajungă mai degrabă la un han. la care mai trăseseră ei cînd va. și la care Sancho și Don Quijote fură întîm- pnați de hangiu, de hangită și de fiica lor cea frumoasă. mai mîndră decît domnițele.

Acolo poposiră cavalerul și scutierul său. osteniți de drum și flămînzi, nobilul hidalgo vi- sind, după bolnava lui închipuire, castele și cai verzi pe pereți și monștri de tot soiul, și uriași, cum îi era firea.

Așa se face că peste noapte și hangiu și Sancho Panza fură treziți din dulcele lor somn de niște urlête ca de fiară, care veneau din odaia cavalerului nostru. Apropiindu-se îngroziți de ușă și deschizînd-o, îl văzură pe Don Quijote, numai în cămașe, cu sabia în mină, strigînd cît îl ținea gura și izbind din răspuțeri cu paloșul, ca în niște uriași imaginari. în cele cîtva burdufuri pline cu vin, așezate la rînd în fridă.

În jurul lui. un lac roșu scâlda podeaua, fiindcă burdufurile găurite de tăișul săbiei își re- varsascră bogat conținutul lor. ca niște balauri răniți de moarte, din trupul cărora s- ar fi scurs în valuri singele otrăvit.

Spectacolul era măreț și înfiorător totodată.

Adine turburat, Sancho Panza tremura de groază. Cît privește pe bietul hangiu, la vederea atîtor burdufuri cu vin batjocorite de viteazul hidalgo, care lc luase drept uriași, mai că-i venea să moară de ciudă.

Începu să blesteme și să care la pumni în spinarea cavalerului nostru, năucit acum de apariția unui nou și neprevăzut dușman, despre care nu mai știa ce să creadă.

— Trăsni-te-ar cerul, de nebun bătrîn, să te trăsnească! îi striga el, cum mi-ai risipit tu bună- taie de vin!

Numai Sancho nu sc limpezise din vis și căuta peste tot prin odaie capetele uriașilor cu care stăpînul lui, știa bine, sc luptase și pe care, doar văzuse cu ochii lui. cum le retezase cu sabia, cînd dăduse buzna în încăpere împreună cu hangiu.

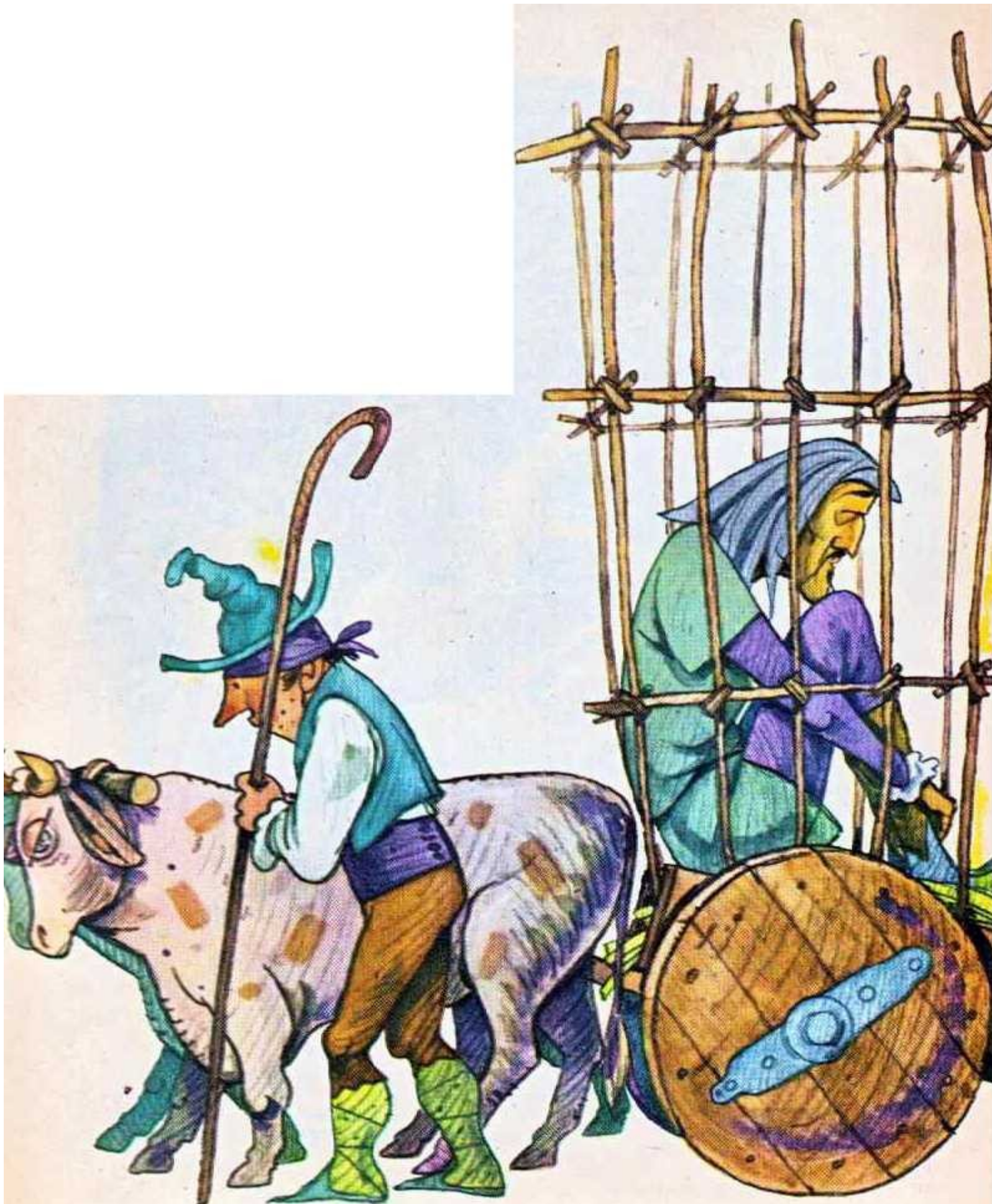
— Casa asta este vrăjită, oameni buni! E o casă vrăjită hanul ăsta, striga el

freeîndu-se la ochi, pentru a-și risipi somnul, o casă blestemată!

— Blestemați să fiți voi, tâlharilor, neghiobilor și nebunilor! zbiera disperat hangiul, care privea neputincios cum se scurge și ultima picătură de vin din burdufuri și odată cu ea atita trudă și bani risipiți degeaba, un an întreg. Dar mi-o veți plăti cu vîrf și indesat! Să n-a veți grijă!

Abia a doua zi, la lumina soarelui, cind \isclle de noapte și vedeniile se spulberă in razele dimineții, Sancho Panza și Don Quijote își dădură

seama ce însemnase lupta și cîtă amărăciune și risipă făcuseră hangiului. Norocul amîndurora •in trăsnaia asta a fost că. porniți la drum să-l caute pe vechiul lor prieten, se nimeriseră la același han, tocmai atunci, și preotul și bărbierul din La Mancha, vechi

prieteni ai cavalerului, care plătiră toată paguba pricinuită, nădăjduind că după aceea îi vor putea lua și duce cu dinșii în satul lui de baștină. Ca, odată ajunși acolo, să se mai liniștească zbulciatul lui suflet bîntuit de năluci și să se așeze și el ca toți oamenii cum se cade, la casa lui, în gospodăria lui.

Dar ți-ai găsit omul cu care să poți vorbi?!

Făcură atunci o cușcă din lemn, o încărcară pe un car cu boi și cu momeli și șoșeli mi-l bagară înăuntru și-l zăvorîră bine cu lăcăte să nu mai scape, să-l poată duce pe sus, dacă nu de voie, baremi cu sila, gîndind că, pînă la sfîrșit, îl vor mîntui de vedenii.

Și așa, Don Quijote cu alaiul lui, compus din preotul satului și din bărbier, urmați de scutierul credincios, Sancho, se îndreptară spre La Mancha, unde ajunseră spre amiază și fură bine primiți și ospătați, ca și oamenii care au făcut cale lungă și se întorc la sălașele lor, după multă vreme de lipsă.

Țăranii se mirară îndelung, firește, văzîndu-l cum era purtat în car și în ce hal arăta, slab ca o stafie, bunul și cinstitul lor vecin, nobilul Don Quijote.

Dar și mai mult s-ar fi crucit, desigur, dacă ar li știut prin cîte nemaipomenite întîmplări îi fusese dat să treacă și cîte vitejii îi fusese dat să înfăptuiască.

Lucruri pe care aveau să le afie pe de-a întregul, din fir a păr, numai cei ai casei: buna și blînda chelăreasă și îngrijitoare a cavalerului și înțeleaptă lui nepoată și Juana Panza, soția scutierului Sancho, care și ea fu nespuse de uimită aflînd prin cîte primejdii trecuseră bărbatul ei și stăpînul lui, cel mai viteaz dintre cavaleri.

În acest răstimp, îngrijit de buna chelăreasă și de nepoata cea tină și cuminte, bine hrănit și cocoloșit, așa cum de multă vreme nu mai fusese în rătăcirile lui, iscusitul Don Quijote șezu în casă și se odihni, de mult umblet ce umblase, în fiecare zi era vizitat de bunii și credincioșii lui-prieteni, preotul și bărbierul satului, care mereu îl cercetau cu întrebările, chipurile ca să vadă dacă nu cumva s-o fi înzdrăvenit nobilul lor amic și i-or fi venit mințile la cap. Aceștia purtară cu Don Quijote convorbiri pline de înțelepciune despre cîte toate, fiindcă de multe ori, cînd se găsea în toane bune, cu viteazul hidalgo se puteau tăifăsuși și lucruri cumînți.

Veni să-l vadă și Sancho Panza, care, după ce o incredință pe Juana, nevasta lui, că într-o zi va deveni stăpîna unui ostrov dintre cele mai mîndre, simțea acum parcă mincărime în ciubote să tot umble haihui prin lume. După vitejii, doar, doar o ajunge mai repede conte sau guvernator, ' așa cum îi făgăduise odinioară cavalerul!

— Ce se vorbește despre mine prin sat, bunule Sancho, despre întîmplările mele, despre vitejia mea? îl întrebă într-o zi Don Quijote, dorînd să afle dacă aventurile lui stînv seră vreun ecou în lume.

— Dacă măria ta nu se va supăra pe sluga lui, de îndrăzneală, îți voi spune că unii dintre oamenii pe care i-am auzit vorbind spuneau sus tare că n-au mai văzut în viața lor un țicnit mai mare decît măria ta și nici un prostăvan mai gușat decît mine, pentru că m-am luat după bazaconiile pe care mi le-ai turnat. Alții susțin

ești un înfumurat fără pereche, tot pe atît cit e nebun ești, pentru că, dintr-un boiernaș sărac

ce erai, te-ai apucat să te faci singur cavaler și ai pornit să vinturi lumea, umblind după aventuri.

— Gura lumii slobodă, Sancho. Să lăsăm nerozii să sporovăiască, cit or pofti; De limba lor otrăvită n-au scăpat nici împărații cei mai vestiți ai lumii, nici chiar viteazul Cezar și nici Alexandru cel Mare, ba chiar nici Hercules, cit era de voinic.

Ceea ce e mai de seamă, Sancho, prietene, e că numele nostru să plutească pe toate buzele cit vom trăi și ca lumea să ne pomenească și după moarte. Numai așa vom fi încredințați că faptele noastre n-au trecut nebagate în seamă, că isprăvile noastre nu se vor uita prea curînd, că nu se vor stinge fără nici un răsnet în conștiința oamenilor.

Numai astfel vom fi siguri că ne vom perpetua în memoria urmașilor și că vom trăi prin ei, chiar și după ce vom înceta să existăm.

— Dacă așa stau lucrurile, cum arată măria ta, apoi fii sigur, stăpine, că nu va fi nevoie să așteptăm pînă ce nu vom mai fi, pentru că să se vorbească despre noi. Faima noastră a pătruns încă de pe acum prin cărți, după eite am auzit mai deunăzi, de la un tinăr foarte învățat, școlit ani mulți prin orașe mari și vestite.

Îl cheamă Samson Carrasco, e feciorul unui consătean și pretinde că au și apărut niscăi pagini în care se scrie despre noi și despre întîmplările noastre.

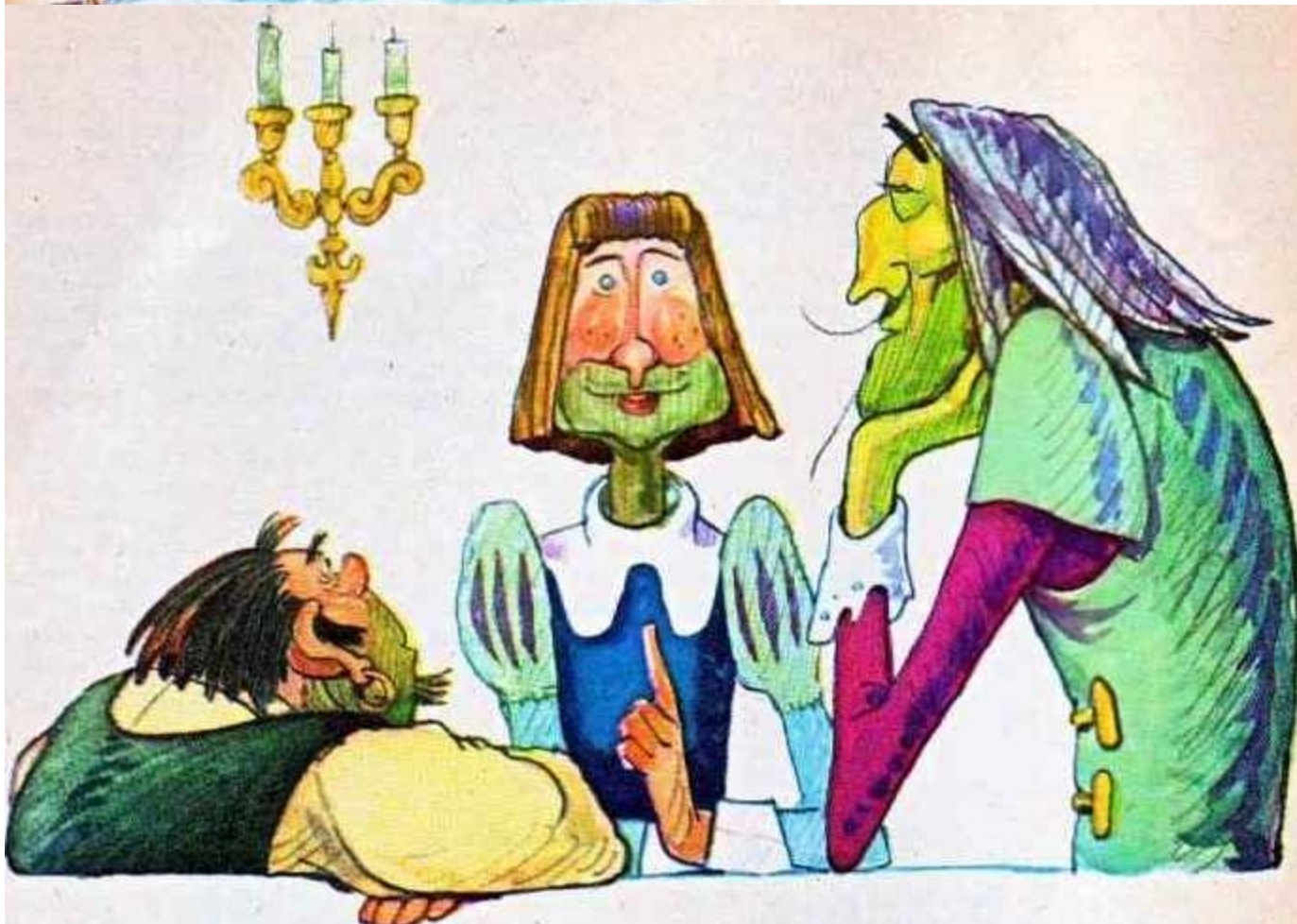
— Poftesc-I degrabă pe acest tinăr, să stăm de vorbă cu el, spuse Don Quijote, nerăbdător să afie cit mai multe chiar din gura sugubățului june, care, între noi fie spus, se ținea numai de șotii, neavînd nici o grijă decît să petreacă și să se veselească pe socoteala altora.

• Chemat de Sancho, Carrasco veni fără strop de zăbavă și, fără să sc lase prea mult rugat, os- pătă la masă bogată. împreună cu Don Quijote și cu Sancho Panza. El povesti că, în vreme ce se alia la Salamanca, avu prilejul să vadă cu propriii lui ochi o carte în care erau istorisite aventurile cavalerului și ale scutierului său.

— Numai că, adăugă Samson Carrasco, scriitorul acestor intimplări nu prea le știa bine pe toate, ci le depăna după cum le auzise el însuși de la alții, multe din luptele și pățaniile celor doi croi fiind cam încurcate din pricina asta.

Nu reieșea prea limpede, de pildă, cine anume furase măgarul jupînului Sancho.

— Eram atît de obosit, îl lămuri Sancho, incit adormisem tun stînd călare pe asin. și hoțul, care își cunoștea bine meseria, fără a încerca să mă trezească, mi-a proptit bine șaua în patru țărushi și m-a lăsat să dorm mai departe, după cc mi-a tras binișor măgarul de sub mine. Abia tir-

/iu. către zori. cînd m-am trezit în șaua așezată întocmai ca pe o capră de lemn, și cînd, vrînd să-mi dezmoțesc oasele, m-am rostogolit în iarbă, am băgat de seamă că bietul meu asin nu mai era nicăieri. Acesta e adevărul adevărat. Don Carrasco! Și dacă povestitorul va scrie altfel despre noi. măsluind faptele, să știi că îndrugă baliverne și nu merită să i se dea crezare — spuse Sancho Panza, corcctînd mai departe și alte nepotriviri din paginile cu

pricina.

La rindul lui. Carrasco, prefăcându-se a H loarte atent, însemna cu grijă amănuntele, asigu- rindu-și gazdele că. la viitoarea apariție a cărții, va interveni pe lângă autor, ca să îndrepte greșelile, potrivit adevărului și nu închipuirii. Ceea ce ayu darul să liniștească deplin pe neliniștitul cavaler Don Quijote, zeļos ca posteritatea să înregistreze măreţele lui aventuri întocmai aŗa cum se petrecuseră ele.

— Dar spune-mi. Carrasco, il ispiţi Sancho Panza, nu cumva ţi-a vorbit autorul acelei cărţi in care se povestesc faptele noastre şi despre un alt volum, care stă să apară, adică despre partea a doua a cărţii lui?

— Bă mi-aduc aminte că a povestit de aŗa ceva. numai că. spunea el. nu a descoperit ni- căieri vreun manuscris care cuprindă urmarea întâmplărilor poyestite pînă A :: Înşă. cum îl va găsi, din chiar acea clipă,   :i* duit că îi va da la tipar, răspunse Samson Carrasco.

— Să ne grăbim să pleci- că mai cur nd la drum, măria ta, zise Sanche Panza. Alte aventuri ne aşteaptă şi nu trebui; i ne pierdem vremea fără folos.

(Se vede treaba că acur r anului Sancho Panza i se trezise pofta de  vertun mai abitir chiar deck cavalerului.)

De afară se auzi tocmai  tanc nechezatul vesel al năzdrăvanului Rocinante s acesta fu interpretat ca un semn bun de citre viteazul Don Quijote care. împreună cu scut era său cred ncios, hotărî plecarea de acasă in cel mult opt zile.

O plecare ce trebuia să aibă loc in taină, fireşte, şi de care să nu ştie nici chel rcasa şi nici nepoata sa şi să nu afle. cu nici un chip, nici preotul sau dascălul satului, care le- ar fi putut zădărnici planurile.

Căci şi unul şi celălalt dintre cei doi viteji în- setosau acum după fapte eroice şi tremurau de nerăbdare să intimpine mai cur nd primejdia şi să se  ncununc cu laurii gloriei.

Numai astfel putu să ia naștere și cea de a doua carte a vitejiilor fără seamăn, care, dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar fi povestit vreodată.

CAPITOLUL XVIII

UNDE SE ÎNCEPE UN NOU CAPITOL ȘI CHIAȚ O NOUĂ CARTE, POVESTIND ISPRĂVILE NEMAIPOMENITE ALE CELOR DOI EROI NĂZDRĂVANI

Așa se face că ne învrednicim acum a depăna și întâmplările celei de a doua cărți a peripețiilor donquijotești. prin neasemuita bravură a viteazului și neastîmpăratului cavalier din La Mancha și a scutierului său. nu mai puțin de laudă, Sancho Panza.

De prisos să mai arătăm văicărelile celor două cîmetre grijulii, chelăreasa și nepoata cavalierului. la aflarea neînduplecatei hotărîri a stăpînu- lui lor, de a pleca iar la drum pentru a căuta și a înfrunta primejdiile. (Nu aveau cum să priceapă niște sărmane femei ce însemna pentru eroii noștri dorul de vitejie. Ele o țineau una și bună: că din ultima călătorie și unul și celălalt

sc întorseseră deșelați în bătaie și cu spinările bine cetluite de pumni. Dar nimbul gloriei nepieritoare, pe care îl culeseră din asemenea fapte, de nu-l deslușiseră nicidecum pe fruntea celor doi neînfricați • luptători.)

În ceea ce îi privește pe bărbierul satului și pe duhovnicul cavalierului, aceștia, luînd știre de la tînărui și vicleanul cărturar Samson Carrasco despre intențiile cavalierului, se adunară în taină și se sfătuiră, nu știm ce, că n-au vrut să ne spuie.

Dar de plecat îi lăsară să plece în voie, dacă văzură pînă la sfîrșit că nu aveau cum să li se împotrivească.

Și iată-i acum pe Don Quijote și pe Sancho Panza călărînd spre luminata cetate Toboso, unde se hotărîse să meargă în pelerinaj viteazul cavalier, pentru ca să poată depune omagiul iubirii lui la picioarele celei mai frumoase și mai nobile castelane. Dona Dulcineea.

Degeaba îi trîncănea la ureche preapămîntea- nul Sancho, scutierul său. că ultima oară cînd o văzuse peste uluci, în satul ei de baștină. Dulcineea treiera griul, ca o țarancă de rînd. și că pe chipul ei fermecător se așxerravc praful și pleava de un deget. Că era ncag^i ic colb...

— Te înșeli, Sancho, pne-.sac. * aiurezi verzi și uscate. Pe Dona Dulcineea* a-.ii fi putut s-o vezi altfel decît zîmbînd la :rr-¿«ra unui castel, ori țesînd la o pînză lucrau ir - de aur și stropită cu mîrgăritare, așa cum < ^¿e bine zinclor și domnițelor Spaniei, care ôlisuesc în palate de cleștar.

Dacă nu cumva vreun -ri r pizmaș, care și-o fi viril coada și aici. n-o fi rrrrâcut totul în fața ochilor tăi, ca să-Ji IK e .ederea.

Așa îi vorbi scutierului cr: :-rd;ncios Don Quijote și multe altele ca ca să li se

pară drumul mai scurt.

Se făcuse miezul nopții, cîc ciLire^i noștri intrară în Toboso și prima gr i i
cavalerului fu aceea de a căuta palatul iik-ite lui.

— Trebuie să fie o cocioabă cocioabă as
cunșă într-o fundătură a satul». luminăția ta. și nicidecum un palat sau un șa cum te
amăgești.

— Bați cimpii, Sancho, o d -ornti nu poate
locui jntr-o colibă. îmi va : greu. ce-i
drept, să recunosc o clădire pc rare n-am văzut-o niciodată, altfel decit în irxc puirea
mea. așa cum niciodată n-am zănt r a chipul acestei fermecătoare tinere care mi-a iura:
mima, altfel decit în visurile mele.

— Cu atît mai puțin voi pute^ — o recunosc cu, măria ta, care nici măcar n_ roi-an
inchipu- it-o vreodată, răspunse Sancho Paaza. legănin- du-se în șa, în urma stăpinc—
viu

Tocmai atunci le ieși în cale un piagar. care pleca la cimp cu noaptea în cap > pe care
Don Quijote se grăbi să-l întrebe daci nu cumva știe unde se află castelul Domnițe:
Dulcineea La care omul nostru răspunse că nu era de prin partea locului și nu avea
cunoștință despre vreo domniță cu un astfel de nume și despre mei un ■ castel.

— Pe aici sini doar citeva cocoane mai răsărite și atît. Restul sint țărânci

Alt om, pe care să-l poată întreba de vorbă, nu se mai ivi. Toți dormeau tun pnn
casele lor și numai cei doi mergeau așa prin bezna neagră, orbecăind fără să știe pe
unde umblă și nici unde vor nemeri. Sancho ū sfătui pe cavaler să iasă din sat și să se
ascundă într-o pădure, unde să înnopteze, și să-l lase pe el singur să se descurce, cum se
va pricepe mai bine; sfat pe care Don Quijote găsi nimerit să-l asculte, ca fiind prea
înțelept, și făcu întoarsă calea spre dumbrava din apropiere, călare pe mindrul lui
Rocinante.

Rămas singur, Sancho găsi acum timpul să chibzuiască ce-i dc făcut și să gindcască
mai adine la multe altele, așa cum nu prea avea obiceiul decit arar.

— Nebun dc-a binelea o fi cavalerul Don

Quijote, dar nici eu n-am nici un cusur în această privință. Ba sint încă și mai scrințit
decit el. dc vreme ce am primit să-l însoțesc pretutindeni. așa zurliu cum îi știam că e și
cum îl cunoștea o lume întreagă. «Amar de mine Vorba e: pe unde scoatem cămașa, dc
data asta. Din pă- mînt, din piatră seacă trebuie să i-o aduc pe Dulcineea, pe domnița
care poate n-a existat niciodată. decit în capul lui plin dc gărgăuni.

Cu astfel de griji și dc ginduri negre se tot fră- mînta bietul Sancho, străbătînd ulița
satului și timpul trecea încet, de parcă s-ar li tirit, pină ce iată și alba dimineată că se
furișă pe nesimțite poleind casele și pomii cu primele raze de soare Așteptase o noapte
întreagă printre arbori Don Quijote, s-o vadă apărînd pe draga inimii lui și Sancho îl mai
lăsă încă să adaste, tot gin* dîndu-se ce ar fi mai bine să născocească, pentru că bucuria
întîlnirii să fie adevărată și întreagă Cînd. iată. pe drum se iviră trei tinere țărânci
călărînd, după obiceiul locului, pc trei blindt măgărițe.

«Fie cc-o fi, își zise în sinea lui scutierul. A

sosit momentul! Una din aceste sătence trupeșe va trebui să se prefacă într-o gingașe domniță, cit ai clipi din ochi.» Și vorbind astfel, le-o luă înainte pe drumul care ducea spre pădure, să-l vestească la vreme pe Don Quijote că aleasa inimii va răsări din clipă în clipă.

— Luminăția ta, îi spuse Sancho stăpinului său, abia mai răsuflând de alergătură, ți se va împlini visul cit ai bate din palme, lăt-o pe frumoasa și nobila Dulcineea, călărind un mindru cal alb alături de cele două bune prietene ale ei. Iată-o cit de frumos e înveșmintată în rochia ei subțire din fir de aur și de argint, parcă ar fi o regină! Nu mai sta pe gânduri, că n-avem timp de pierdut. S-o întimpinăm cum se cuvine și să i ne închinăm cu toată cinstea pe care o merită.

Și, zicind aceste cuvinte, ieși dintre copaci și se îndreptă spre cele trei tinere care se apropiiau acum de luminișul pădurii, fără a mai căta în urmă, să vadă ce mutră face stăpinul său.

— Să mă trăsnească cerul. Sancho, prietene, îi șopti Don Quijote, dacă văd pe drum altceva decît trei țărânci, călărind trei măgărițe sure. Nici urmă de vreo domniță, care ar putea fi Dulcineea mea.

— Ar fi mai nimerii să taci. măria ta, și să te îndrepti cu calul spre a întimpina pe această mindră copilă de neam mare. pe această neasemuit de frumoasă prințesă, care se apropie acum de noi.

— Binecuvîntată să fie intîlnirea luminăției tale, aleasă făptură, cu stăpinul meu. Cavalerul Tristei Figuri, Don Quijote din La Mancha, strigă Sancho Panza, îngenunchind la picioarele fetei din dreapta, aproape în același timp cu Cavalerul Don Quijote.

Niciodată ochii noștri nu s-au învrednicit a privi o apariție mai strălucitoare.

Neștiind ce să creadă despre cei doi oameni ciudați, care se prosternau la picioarele lor, și socotindu-i, după vorbă, mai curînd doritori a-și bate joc de ele. cele trei sătence

își opriră din mers măgărițele, în vreme ce una, care părea cea mai isteată, și pe care Sancho o arătașe stăpînu- lui său a fi însăși Dona Dulcineea. îi sudui astfel:

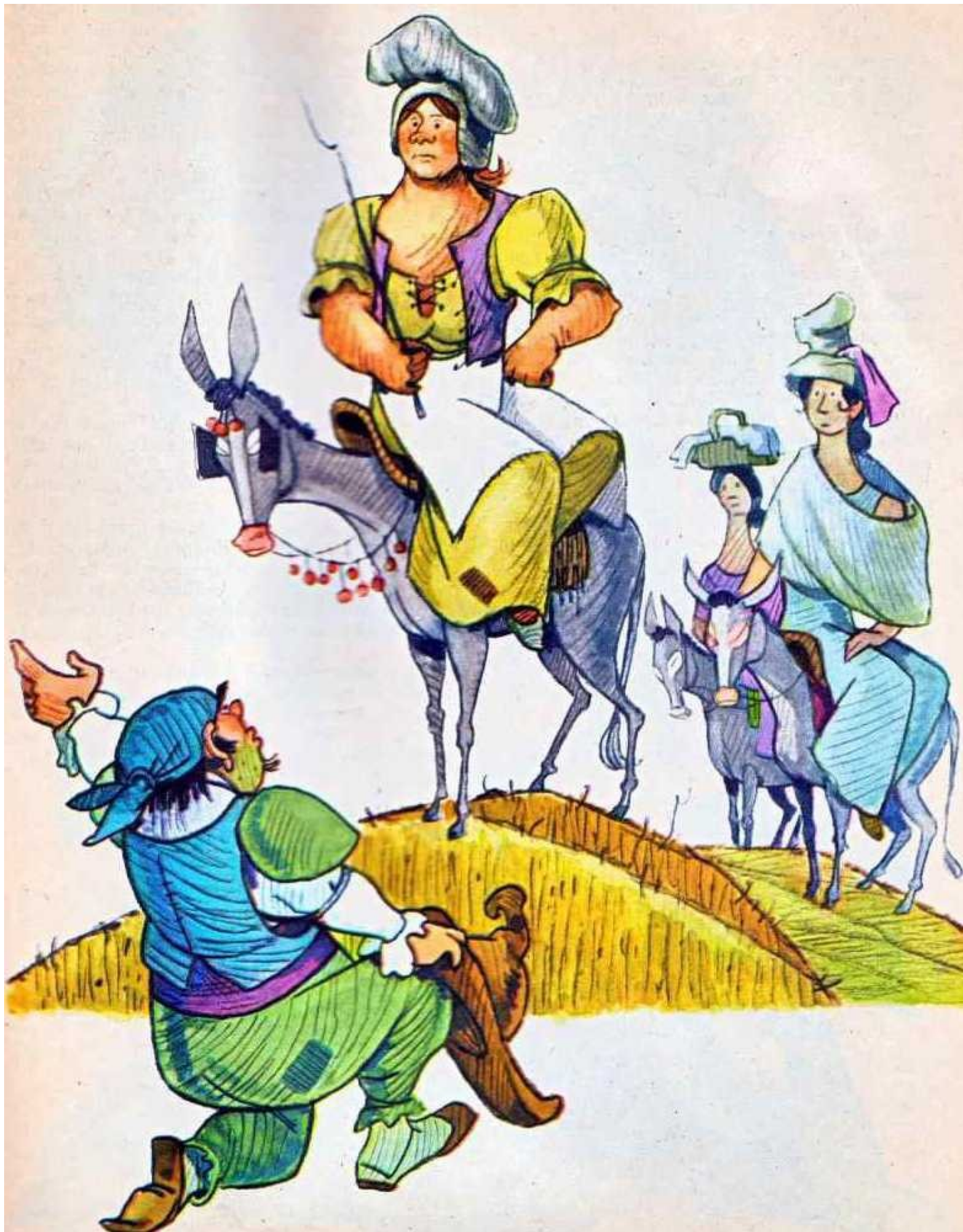
— Cărați-vă de aici și nu ne ațineți drumul, că ni-i cu grabă. Și mai ales lăsați-vă de glumele astea fără sare, oameni lipsiți de rușine ce sin- teți, că acuși pun țesala pe voi și vă scarmăn!

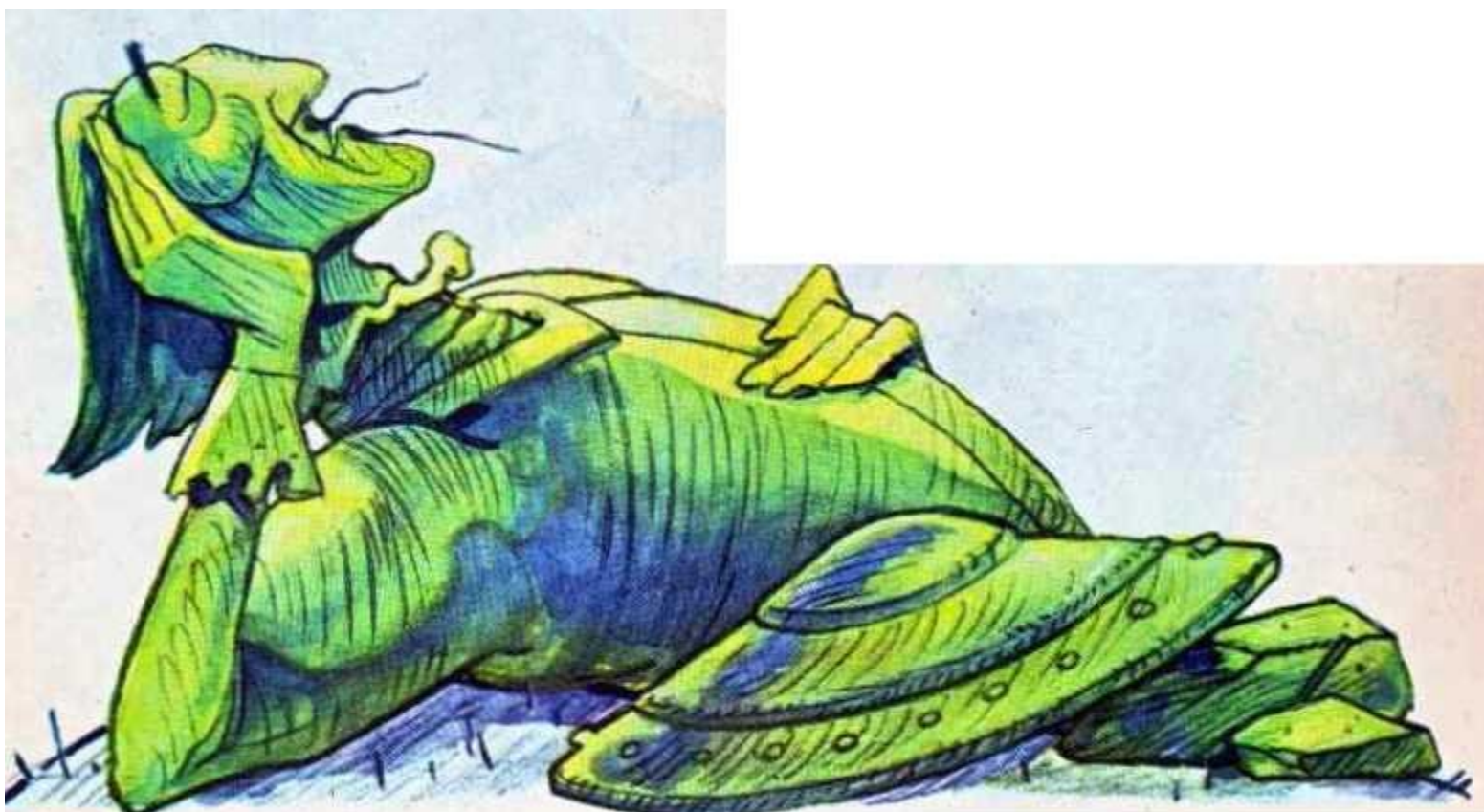
— Cum e cu putință, luminăția voastră. își reluă Sancho neabătut monologul, să fiți pe cît de frumoasă tot pe atît de lipsită de inimă, îneît să nu vă înduioșați de suferința celui ce numai pe voi vă iubește și care, din zori și pînă în sară, nu se _ gîndește decît la voi?

— Încetați odată cu văicărelile astea și lăsa- ți-ne să trecem, cum vă spun! Sau credeți că, dacă sintern doar niște simple țărânci, n-om găsi ac de cojocul vostru?

— E zadarnic, Sancho, prietene, spuse, "cu amărăciune în glas, scutierului său Don Quijote. Vrajitorul care ne urmărește cu înverșunarea lui ne-a fost și astăzi protivnic, prelacînd într-o femeie de rînd pe cea mai gingașă și mai fără seamăn pe lume dintre domnițe. Și, zicînd acestea, cavalerul nostru se ridică în picioare, lăsîndu-le să treacă, iar cele trei tinere țărânci. dacă văzură drumul liber, dădură pîteni măgărițelor și o zbughiră grăbite, continuîndu-și calea, fără să mai privească în urmă.

— Blestemați în veci să fie toți vrajitorii din lume cu farmecele și vicleniile lor. strigă Sancho, abia stăpinindu-și rîsul în sinea lui, iar bietul Don Quijote, cu sufletul pustiit de tristețe, dădu pîteni blîndului Rocinante și o porni spre alte zări mai priincioase.

CAPITOLUL XIX

UNDE SE POVESTESTE DESPRE ÎNTILNIREA ÎN PĂDURE A LUI DON QUIJOTE, CAVALERUL ÎNTRISTATEI FIGURI. CU ÎNDRĂGOSTITUL CAVALER AL OGLINZILOR

Noaptea care urmă cei doi nedespărțiți eroi o petrecură la adăpostul crengilor de copaci, într-o pădure deasă, Sancho Panza sforăind sănătos, iar neconsolatul nostru hidalgo, veșnic înamorat, veghind și visind la aleasa inimii lui, cea prefăcută de vrăji, cu inima plină de tristețe.

Cerul era senin și mii și mii de stele invitau parcă șulețele oamenilor la iubire.

Cavalerul Don Quijote dăduse calului slobod friu să pască în voie, iar el ședea întins cu fața în sus, gîndindu-se la cite și mai cit: întîmpieri, pe care nu le trăise încă și la încîntătorul, gingașul chip al dragei lui, pe care îl purta veșnic în piept, sub platoșă, lîngă inimă.

Și, cum ședea așa, uitîndu-se pe cer, deodată i se păru că dintr-un luminis al pădurii, aude un glas de bărbat care-și chema iubita: -O, tu, frumoasă Casildea de Vandalia! spune glasul. Cum poți lăsa în restriște amară un om care te adoră și care, cu spada în mină, a impus recunoașterea ta drept cea mai mindră domniță din lume tuturor seniorilor și cavalerilor din Navara și din Castilia, din Leone pînă în La Mancha?*

«Iată încă un cavaler nefericit, ca și mine-, își spuse în gînd Don Quijote, pînd pe bărbatul înarmat pînă-n dinți și îmbrăcat în fier, care se tînguia. Ceea ce însă nu-mi place deloc e cînd afirmă că prin vitejia lui ar fi silit pe cavalerii din La Mancha să se plece în fața frumuseței Casildei. Asta e o minciună sfruntată. Aici, de bună seamă, aiurează și se dovedește un lăudăros. Trezește-te, Sancho, și ascultă, te iau martor pentru ce va urma.-

Cuvintele lui Don Quijote, deși spuse în șoaptă, fuseseră auzite de Cavalerul Pădurii care, întorcîndu-se spre tufișul dîncotro veneau glasurile, strigă:

— Cine-i acolo? Este oare un fericit în dragoste, sau vreunul tot atît de năpăstuit ca și mine? Răspunde!

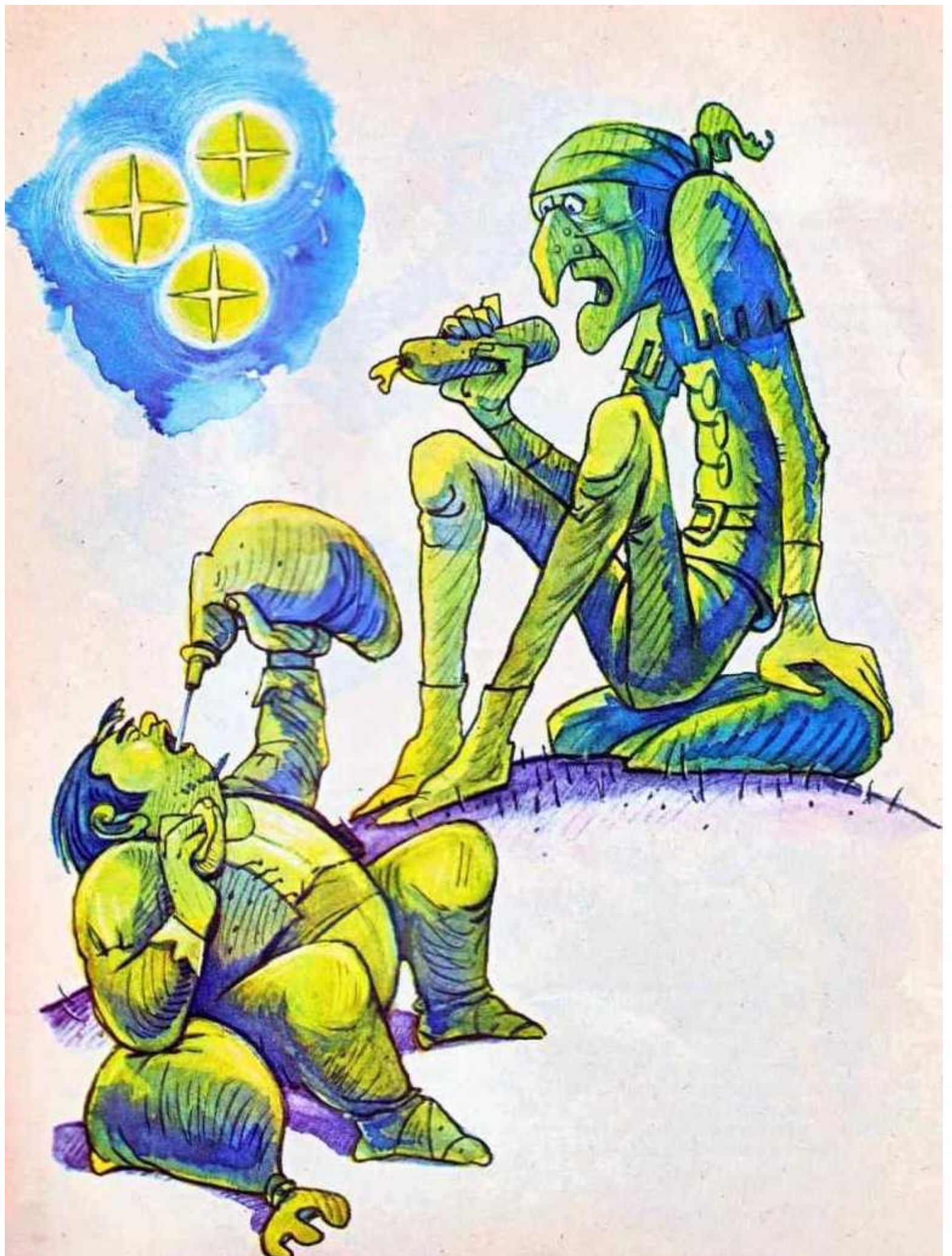
— Sînt din neamul celor fără noroc, ca și tine, viteazule necunoscut! se grăbi să răspundă Don Quijote, omului căruia nici măcar nu i se putea bănuî chipul, avînd viziera căștii lăsată peste ochi, nas și gură.

— După înfățișare, cu adevărat pari a fi și tu un cavaler rătăcitor! îi spuse necunoscutul, înaintînd și așezîndu-se pe mușchiul cel verde lîngă eroul nostru, urmat fiind de aproape de scutierul său de credință, care luă loc alături de Sancho, la o distanță respectuoasă de cei doi cavaleri.

Căci, asemenea tuturor scutierilor din lume, și acesta își respecta stăpinul. nevoie mare.

Și, în vreme ce cei doi ortaci intru breaslă scoteau din sacii cu merinde băutură și de ale gurii și începeau să înfulece cu poftă, cei doi îndrăgostiți fără noroc, îmbrăcați

in platoşe şi

zale. prinseră să-și vorbească, deșertîndu-și sărmanele suflete obidite de prea multă iubire zadarnică.

— Toate bune, spuse întru sfîrșit Don Quijote, dar cu un singur lucru nu mă împac. Cum ai putut afirma, în disprețul sfîntului adevăr, că ai învins în luptă pe toți cavalerii din La Mancha. silindu-i să recunoască virtuțile fără asemănare ale iubitei dumitalc, Casildeea, cînd eu, Don Quijote, cavaler de La Mancha nici măcar nu te-am văzut vreodată în fața ochi'.or mei, necum să dau vreo luptă cu dumneata, cavale, din care să fi ieșit învins?

— Și totuși, replică de îndată Cavalerul Oglinzilor, este sigur că în peregrinările mele am întilnit într-o zi un cavaler ce-și zicea Don Quijote, care îți semăna leit și pe care l-am învins în duel. De asta nu cred că mă înșel, numai dacă niscăi vrăjitori din cei răi nu i-ar fi împrumutat chipul dumitalc, pentru a ne amăgi pe amindoi.

— Ceea ce presupui că s-ar fi întîmplat, se prea poate să fie curatul adevăr! Nu zic ba! Vrăjitorii sînt vicleni și răutăcioși, spuse Don Quijote. Iată însă că acum te afli chiar în fața Cavalerului de La Mancha, neprefăcut, a cavalerului pe care pretinzi că l-ai biruit în luptă și care pe dată îți va dovedi, cu sabia și cu lancea, că ai minții și că Dulcineea del Toboso este singura domniță de pe lume vrcdn.: i fi adorată. în gardă, așadar. Cavaler al Oglinzilor și al pădurii, cum te numești. Pregătete-se să te aperi sau să mori!

Și zicînd aceste cuvinte. . • razul nostru hidalgo încălecă dintr-o săritură pe Rocinante, dte pinteni bravului său ca! s se repezi ca o furtună, berbecește, cu lancea în:--o mină și cu friul în cealaltă spre mister. adversar, a cărui față nici că se vedea de . aera coifului trasă bine pe ochi. Surprins c diacul

neprevăzut, Cavalerul Pădurii nu mai a - vreme să se pregătească, ci doar să incalece la rindul lui, strigând: •

— Bagă de seamă, Don Quijote, cel ce va ieși învins din această luptă va trebu: să asculte de poruncile învingătorului!

Dar nu avusese timp nici măcar să se proptească mai bine în sări, că lancea ai Don Quijote i se și înfipse în cămașa de țesături care-i îmbrăca trupul, luându-l pe sus și aruncându-l de pe cal, ca pe un sac cu nisip

Lovitura fu atât de crincenă. înci.: odată la pământ. Cavalerul Pădurii nu mai dădu semn de viață.

Alergând în grabă, cei doi scutier încercară zadarnic să-l ridice de jos și să-l scuture, ca să-și vină în fire. Și fiindcă nu i se mai auzea respirația, Don Quijote se aplecă spre el și desfacându-i baicrele de metal ale coifului, îi ridică viziera, descoperindu-i fața...

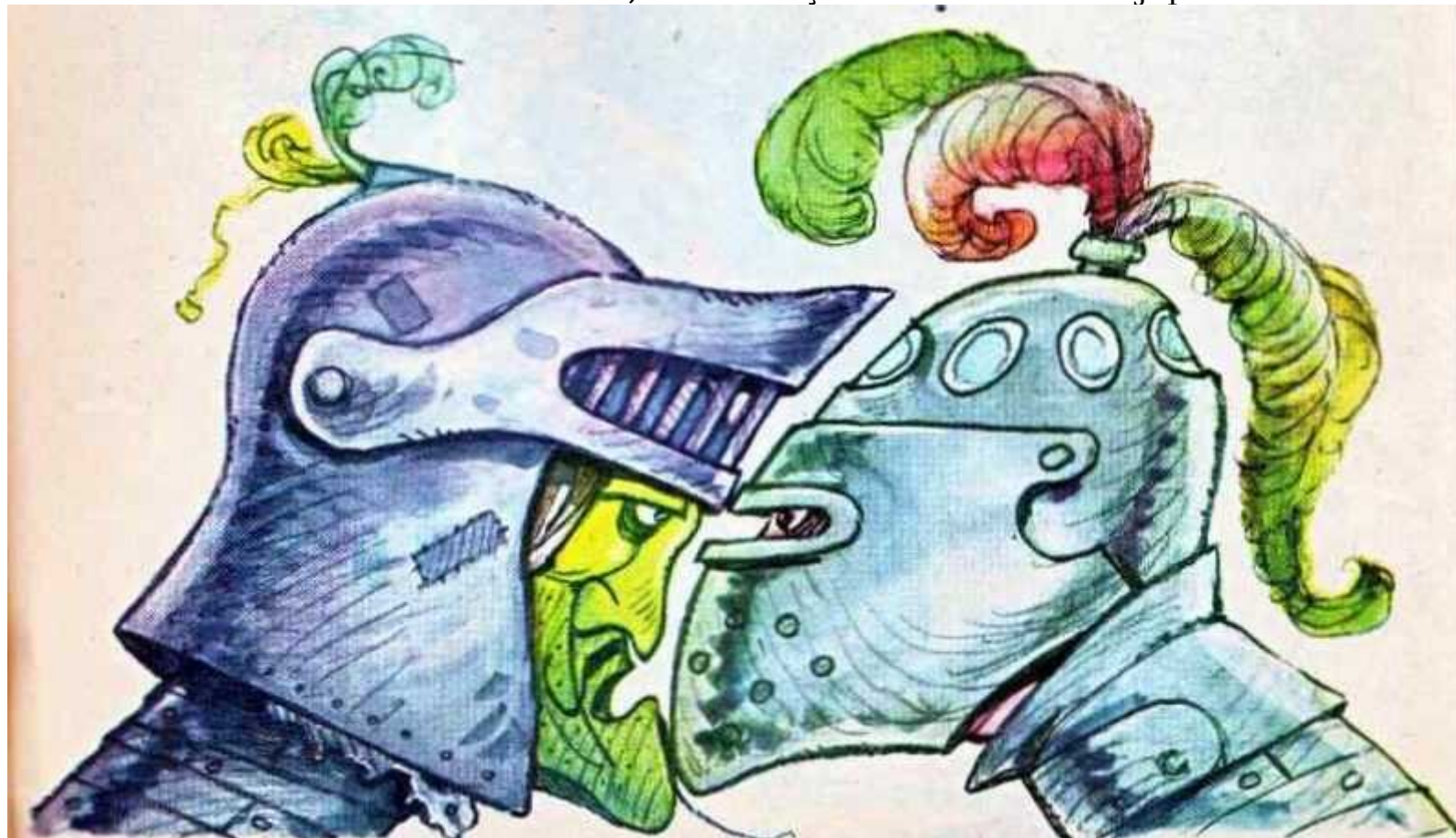
Mare le fu atunci mirarea, și lui și bunului Sancho, cind privind mai bine văzură că acel care se dăduse drept Cavaler al Pădurii și al Oglinzilor nu era altul decât Don Samson Carrasco.

— E de necrezut, Sancho, spuse mîhnit Don Quijote și desigur ceea ce vedem acum cu ochii nu e decât o părere amăgitoare. Vrăjitorii cei răi i-au schimbat și de astă dată pe oameni la înfățișare pentru a ne înșela.

— Viră-ți spada în gîtul lui, stăpîne, se repezi Sancho cu vorba. Poate vei omorî în felul acesta pe vrăjitorul cel rău, care a împrumutat chipul tînărului Carrasco.

Dar, tocmai cînd cavalerul din La Mancha, ascultînd de sfatul scutierului său, își scoase spada pregătindu-se să lovească, valetul celui învins, lepădînd la rindul lui masca cu nasul mare. ce-i acoperise pînă atunci fața, se aruncă la picioarele lor, strigînd:

— Indurare! îndurare! Cavalerul căzut e cu adevărat Samson Carrasco, iar eu, scutierul lui. nu sînt decât Toma Cecial, cumătrul și vecinul de casă al jupinului Sancho!

Ce să mai vorbim acum de uimirea, ba chiar de spaima, pe care o încercă la rindul lui Sancho Panza, privindu-și consăteanul, care își cerea iertare pentru înșelăciunea urzită.

Între timp, tînărul Carrasco se trezise din leșin și începuse să-și miște cu anevoie mădularele amortite, ținîndu-se de mijlocul care-l durea. bun prilej pentru Don Quijote să-și îndrepte ascuțișul săbiei spre grumaz:

— Oricine ai fi tu și oricum te-ai chema, cavaliere, vei muri ca un cîine, dacă nu vei recu- loaște chiar în această clipă că Dulcineea del Toboso este cea mahnîndră și mai nobilă dintre toate doămnile și domnițele care s-au născut vreodată pe acest pămînt!

— Mărturisesc, mărturisesc, cavaliere, orice îmi vei porunci! se grăbi să recunoască învinsul. Cu adevărat Dona Dulcineea este cea mai frumoasă și cea mai înzestrată

domniță și castelană și sârmana mea Casildea nu merită să-i atingă nici curelele sandalelor.

— Oricine ai fi și oricum te vei numi, vei muri pe dată, cavalerule. dacă nu vei recunoaște că acela pe care pretindeai că l-ai învins într-o zi în luptă nu a fost Don Quijote din La Mancha, ci un altul, care-i semăna, așa cum tu semești cu Samson Carrasco, ca două picături de apă, prin voia și răutatea vrăjitorului.

— Mărturisesc și recunosc orice îmi vei porunci, cavalerule! se ținui iarăși învinsul. Numai lasă-mă să mă ridic puținel de jos, dacă m-or mai ține brăcinarele. după o asemenea bușeală!

Și zicând aceste cuvinte, sprijinit fiind de Toma Cecial și de Sancho Panza. Samson Carrasco încercă cu greu și gemând să se scoale în capul oaselor V' încă și mai cu greu să se ridice apoi și să șadă în două picioare, ca toți oamenii. După care învinsul Carrasco, însoțit de falsul său scutier. Toma, depărtându-se de eroii povestirii noastre, plecară fără întârziere, să caute vreun han prin apropiere, unde tinărul cărturar să-și îndrepte spinarea și să-și puie oasele la loc.

Iar Don Quijote și Sancho Panza, mândri de o asemenea victorie, apucară drumul spre vestitul oraș Sarragozza, rememorindu-și biruința de care se învredniciseră, încredințați fiind și unul și celălalt că numai prin faptă vrăjitoarească, prin farmec și descâlcețe drăcești. Cavalerul Pădurii și scutierul său ajunseseră să poarte obrâzările lui Samson Carrasco și ale cumătrului Toma.

Cil despre cititori, ci au pneeput, desigur, că toată această neprevăzută în:implare fusese din vreme pusă la calc de preot și de către bărbierul satului, prietenii cavalerului d:n La Mancha, în tainică înțelegere cu tinărul și preainvățatul cărturar Samson, care, după socoteala celor trei, trebuia să învingă în luptă pe Don Quijote și să-l oblige apoi să asculte porunca ce i-ar fi dat de a se întoarce în sfârșit acasă. Ia ocina lui, curmindu-sc astfel o dată pentru totdeauna rătăcirile minții și peregrinările lui prin lume.

Numai că, așa cum spune vorba bătrânească, socoteala de acasă nu se potrivește totdeauna cu cea din țirg, și de data aceea lucrurile ieșiră curat pe dos de cum le plănuiaseră cei trei binevoitori amici ai cavalerului.

• «Ar merita să-l omor în bătaie pe ȋicnitu! ăsta bătrîn! își spunea în sinea lui.

necăjit, Samson Carrasco, tot oblojindu-și vînăiaîfc. Dar jur să-i rup măcar zece ciomege pe spate, de cum voi avea prilej.*»

Iar Toma Cecial, vcghindu-și tinăru. stăpin și trăgindu-l pe spate ca să-i aducă mușchii la loc, cugeta cu glas tare, plin de amărăciune:

— Nebun și smintit, cc-i drept, o fi Don Quijote, că-l știe o lume întreagă! Dar parcă și mai nebuni încă și mai smintiți decit cavalerul din La Mancha ne-am arătat a fi noi. dacă am pornit într-o astfel de călătorie, legindu-ne la cap fără să ne doară! în ceea ce mă privește. Don Carrasco, făgăduiesc să mă fac iarăși om înțelept de azi înainte și să mă întorc la casa mea și 'la rosturile pc care le-am părăsit.

Și spunind acestea, începu să se pregătească de drum.

CAPITOLUL XX

MCI SE ARATA ÎNTÎLNIREA VITEAZULUI CAVALER AL TRISTEI FIGURI CU UN PREAINTELEPT HIDALGO ÎMBRĂCAT ÎN HAINE VERZI

Abia se dcspărtiscră cei doi eroi ai noștri de l consătenii lor amăgei, continuindu-și drumul ore Sarragozza, că numai ce îi ajunse din urmă ir călător îmbrăcat cu multă îngrijire, purtind l rime scumpe de catifea de culoare verde și pă- i r-d după înfățișare a fi de neam bun. Chiar și

iapa pc care călărea era prea mindru împodobită cu valtrapuri cu fir, tot șabrace scumpe, cu humuri din piele roșcată bătute cu ținte de argint, din loc în loc. arătînd pe stăpin a fi un om nobil și înstărit.

El își încetini mersul, cînd ajunse în dreptul lor, le dădu ziua bună. făcu ochii mari, privin- du-i cit de ciudat arătau la făptură și și-ar fi urmat drumul mai departe, dacă Don Quijote nu l-ar fi oprit din cale, zicîndu-i:

— Dacă nu vi-i cu grabă, domnule cavaler, bucuros aș fi de-am putea să ne scurtăm plictiseala drumului, mai schimbînd cîte-o vorburi- tă-două împreună.

— De grăbit nu mă prea grăbesc și nu mi-ar displace deloc să am un tovarăș la un drum atit de lung. Călătoriile sînt totdeauna anoste dacă le facem de unul singur! spuse străinul.

Și, cum din priviri părea că nu-și ascunde uimirea călînd la înfățișarea războinică a cavalerului din La Mancha, Don Quijote, în dorința de a răspunde curiozității călătorului, îi vorbi astfel:

— Văd prea bine, domnul meu, că sînteți mirat privind armura și coiful de metal cu care mă acopăr, spada cea grea pe care o am la coapsă, lancea și scutul pc care lc port. Iată de ce cred nimerii să mă prezint mai întii domniei voastre. Sini cavalerul răătăcitor Don Quijote din La Mancha zis și Cavalerul Tristei Figuri și am pornit la drum, lăsîndu-mi tihna și bunăstarea, ca să ajut pe văduve și pe orfani, să fiu reazemul și apărătorul celor slabi, al fecioarelor prigonite, sprijinul bătrînilor, așa cum poruncesc legile onoarei și cavaleresti, învrđdnicinđu-mă astfel ca numele și isprăvile mele cele mari să fie povestite și răspindite în toată lumea prin cărți, în mii și mii de tomuri.

— Nu-mi vine să cred ochilor și urechilor, ca- valere din La Mancha, răspunse călătorul străin, încă și mai nedumerit decit înainte: Sigur eram că tagma cavalerilor răătăcitori a apus de mult, de cîtva sute de ani, și că spiritul ei s-a stîns chiar și în amintirea oamenilor. Și iată că îmi ieșiți in cale, întruchipare vie a acelei tagme uitate. mie, care credeam pînă azi că toate cărțile povestind despre isprăvile cavalerilor răătăcitori sînt doar niște născociri mincinoase (cum de fapt și sînt), care mai mult zăpăcesc mintea decit desfată sufletul.

— Să avem ici tare, cavale, dar eu unul nu m-am îndoit niciodată de adevărul celor istorisite în paginile unor asemenea minunate cărți! replică tăios Don Quijote. Eroii aceștia au trăit cîndva aievea, de bună seamă, și nu sînt doar rodul închipuirii scriitorilor care n-ar avea altă treabă dccît să scornească intimplări imaginare.

— Cu privire la persoana mea, domnule Ca-* vaier al Tristei Figuri, mă numesc Diego de Miranda, am nevastă și copii și o avere frumoasă și îmi petrec timpul citînd, vîînd și pescuînd, dar. spun drept, pragul casei mele nu l-au călcat niciodată cărțile acestea de aventuri și isprăvi cavaleresti, ci numai romanțurile și cărțile cuviincioase ori dc folos minții. Fiul meu (și acesta este un lucru care mă nemulțumește), deși nu-i un copil rău, a învățat carte bună la Salamanca și acum își pierde vremea făcînd poezii, ispitînd înțelesul versurilor lui Homer, Juvenal și Martial.

— îndeletnicirea fiului dumneavoastră. Don Diego de Miranda, e vrednică de toată lauda, căci nimic nu-i mai de soi pe lume ca poezia, această domniță gingașă, de ale cărei podoabe se îngrijesc toate celelalte domnițe, adică științele, care-i stau mereu la picioare. Ferice de acel ce știe s-o stăpînească, să-i prețuiască farmecele și s-o păstreze pentru sine!

Așa minunat vorbi Don Quijote bogatului hidalgo de Miranda și mare fu mirarea călătorului nostru auzîndu-l grăînd atit de înțelept și cu șart, despre lucruri subțiri.

Și multe ar mai fi vorbit cei doi, unul cu altul dacă. din cer senin, Don Quijote,

scrutind depărtarea cu ochii lui de șoim, nu ^-ar fi întors dintr-o dată spre Sancho Panza, cerindu-i armele și coiful, ca și cinu o mare primejdie l-ar fi amenințat.

CAPITOLUL XXI

UNDE SE POVESTESTE CUM VITEAZUL CAVALER DON QUIJOTE DIN LA MANCHA ÎNFRUNTA SINGUR LEII, IESÎND ÎNVINGĂTOR DIN ACEASTĂ ÎNSPĂIMÎNTĂTOARE AVENTURA

Don Quijote zărise într-adevăr ceva în zare și cu mirosul lui de copoi, adulmecînd prilejurile pentru a-și dovedi vitejia, nu se înșelase nici de data aceasta, cum se va vedea mai departe.

— Grăbște-te. Sancho, și adu-mi repede coiful! strigă el scutierului său, spre uimirea din ce în ce mai mare a călătorului în haine verzi, care nu pricepea ce se întîmplă cu tovarășul său de drum.

Dar eroul nostru știa ce știa! El văzuse la orizont un car împodobit cu stegulețe, ducînd ceva greu și mare. ca un fel de casă zăbreliță, un fel U cușcă uriașă și setea de necunoscut și dorul neostoit de aventură îi trezise dintr-o dată pofta de luptă. Presimțea că vrăjmași nevăzuți îi ațîn calea și îl amenință. Și cavalerilor rătăcitori le șade bine întotdeauna să fie pregătiți să intim- pine primejdia.

%

În vremea asta. așezat mai la o parte, Sancho se îndeletnicea cu lucruri mai omenеști. El cumpărase de la niște păstori ditamai cașul proaspăt și, fiindcă stăpînul său îl tot zorea acum să-i dea repede coiful, neștiind ce să facă cu turta de caș, bietul om se zăpăci de atîta grabă și o puse la repezeală în coiful pe care n inmină cavalerului.

La rîndul lui, cu ochii țîntă la dușmanii care se apropiau, Don Quijote își puse coiful pe cap. fără să observe că atîrna mai greu ca de obicei, și se pomeni că pe la tîmple începe să-i curgă șiroaie de zer.

— Pe legea mea, Sancho, spuse cavalerul, adresîndu-se scutierului său, nu știu ce se petrece cu mine. Dar. ori asud. ca și cînd mi-ar fi teamă (ceea ce e cu neputință.), ori au început să mi se înzemoșeze creierii în cap și mi se preling acum la vale, pe obraji, în picuri...

Abia cînd își scoase coiful de pe cap și îi privi fundul, Don Quijote putu observa cașul care se turtise sub apăsare și mustea cu o zeamă lăptoă- să-străvezie.

— Slugă nemernică ce ești' strigă el înfuriat la sluga înspăimîntată. Ai merita să te străpung cu lancea. Numai tu ai fost în stare să mă batjocorești în halul acesta, așezînd turta asta de caș în coiful pe care îl port.

— Jur, stăpine, că păcătuiești împotriva mea, spunînd aceste vorbe, se prefăcu nevinovat scutierul. Căci dacă în coiful pe care ți l-am dat ai găsy caș, apoi numai vrăjitorul care te dușmănea a fost capabil de o asemenea nelegiuită faptă. Cît mă privește pe mine. e mult de cînd jinduiam să mănînc o bucată de caș și dacă aș fi avut una. m-aș fi grăbit ș-o vîr în stomacul meu cel flămînd și nu în coiful luminăției tale.

— S-ar putea să ai dreptate, bunule Sancho! se potoli dintr-o dată Don Quijote. Vrăjitorii mă urmăresc cu ura lor pretutîndeni, dar gîndul Domniței Dulcineea îmi înarmează brațul pentru luptă și, așa îndîrjit cum mă găsesc acum. aș fi în stare să înfrunt de unul singur nu o singură oaste, ci zece oști întregi de vrăjitori, doar cu paloșul în mină. Și, rostînd aceste vorbe. Don Quijote dădu pîteni blindului Rocinante.

Astfel pregătit de luptă el ieși înaintea cărașilor, care minau caii:

— Încotro mergeți, oameni buni, și ce duceți în car? îi întrebă cu glas poruncitor.

— Venim dinspre Oran, luminăția voastră, și ne îndreptăm spre palatul mării sale regele, pentru a-i duce, din partea domnului guvernator

al ținutului, un leu și o leoaică, zăvorâți în cuști. Sînt două fiare mari și puternice, cum în toată Africa n-ai mai găsi ca ele. Dregătorul Oranului le trimite în dar suveranului nostru în semn de omagiu. Feriți dar în lături, domnule cavaler, și lăsați-ne să trecem, că animalele sînt de ieri flă-minde și dacă. ferească cerul, ar scăpa dintre gratii, multă pagubă ar face și mulți oameni ar sfîșia.

— Și credeți cumva că ați găsit emul care să tremure în fața a doi leuți ca ăștia și să dea înapoi înfricoșat? Deschideți pe dată cușca și dați-le drumul, că grozav mai am poftă să mă lupt cu pisicile voastre, ca să vedeți cit de viteaz poate fi un cavaler rătăcitor ca Don Quijote din La Mancha...

— Ferească sfîntul, luminăția voastră, nici că putem face una ca asta, se dădură înapoi speriați cei doi paznici ai animalelor, auzind îndemnul temerarului cavaler.

— Sînt încredințat că glumiți, seniore, cerînd acest lucru nemaipomenit căraușilor regali — interveni și Don Diego de Miranda, peste măsură de uimit de pretenția tovarășului său de călătorie.

— Asta ar însemna pieirea noastră a tuturor, măria ta, sări înspăimîntat de la locul lui și Sancho Panza, căzînd la picioarele stăpînului său. Ai milă de noi, baremi, dacă măriei tale nu îi e dragă viața și dacă măria ta nu te înfricoșezi de nimic.

— Fiți fără grijă, că nu vi se va întimpla nici un rău cit voi trăi eu. iar cei care totuși se tem, n-au decît să se depărteze de acest loc, le vorbi el. Și, adresîndu-se apoi cu minie căraușilor, care tremurau ca varga, le strigă: Iar voi grăbiți-vă și-mi ascultați porunca! De nu. îmi voi în-

cerca ascuțișul lăncii și tăișul săbiei, mai întîi pe scumpa voastră piele!

La auzul acestor cuvinte și înțelegînd că domnul cavaler e cel puțin nebun și că-și va pune în practică amenințările, paznicul se hotărî să-i dea ascultare.

În vremea asta toți se depărtară în fugă de locul cu pricina, și. cînd ușile cuștii fură larg deschise, Don Quijote se trezi singur față în față cu fiara însetată de singe, care căsca leneșă a plictiseală, privind obosită la cavalerul ce se pregătea de luptă și aștepta cu lancea întinsă, încordat ca un arc, însuflețit de un curaj fără seamăn.

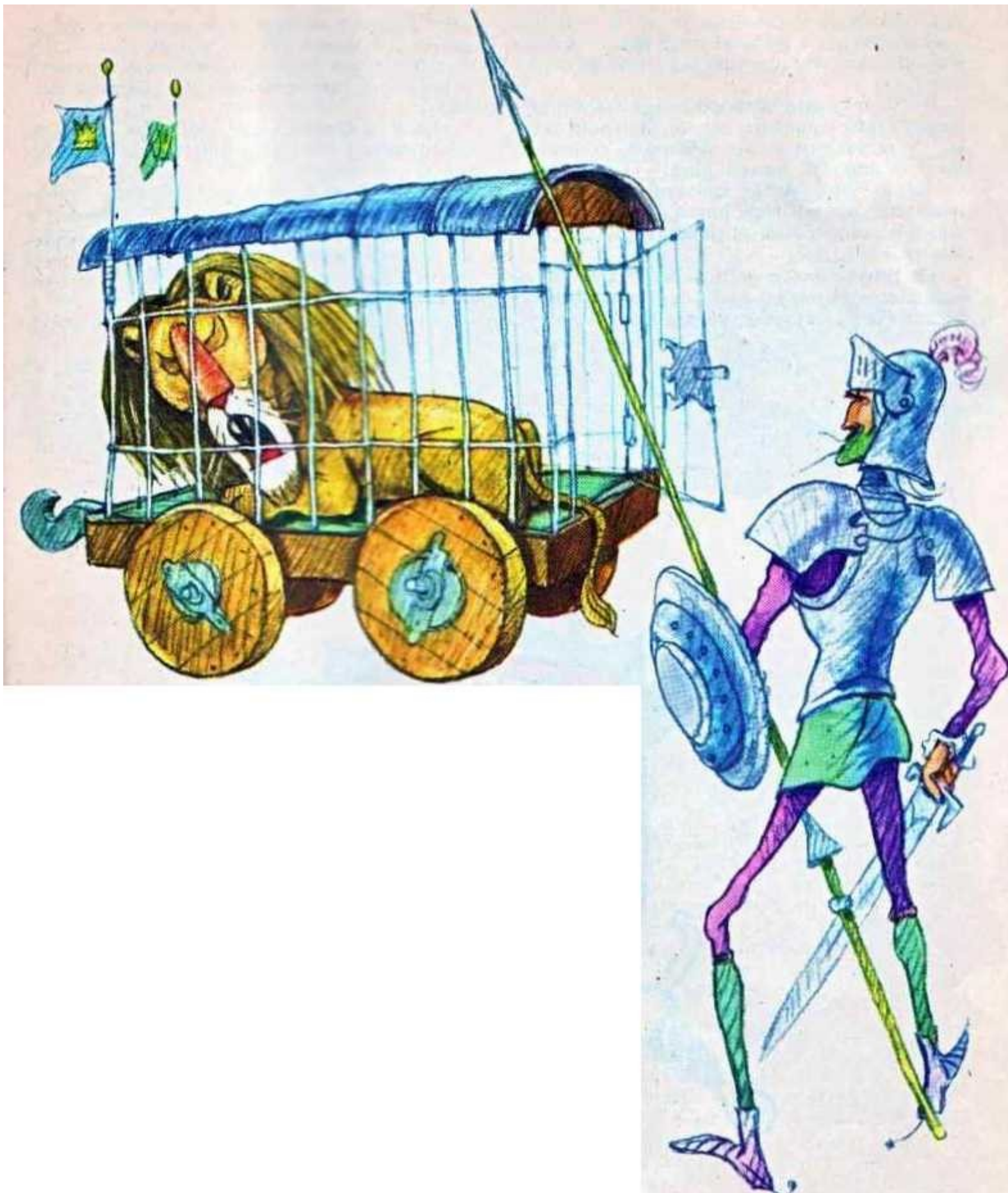
Să mai spunem că și paznicii și călătorul cu haine verzi și Sancho își luaseră tălpășița în cea mai mare grabă?

Dar, fie că salvătăciunea nu avea chef de harță, fie că foamea n-o îmboldea prea tare în clipa aceea, ori i se va fi părut că Don Quijote, așa pricăjit la-făptură cum era. înalt și costeliv, mai mult oase decît carne macră, nu făgăduia un ospăt pe cînte, lighioana, după ce îl privi lung o bucată de vreme, îi întoarse spatele cu dispreț și se duse să se tolănească în fundul cuștii, ca și cînd cavalerul nici n-ar fi existat la cî-țiva pași de ea. (Se mai întimpla uneori și minuni de acestea!)

Rămas singur în fața leului care-i arătase spatele, Don Quijote stătu o clipă descumpănit. ■Apoi strigă din răspuț pe paznicii fugiți, po- runcindu-le să se întoarcă și să aștepte fiara.

— Pentru nimic în lume n-am face acest lucru. Căci, dacă leul a refuzat să atace, asta înseamnă că, orice am încerca noi. nici pînă deseară nu-l vom putea hotărî să-și părăsească bîr- logul! Luminăția voastră sinteți un cavaler viteaz și știți că, dacă adversarul provocat la luptă

refuză să se bală. el este socotit învins, după toate regulile cavalierești. Considerați-vă astfel biruitor în această împrejurare și dă-i pace unuia care, socotindu-vă desigur mai puternic decât el, a părăsit terenul înainte de a-și înfrunța dușmanul!

— Mi se pare că sfatul pe care mi-l dai e destul de înțelept, răspunse Don Quijote, după oarecare chibzuință. Nu ne mai rămâne așadar de făcut, decât să închidem ușa cuștii și să ne chemăm înapoi prietenii care s-au depărtat. Și, zicind aceasta, făcu semn

cu mina bunului Sancho și călătorului în haine verzi să se apropie, iar cărăușilor, vîrîndu-le în buzunare cite doi galbeni ca răsplată, le dădu porunca să-și înhame catirii la căruță și să-și vadă slobozi de drum.

Ceea ce aceștia, cu sulletul ușurat că scăpaseră atît de ieftin dintr-o întîlnire atît de primejdioasă cu un nebun viteaz, se grăbiră să facă întocmai cum le poruncise și. cit ai bate din palme, își continuară calea întreruptă, binecu- . întind în gîndul lor... cumînțenia leului.

— Să povestiți și regelui vostru intimplarea - care ați fost martori și despre vitejia cavaleru- j: Don Quijote din La Mancha, care de acum încolo se va numi Cavalerul Leilor, în amintirea acestei imilniri de pomină! strigă din urmă neînfricatul nostru hidalgo cărăușilor care se depărtau.

— Vom povesti, vom povesti la toată lumea despre fapta luminăției voastre, domnule cava 1er, îi răspunseră ei din depărtare, continuin- du-și drumul, să n-ave ți grijă!

Iar în sinea lor își spuneau: «Așa smintii n-om mai alia noi cît ii lumea și pămîntul! Fe rească-ne cerul de un al doilea viteaz care să- semene.»

Cit privește pe cei doi tovarăși ai cavalerului nostru, ei se apropiară agale, după spaimă trasă. Sancho fiind încă nedumirit asupra celor întîm- calce a „nebun de legat“, așa precum il arată isprăvile lui! Mare e grădina ta. lume, și mari sint minunile tale și de neînțeleas adesea sint oamenii și jivinele pe care le hrănești, o. pămîntulc darnic!»

Iar Don Quijote, ca și cînd i-ar fi ghicit pe față uimirea și i-ar fi citit pină în fundul sufletului, îi grăi astfel:

— Să nu mă judeci greșit. Don Diego de Miranda. pentru aventura la care intimplarea te-a adus să fii martor. Un cavaler rătăcitor ca mine nu c născut pentru a sluji unui suveran oarecare, îmbrăcat în strălucite veșminte, a se bate cu lancea în jocuri ușoare de turnir și a spune dulcegării galante domnițelor tinere și frumoase.

plate, iar călătorul îmbrăcat în haine verzi. Don Diego de Miranda, spunindu-și în gînd: «Ciudată împerechere și omul ăsta! Să cuvin- teze atît de înțelept, așa precum cuvîntează, și să

Un cavaler ca mine e făcut să săvîrșască tot fapte mari și vitejii de răsunet, să îndure

asprimea gerului și căldura lui Cuptor și să ajute pe cei slabi, pe văduve și pe săracii fără sprijin.

III nu cunoaște teama sau n-d-.

— Fii lăudat, seniore. Jupi talc!
răspunse, mișcai de vorbele Don

Quijote, călătorul îmbrăcat în c.-c .erz Sint încredințat că, dacă. printr-o d-r.re. într-o zi. vîntul ar spulbera sau locui ar r toate paginile din cînstita Carte a leg r v -;«ure: C-J- lerești. ele n-ar fi cu totul pierdute. Căci toate regulile acestei tagme străvechi -r : c:::te oricînd, ca într-o carte deschisă, în nu *.oa>- tră nobilă, în faptele voastre de v ic e >. ir. . -r- bele frumoase pe care le roștiți*

Acestea fiind spuse, duși pe gir. ^ur tao.rei își urma ră călătoria alături, călărind a pas. ca oamenii care mai au încă mult de mc:- p:c- ună, fără să se grăbească.

CAPITOLUL VII

ÎN DE SE POVESTEȘTE DESPRE ÎM LMk1 \ LU DON OL 1.1 OTE DIN LA MANCHA C I VESIITUL CAVALER AL ALBEI U NI

Trecuse vreme lungă de la despărțirea eroilor >?:ri de nobilul Don Diego de Miranda.

Don 'Quijote și scutierul său credincios se aflau acum

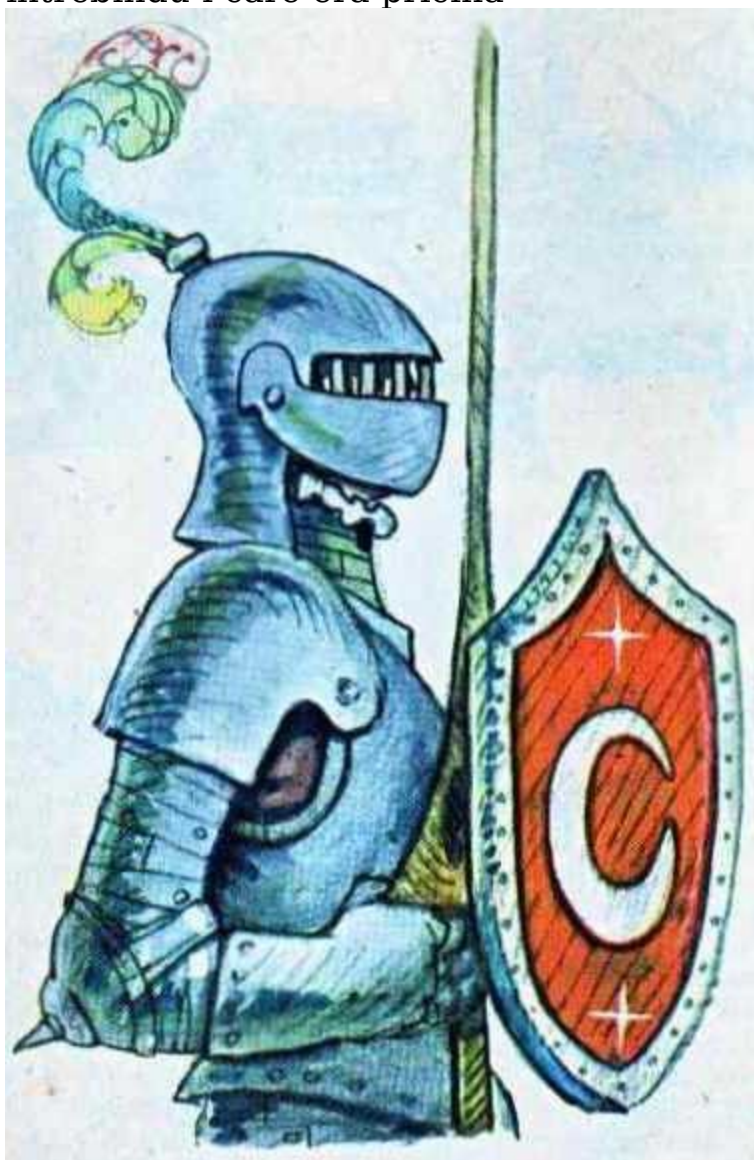
în marele oraș Barcelona. Și într-o dimineață, pe cînd Cavalerul Leilor, căci așa își spunea acum Don Quijote, se plimba visător pe țărmul mării, împreună cu bunul Sancho, medînd cu tristețe la trecătoarele bucurii ale vieții >i la îndatoririle oricărui bun cavaler rătăcitor, iată că se pomeni oprit în mijlocul drumului de un călăreț necunoscut, îmbrăcat în fier din cap pina în picioare, care, apr» < pi induise de el. îi" \ orbi astfel:

— Slăvite senior din La Mancha, a cărui faimă și ale cărui ispiâvi fără asemănare au făcut înconjurul lumii! Fu. Cavalerul Albei Luni. un să te chem a/i la luptă, pentru a te face să recunoști că doamna gîndurilor mele. frumoasă, plină de virtuți ca nici o aha. e cu mult mai presus decît Dulcineea doi loboso, domnița căreia tu te închini. În ca/ul în care ai recunoaște acest •Tint adevăr, de la bun început, lupta între noi ar deveni de prisos și ai scăpa cu viață. De nu. mă vei sili să te ucid. sau. iivvingiudu-te numai, să te oblig să-mi predai armele și să-mi făgădu- iești că te vei întoarce în orașul tău de naștere, unde vei rîni ine pașnic timp de un an indicia L părăsind orice rivnă de glorie M de isprăvi cavalești!

Uimit de îndrăzneala necum »scutului se moi al Albei Luni. Don Quijote îi răspunse »lupa cum urmează:

— Cutc/ămrulc cavaler, ale cărui lapte de arme. dacă «ir egala iu vitejie cutezanța pe cure o dovedești în vorbe, ar face din line cel dinții ca- valer af Spaniei, cuvintele pe care le-ai rostit arată clar că niciodată nu ai văzut chipul neîntrecut în frumusețe și gingășie al stăpinei gîndu- rilor mele. Iată de ce îți iert nesăbuința și îți îngădui să alegi singur locul unde urmează să ne batem și să te omor.

cavaleri implătoși. numeroși trecători se strîn- seră făcînd un cerc mare în jurul lor. așa cum se adună curioșii la panorame în zile de iarmaroc.- Ba, întîmplîndu-se ca însuși Guvernatorul Cetății să treacă pe acolo, acesta se opri să privească el însuși, întrebîndu-i care era pricina

— Aș dori, cavalcere, să ne batem chiar aici, unde ne găsim, și chiar acum, nu mai tirziu, nici chiar cu o clipă.

Acestea fiind spuse, cei doi, potrivindu-și viziera pe ochi, se depărtară unul de altul, îndrep- tîndu-și caii în direcții opuse, pentru ca să-și poată lua avînt.

În acest răstimp, bănuind despre ce ar putea fi vorba, după înfățișarea și gesturile celor doi

sfadei lor și dacă nu s-ar fi putut împăca fără să se bată. ⁹

— Măria ta, îi răspunse cuviincios Cavalerul Albei Luni (pe care nimeni din oraș nu- l mai văzuse pînă atunci), cearta noastră este pentru în- tietațca în frumusețe a doamnelor pe care le iubim și numai lupta cavaleriească va puica decide asupra dreptății unuia din noi.

— Facă-se atunci dreptate, după cum vă

este voia, dacă altfel nu se mai poate spuse dregătorul.

Și cavalerii se pregătiră de atac Cu lăncile îndreptate spre adversar și fără a aștepta vreun semnal, cel dinții și mai repede în fuga pomi calul Cavalerului Albei Luni. Și mai înainte ca molcomul Rocinante să fi făcut un pătrar din distanța care-i separa, el și străbătuse trei sferturi din drum. Așa se explică de ce lancea cavalerului necunoscut Iovi în plin platoșa viteazului Don Quijote și cu atîta forță, încît cal și călăreț fură răsturnați de izbitură la pămînt. într-o singură clipă.

— Ești învins, cavale! îi strigă misteriosul adversar, coborînd de pe cal la rîr.dul lui.

— Sint invins! gemu cu amărăciune în glas Don Quijote, încercînd să se ridice de jos. Dar niciodată nu voi recunoaște ce-mi ceri. Mindra Dulcinee del Toboso rămînc în veci cea mai frumoasă dintre domnițe. Ucidc-mă! Sint gata să mor, dacă aceasta îți e voia. E dreptul biruitorului.

— Nici prin gînd nu-mi trece să vă ucid, brav Cavaler din La Mancha. Ceea ce vă cer e să-mi predați armele și să vă respectați făgădu-iala dată, retrăgîndu-vă pentru un an în locul de baștină, unde veți putea duce o viață tihnită, fără lupte și aventuri. Așa cum nc-a fost înțelegera.

Martori ai umilinței nespuse a mindrului Don Quijote erau toți oamenii strinși în jur, în frunte cu guvernatorul. Unii se repeziră să-l ajute să se ridice și fu nevoie să i se scoată

coi lui de pe cap. pentru a i se da putința să respire în voie.

Chipul lui, palid ca ceara, trăda acum deznădejdea cea mai cumplită. Era prima înfrângere suferită. Într-o viață întreagă de isprăvi îndrăznețe și de biruinți fără număr. Cît privește Cavalerul ce-și spunea al Albei Luni. și care. pînă la sfîrșit, dorise să rămînă neștiut în adevărata lui persoană, năcrîndu-și viziera de pe ochi nici o clipă, cavalerul despre care nimeni nu auzise și pe care nimeni din cei de față nu-l cunoștea. acesta încălecă grăbit și se făcu nevăzut pe străzile orașului, tot atîi de misterios precum apăruse.

Pe urmele lui însă galopau, din porunca guvernatorului. doi călăreți trimiși anume de mai marele cetății, ca să ale cine se ascunde sub viziera coifului de fier.

Dar masca lui va cădea abia în capitolul următor. cînd cititorii vor afla adevărul lui nume.

CAPITOLUL XXIII

L'ENDEMAIN. SPUNE CÎȘI ERA CAVALERUL. ALBEI U NI *1 SF POVESTESC ÎȘI M.Tt PERIPEȚII ALE BRAVULUI 4>0\ QUIJOTE

Cavalerul zis al Albei Luni. călărind de sirg pe uliți întortocheate, ajunse, în sfîrșit. la hanul unde trăsese în ajun. Dar nici n-apucase bine să descălece, că trimișii guvernatorului, ținindu-sc ca umbra pe urmele lui, descălecării la rinelul lor și apropiindu-se de el îl rugară din ordinul marelui dregător să*și descopere fața și să le spună cine era >i ce vînt îl purtase pe meleagurile acestea îndepărtate.

Ceea ce suszisele cavaler s'e grăbi să asculte și le vorbi astfel:

— Spuneți-i. rogu-vă. stăpînului vostru că sînt un învățacel de fel din La Mancha, că mă cheamă Samson Carrasco și am venit la Barcelona trimis anume de bunii prieteni ai seniorului Don Quijote, pentru ca. în orice clipă aș găsi cu cale. să-l silesc pe acest om prea cumsecade dar smintit, care se crede cavaler rătăcitor, să se întoarcă la casa lui, conținînd a căuta veșnic aventuri primejdioase, din Cîre pînă la urmă o să se aleagă cu gîtul frînt.

Am crezut atunci că c bine ca. îmbrăcînd la rîndul meu aparența unui cavaler rătăcitor, să-l provoc la o luptă și. învingîndu-l. să-l oblig, după vechile legi cavalești, .are-i sînt atît de scumpe în nebunia lui. să renunțe o bună bucată de vreme a mai vîntura lumea ca un năuc. redevinînd omul așezat și înțelept care fusese mai înainte. Dar vă rog să îngropați această taină în inima voastră, pentru ca niciodată Don Quijote să nu ale adevărul asupra mea.

— Marc păcat ți-ai făcut cu el. Don Carrasco! îi întrerupse vorba unul din cei doi trimiși. care părea a li un om de curte. Căci. vrînd să înțelepțești un smintit și făcînd din el un om anost, ne-ai lipsit în felul acesta poate de cel mai hazliu dintre nebunii pe care i-am intîlnit vreodată. Și care-i folosul Saptei dimitale? Cine o să ne mai desfete de acum încolo cu năzblitiile și cu vorbele lui pline de duh. care stirneau veselie?

Așa vorbi trimisul guvernatorului cu Samson Carrasco și apoi se despărțiră, mergînd fiecare la rostul lui...

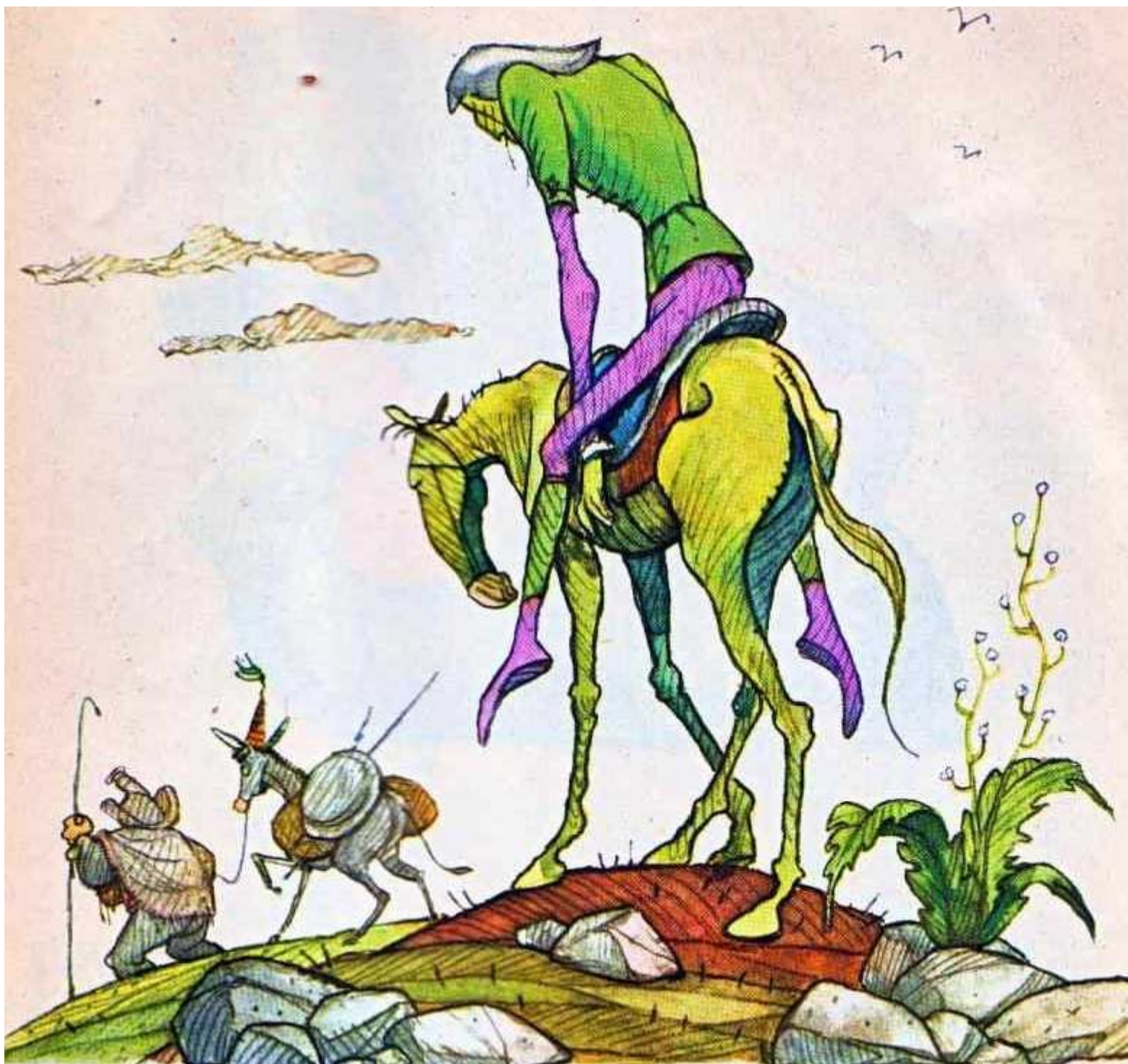
Dar să ne întoarcem la Don Quijote și la scutierul său credincios. Sancho Panza.

Prăbușit sub povara umilinței și amărăciunii Don Quijote din La Mancha, falnicul cavaler de odinioară, părăsea a doua n Barcelona, urmat fiind de credinciosul lui scutier. Sancho Panza.

Zadarnic își împopoțonase scutierul măgarul, punîndu-i și o tichie pe cap >i-l împodobise pe Rocinante cu un dollar scump. Tristețea rămîne tot tristețe. •

— Adio. aventuri și dueluri! \dio. monștri, vrăjitori și uriași! Adio. cavalerie rătăcitoare și voi albe și imaculate domnițe și castelane, rămase fără apărare, pradă bunului plac al oricărui tilhar ațîinînd drumul caleștilor voastre aurite! Cine să vă mai apere de-acum? își spunea în gînd viteazul și cinstitul Cavaler al Leilor. Cavalerul Tristei Figuri... Și tu. neîntrecut de frumoasă și mîndră iubită Dulcineea del Toboso, al cărei gînd mă însuflețea în lupte și pentru faima căreia aș 11 fost în stare să mă bat cu oști întregi. adio!

«Adio, voi. ostroave. și dregătorii, și coroane. și demnități de guvernator' Pierdute sînt- teți. vai! pentru totdeauna.%! își spunea în sinea lui. dînd pinteni blindului său măgar, cel mai nobil și mai fidel scutier din lume. Ce va gîndi despre mine Tereza mea durdulie, ce va gîndi ea despre toate comorile făgăduite, despre soțul ei viteaz, despre hainele țesute în fir de aur. care o așteptau, despre pungile cu bani promise, la gin-

du! cărora i se luminau ca prin farmec obrajii ei bucâlați...

Apuse sini acum toate, pentru totdeauna. și asta numai din pricina unui zăbăuc de cavaler, care s-a priceput să-și mîie gloaba mai repede dec il a făcut-o stăpinul meu călărind pe molcomul său Rocinante.

Afurisită să fie ziua aceea și blestemat să lie ::i veci cavalerul necunoscut, care a izbutit dintr-o singură lovitură de lance să Ingenunche pe cel mai viteaz dintre viteji, pe Don Quijote din La Mancha, stăpinul meu. alături de care simțeam și eu că port in piept o inimă bravă

Ce se va scrie intr-o zi despre noi și cum vom li priviți mai tirziu de către urmași, cind se va ajunge la ultima pagină a cărții și se va istorisi acest trist și nedemn sfîrșit?»

Așa gîndeau și suspinau din ad incul inimii lor

eroii noștri, la întorsul lor spre satul natal, și tristă foarte li se părea a II această revenire fără glorie.

Nu tot așa însă cugetau și prietenii lui Don Quijote, Nicolae bărbierul satului și preotul, ti- nărul învățacel Samson Carrasco, chelăreasa și nepoata cavalerului, care. toți și toate se grăbiră să-i întâmpine cu bucurie ca pe niște fii risipitori pocăiți, readuși la matcă, după o prea îndelungată lipsă și după nesfârșite rătăcirii și peripeții. (Nu vom mai arăta aici decit pe scurt cită veselie a fost în casa lui Sancho Panza, căruia îi săriră înainte și trupeșă lui nevastă, grășana, rotofeia Tereza și fata lui iubitoare, Sar.chica, agă- țindu-i-se una de grumaz și cealaltă de brîu, de mai să-l deșele.)

Rămas singur cu ai săi, care se grăbiră să-l înconjoare cu toată dragostea Don Quijote le povesti din fir-a-păr nefericita în limpia re și înfrîn- gerea suferită; apoi legam intui r* cart trebui să-l facă și pe care era îndatora* acum să-l respecte întocmai, ca un adevărat cavaler rătăcitor ce era. Abia într-un tirzju ;șă deșertă inima:

— M-am hotărit să mă iac păstor, dragii mei, un păstor pașnic și fără gnji, să îmbrățışez singurătatea cimpilor înverzite ^ să-mi min oile la păscut, pe dealuri și văi. Voi putea astfel să visez în voie, cit îi ziulica de mare și nimic nu mă va mai tulbura! își mărturisi el gindurile pe care le nutrea pentru noua lui existență, spre uimirea tuturor care bagară de seamă încotro se îndreaptă noua lui sminteală.

Mă va chema de acum înainte păstorul Quijo- tiz și, dacă vă doriți la rindu-vă liniștea sufletului, și dacă vreți să mă urmați în noua mea viață, vă voi găsi de asemeni alte nume: Părintele se va numi de acum încolo Păstorul Popian- dru, lui Sancho Panza i-am spune Panciuno și tînărului învățat, dacă va don >ă meargă și el cu noi, îi vom da numele Carrascon...

î^niru a-i cîma în strună ;clean cum era, acesta din urmă, care se pneepa binișor să potrivească versurile încă din școală, primi bucuros să scrie de acum încolo numai poeme păstorești, cu ciobănițe gureșe și cu ciobani îndrăgosti ți, care își înseamnă numele pe scoarta copacilor, pentru a face veșnică iubirea lor. «Pastorale» cum le plăcea de altfel ^ à vrne tuturor poeziilor de la Curte, din vremea aceea.

Singurele care se mirară mult de această nouă trăsnaică a tomnatecului cavaler, fură

chelăreasa și nepoata sa, care nici nu voiau să audă de o nouă plecare din casă a stăpînului și unchiului lor, mai ales în halul în care se afla și tocmai cînd se pregăteau să-l hrănească și să-l doborîcească bine, ca să-l mai puie nițeluș pe picioare. Dar Don Quijote n-avea timp să aplece urechea la sfaturile unor femei neștiutoare ca ele: — Aș vrea să mă odihnesc: nu mă simt deloc bine, le spuse el, și singurul lucru pe care mi l-aș dori acum ar fi liniștea.

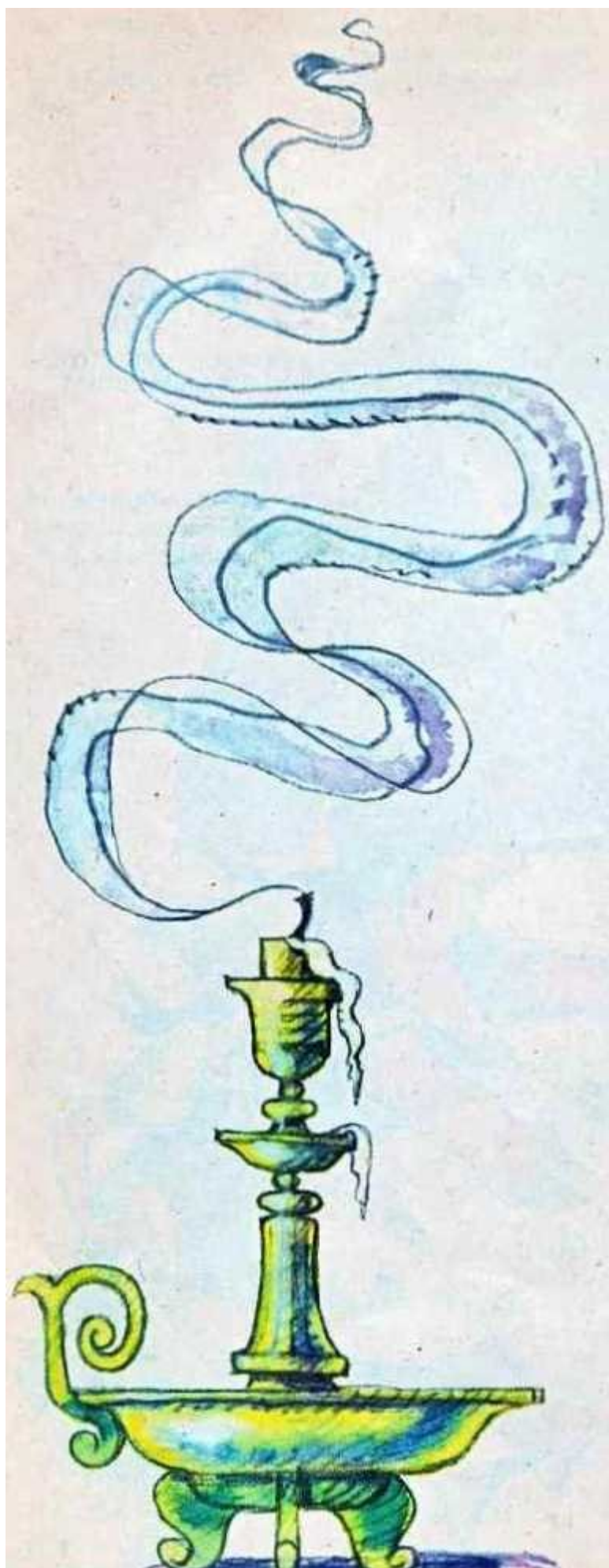
Atunci toți plecară și îl lăsară singur să se odihnească.

CAPITOLUL XXIV

DESPRE DIATA ȘI SFÎRȘITUL VESTITULUI CAVALER DON QUIJOTE DIN LA MANCHA

Dacă ai crede cumva, iubite cititorule, că eroul nostru rostise aceste cuvinte numai într-o doară, ca să scape de cicăleala chelăresei și a ne-

poalei sale. te-ai înșela.

Adevărul este că Don Quitóte nu mințea deloc. cerind femeilor MM dea pace. D
căzu bolnav de cum se așe/ă în pai

Mai întâi i se păru că îl cuprinde slăbiciunea ca după o mare oboseală Ap
sfrîșeala sc făcu tot mai simțită. Veniră la căpătiul lui. să-l întrebe de sănătate,
prietenii ce; buni și alți oameni din sat. Cunoșteau toți: nefericita intim- plare și
erau încredințați că numai amărăciunea, pricinuită de înfrîngerea su:cnțj. putuse
să-l doboare pe un hidalgo ath dc mîndru ca el.

Adus în grabă, doftorul îl cercetă cu de-amă- nuntul și dădu cu tristețe dir. c^p
Starea lui era destul dc rea. Nici o nădejde r.a mai rămăsese în vindecare.
Bolnavul se cădea acum să se îngrijească numai de mintuirea -»ufictului.

Femeile începură să bocească, prietenii oftară adine și ridicară neputincioși din
umeri. El adormi curînd după aceea >. dormi țeapăn ci- teva minute bune.
vegheat de nepoata și îngrijitoarea sa, după care. odată trezit din somn, vorbi
astfel în auzul celor dc față:

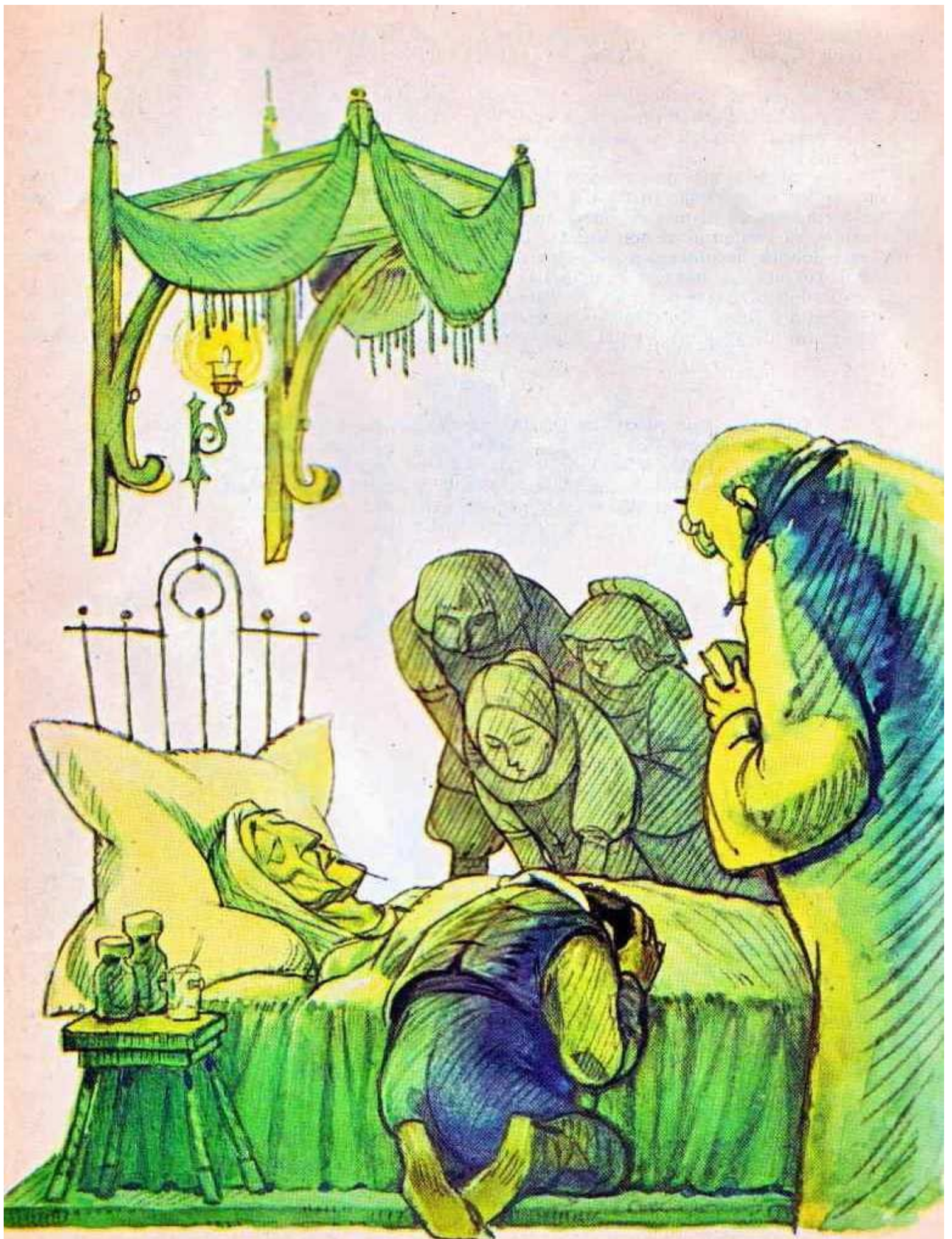
— Binecuvîntată să fie voia cerului! Abia acum Țmi văd limpede toate rătăcirile
și deșarta mindrie și îmi dau scama dc scornirile blestemate ale cărților și
povestirilor cavaleriești, în care am putut să cred pînă azi. înșelîndu-mă. Simt că
nu mai am mult de trăit, nepoată, și dumneata, cînstită chelărcasă \-aș vrea să las
după mine amintirea unui smintit bătrîn. a unui zănatic ce am fost cîndva.
Chemați-mi așadai prietenii și duhovnicul să mă spovedesc lor. Cu lacrimi în ochi.
buna chelăreasă alergă să-i cheme prietenii și. odată strir ' a căpătiul lui.
Cavalerul Don Quijote le vorbi așa:

— Dragii mei, m-am deșteptat acum ca dintr-un vis rău și toate nălucirile nopții
și ale întunerccului s-au risipit din mintea și din inima mea. Don Quijote din La
Mancha nu mai este! Am redevenit cel ce fusesem la început: Alonso Quijano, un
om cumsecade, căruia. înainte să-i intre gîrgăunii în cap. îi mersese vestea
printre săteni de om bun și cînstit

Azi nu mai cred o iotă din puzderia de istorii cavaleriești citite și îmi dau seama
că Amadis de Gaula și cu toți ortacii lui dc aventuri mincinoase au trăit numai în
cărțile care mi-au tulbu rat mintea și sufletul. Aș vrea să-mi mărturisesc păcatele
și să-mi fac diata. Trimiteți, rogu-vă. după logofăt.

Rămas apoi singur cu preotul, acesta îl spovedi și Țl împărtăși, după datină.

Apoi prietenii și femeile intrară iarăși în cămara în care bolnavul i>i du
sfrîșitiil. Toți lâcr «- mau pe ascuns și Sancho l\m/a. nelipsitul său

tufă de alun!...

Dar Don Alonso de Quijano. redevenit cel Bun. era acum cu gîndul depăne și nu-l mai auzea. Din cînd în cînd, ca și cînd ar fi vorbit în taină, dicta logofătului să-i scrie diata:

«Las cu limbă de moane nepoatei mele. Antonia. întreaga mea avere, iar chelăresei mele credincioase îi las simbrîa pe tot timpul cît m-a slujit și 20 galbeni pentru un rînd de straie frumoase...

Domnul părinte și învățatul năr Carrasco se vor îngriji să aducă la îndeplinire ultima mea voință».

.Așa se sfîrși din viață, liniștit și senin, vestitul hidalgo din La Mancha, jeli de prieteni și de toți cîți îl cunoșteau, în mijlocul multor lacrimi.

țovarăș de drum. plîngea și el într-un colț, mai abîtir decît nepoata și decît chelăreasa cavalerului.

— Iartă-mă, bunule Sancho, pentru că te-am tînt în păcatul și smînteala mea și pe tine. îi șopti muribundul, zărîndu-l cum stătea ascuns și hohotea de plîns.

— Stăpine al meu. măi trăiește încă! Ar fi o nebunie să lași să te răpuie tristețea și să mori de inimă rea, fără să fii ucis de cineva anume, doar pentru că armăsarul de sub tine s-a lăsat prea lesne doborît. încordează-ți puterile și ridi- că-te din așternut, să mergem cu mioarele la iarbă verde. într-o zi. cine poate ști, vom afla și pe Dulcineea del Toboso, cu chipul e; cel adevărat. neprefăcut de vrăjitori... pitită după vreo Dacă însă Don Alonso de Quijana își dădu dajdia, ca tot omul cel muritor, neliniștitul Don Quijote, rătăcitul Cavalier al Leilor și al întristatei Figuri, abia atunci începu să trăiască veșnic pentru toți, urmîndu-și legendara cavalcadă, pe bravul său Rocinante pentru a ocoli întregul pămînt, mereu neînfîricat și neostenit, pînă astăzi.

